

Jaarstukken 2020

Waterschap Zuiderzeeland
Postbus 229
8200 AE Lelystad
Telefoon: (0320) 274 911
waterschap@zuiderzeeland.nl
www.zuiderzeeland.nl

Inhoudsopgave

Inleiding	4
De thema's.....	6
Klimaatadaptatie	7
Wat hebben we gedaan?	7
Duurzaamheid	8
Wat hebben we gedaan?	8
Biodiversiteit.....	10
Wat hebben we gedaan?	10
De programma's	11
1. Programma Bestuur en omgeving	12
1.1. Wat hebben we bereikt?	12
1.2. Wat hebben we gedaan?.....	12
1.3. Wat heeft het gekost?	18
2. Programma Waterveiligheid	19
2.1. Wat hebben we bereikt?	19
2.2. Wat hebben we gedaan?.....	19
2.3. Wat heeft het gekost?	23
3. Programma Voldoende en gezond water	24
3.1. Wat hebben we bereikt?	24
3.2. Wat hebben we gedaan?.....	24
3.3. Wat heeft het gekost?	28
4. Programma Schoon, gezuiverd water	29
4.1. Wat hebben we bereikt?	29
4.2. Wat hebben we gedaan?.....	29
4.3. Wat heeft het gekost?	31
5. Programma Financiën, organisatie en informatie	32
5.1. Wat hebben we bereikt?	32
5.2. Wat hebben we gedaan?.....	32
5.3. Wat heeft het gekost?	36
Paragrafen	37
6. Verplichte Paragrafen.....	38
6.1. Bedrijfsvoering	38
6.2. Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar	38
6.3. Incidentele baten en lasten	38
6.4. Onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves.....	38
6.5. Waterschapsbelastingen	39
6.6. Weerstandsvermogen.....	41
6.7. Financiering	44
6.8. Verbonden partijen	46
6.9. EMU-saldo	48
6.10. Topinkomens.....	48
Jaarrekening.....	49
7. Balans	50
7.1. Balans per 31 december	50
7.2. Toelichting op de balans	51
8. Exploitatierkening	67
8.1. Exploitatierkening naar kosten- en opbrengstsoorten.....	67
8.2. Toelichting op de exploitatierkening.....	68
8.3. Exploitatierkening naar programma's.....	75

8.4. Exploitatierkening naar kostendragers	79
8.5. Melding in het kader van de WNT.....	82
9. Overige gegevens.....	83
9.1. Gebeurtenissen na balansdatum	83
9.2. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	84
Analyse begroting en resultaat en bestemming resultaat	88
10. Analyse begroting en resultaat.....	89
10.1. Begroting en prognose financieel jaarresultaat.....	89
10.2. Analyse gerealiseerd resultaat	90
11. Bestemming resultaat en herschikken vermogen	92

Inleiding

Inleiding

Het jaar 2020 is in alle opzichten een bijzonder en ongewoon jaar geweest. Een jaar met een bijzondere samenloop van omstandigheden. Het is het jaar waarin we te maken hebben gehad met een wereldwijde pandemie. Van het ene op het andere moment hebben zowel bestuur als organisatie moeten omschakelen van fysieke aanwezigheid naar volledig digitaal werken.

Mede dankzij de inzet van de crisisorganisatie en goed en snel schakelen is de taakuitvoering van het waterschap geborgd. Het beheer en onderhoud aan de zuiveringsinstallaties en de waterkeringen is conform planning uitgevoerd, het overtollige water is uitgemalen en het watersysteem heeft ook de derde droge zomer op rij goed doorstaan. Verder is ook de achtergebleven PFAS-houdende grond van de in 2019 aangelegde duurzame oevers op adequate wijze afgevoerd.

De organisatie heeft zich flexibel en wendbaar getoond maar is vanwege de vele uitdagingen en ambities die er liggen, ook op de proef gesteld. De bijzondere omstandigheden hebben invloed gehad op de capaciteit en werkdruk en dit heeft op onderdelen tot vertraging geleid. Zo is het implementeren van nieuwe ontwikkelingen moeizamer verlopen dan was voorzien. De vertraging van het opstellen van de klimaatagenda is hier een voorbeeld van, maar ook op andere beleidsterreinen zijn nieuwe projecten / ontwikkelingen minder voortvarend opgepakt dan gedacht. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen. Naast de constatering dat corona invloed heeft op de wijze waarop nieuwe ontwikkelingen kunnen worden opgepakt, hebben een aantal ontwikkelingen, zoals de slibstrategie en Windpark Hanze fors meer tijd en energie gekost dan gepland, wat ten koste is gegaan van een aantal andere ontwikkelingen. Daarnaast heeft het college in het traject van het opstellen van de voorjaarsnota geconstateerd, dat de organisatie ook versterkt moest worden om beter gesteld te staan voor de toekomstige opgaven.

Niettemin zijn er in 2020 ook belangrijke mijlpalen bereikt en besluiten genomen. Hierbij valt onder andere te denken aan:

- De op- en vaststelling van een nieuwe informatiestrategie, die het waterschap in staat stelt om de uitdagingen van de steeds verdergaande digitalisering van de maatschappij aan te kunnen.
- De vaststelling van de slibstrategie na het doorlopen van een intensief bestuurlijk traject, waarmee het waterschap een duurzame slibverwerking op lange termijn geborgd heeft.
- De verlening van de beschikking voor de verkenningsfase vanuit het HWBP, waarmee de versterking van de IJsselmeerdijk de volgende fase van planvorming in gaat.
- Het gezamenlijke besluit om in Oosterwold niet langer uit te gaan van individuele installaties voor de behandeling van afvalwater, maar in te zetten op een centrale verwerking van het afvalwater van Oosterwold.
- De vaststelling van de KRW-maatregelen voor de volgende planperiode om de waterkwaliteit te verbeteren.

Het vrij te bestemmen resultaat over 2020 komt uit op een bedrag van € 7,1 miljoen. De bovengenoemde bijzondere omstandigheden, incidentele meevallers en hogere belastingopbrengsten vormen gezamenlijk de oorzaak van dit resultaat. In paragraaf 10.2 en hoofdstuk 11 wordt ingegaan op de opbouw van het resultaat en de bestemming ervan. Het voorstel is om het resultaat voor een belangrijk deel te bestemmen in de egalisatiereserve, waardoor dit resultaat bij kan dragen aan beperking van de tariefstijging in de komende jaren.

De thema's

Klimaatadaptatie

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

In het KAF werkten we samen met gemeenten, provincie, RWS en GGD aan de opgaven uit Deltaplan Ruimtelijk Adaptatie.

In 2020 richtten we ons vanuit het Samenwerkingsverband Klimaatadaptatie Flevoland (KAF) op het creëren van bewustwording en het vragen van aandacht voor klimaatadaptatie in ruimtelijke processen. Daarnaast werkten we aan het opstellen van een gezamenlijke agenda voor de periode 2021-2025, waarmee we de samenwerkingsafspraken bestendigen. Dit is onder andere nodig om aanspraak te kunnen maken op de Impulsregeling Klimaatadaptatie. We verwachten in de tweede helft van 2021 een gezamenlijke aanvraag te kunnen doen voor de Impulsregeling vanuit onze werkregio Flevoland.

De projecten die we uitvoeren en de producten die we ontwikkelen worden gezamenlijk door de partners in het KAF gefinancierd. Vanuit het waterschap maken we hiervoor gebruik van het budget duurzaamheid en klimaatadaptatie.

Masterclasses en handreiking

In 2020 organiseerden we gezamenlijk masterclasses over klimaatadaptatie. De eerste reeks was in maart 2020 en vond fysiek plaats in het waterschapshuis. De tweede reeks eind november was digitaal. Beide reeksen zijn met in totaal zo'n 160 deelnemers goed bezocht.

Tegelijkertijd is gewerkt aan een digitale handreiking voor klimaatadaptatie. We verwachten deze in het voorjaar van 2021 te lanceren. De masterclasses en de handreiking vormen de bouwstenen om invulling te geven aan de afspraak uit het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) om klimaatrobuust handelen vast te leggen in eigen beleid.

Onderwijs

Naast het creëren van bewustwording bij onze collega's, zetten we ook in op het ontwikkelen van kennis over klimaatadaptatie bij studenten. We werken hiervoor samen met de gemeente Lelystad, Van Hall Larenstein, Tygron en Aveco de Bondt. Daarnaast boden we dit jaar een afstudeerplek aan een student van de Universiteit Utrecht.

De basis voor de klimaatagenda is gelegd

De klimaatagenda integreert de opgaven van zowel klimaatadaptatie als -mitigatie en ook circulariteit. Dit vraagt om nieuwe kennis en misschien nieuw beleid. In de agenda wordt inzichtelijk gemaakt voor welke opgave we staan en welke stappen er mogelijk zijn. In 2020 is hiermee gestart door op de drie thema's antwoorden te krijgen op de basisvragen: waar komen we vandaan, waar staan we nu en wat zijn de grootste issues?

Oorspronkelijk was de bestuurlijke behandeling en vaststelling van de Klimaatagenda voorzien in 2020. Deze planning is niet gehaald door de complexiteit van het onderwerp en beperkte beschikbare capaciteit, versterkt door de huidige situatie (corona).

Afronding maatregelen 2020

Op basis van de inschatting bij de bestuursrapportage zouden onderstaande maatregelen in 2020 worden afgerond. Voor de onderstaande maatregelen is deze inschatting niet gehaald. De afronding schuift door naar 2021:

- In 2020 stelt het waterschap een Klimaatagenda op
- In 2020 wordt de Handreiking Klimaatadaptatie Flevoland opgesteld. Deze vormt een bouwsteen om klimaatadaptief en waterrobuust handelen door te vertalen in ons eigen beleid.

Duurzaamheid

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

Meer opgewekte energie en minder CO₂-uitstoot

Thuiswerken is duurzaam gebleken. In afgelopen Corona-jaar heeft de organisatie massaal vanuit huis gewerkt en hebben we bespaard op onze brandstof voor gereden woon-werkkilometers en dienstkilometers. Waar we normaal jaarlijks omstreeks 3 miljoen kilometer rijden voor Zuiderzeeland hebben we ongeveer 500 ton CO₂ emissie bespaard door thuiswerken.

Op het terrein van de AWZI's Almere, Dronten en Zeewolde hebben we 1.700 MWh opgewekt met onze zonnepanelen en op AWZI Lelystad zijn de nieuwe zonnepanelen in gebruik genomen. Op de AWZI Dronten en Tollebeek (EPHYRA) produceerden we 2,2 miljoen Nm³ biogas waarmee we 3.750 MWh elektriciteit produceerden. Naast zonne-energie op onze AWZI's, gemaal Lovink en ons waterschapskantoor is de pilot Zon op Knardijk van start gegaan met twee verschillende opstellingen. We monitoren deze de komende twee jaar alvorens uitspraken te kunnen doen over zonnepanelen op dijken.

In 2019/2020 heeft Waterschap Zuiderzeeland samen met Waterschap AGV een intensief traject doorlopen om een lange termijn oplossing te zoeken voor de verwerking van het zuiveringsslib. Een belangrijk uitgangspunt voor beide waterschappen bij de keuze voor de lange termijn slibverwerking was om het slib op een zo duurzaam mogelijke en tegen op termijn zo laag mogelijke maatschappelijke kosten te (laten) verwerken. Bij duurzaamheid gaat het met name om het terugwinnen van energie en grondstoffen uit het zuiveringsslib en het verwerken van zuiveringsslib met een zo laag mogelijke CO₂-uitstoot. In samenwerking met Waterschap Amstel, Gooi en Vecht hebben we besloten om ons zuiveringsslib na afloop van ons huidige contract in 2023 te laten verwerken door HVC.

Duurzame afzet maaisel

Een deel van de afzet van ons maaisel uit het watersysteem hebben we uit handen gegeven aan een partij die hier hoogwaardige organische meststof van maakt via Bokashi. De proef met maaisel uit het stedelijk afval is succesvol verlopen en de agrariër die deze bodemverbeteraar gaat toepassen, is tevreden. Er zijn twee opties voor opschaling: een groep agrariërs aan de Zwijnsweg in de NOP of in Oostelijk Flevoland hebben helaas nog niet tot een grootschalig vervolg geleid. Zuiderzeeland en de provincie Flevoland werken aan opschaling in 2021.

De inzet van Zuiderzeeland voor het project Grassbloxxx waarbij we als onderdeel van een consortium toewerken naar grootschalige verwerking van maaisel tot bouw materiaal (isolatie) heeft geleid tot veel aandacht voor maaisel als grondstof en de toezegging van de verwerker en investeerder in 2023 de installatie gereed te hebben.

Klimaatagenda

Na het Masterplan Energie (2016) en de Ontwikkelagenda grondstoffen (2018) was de tijd rijp om opnieuw onze richting te bepalen richting een duurzaam waterschap. Op basis van nieuwe inzichten en kansen op de onderwerpen klimaatmitigatie, klimaatadaptatie en onze bijdrage aan een circulaire economie werken we aan een Klimaatagenda. De afronding van de agenda was oorspronkelijk voorzien voor 2020, door de complexiteit van het onderwerp, versterkt door de huidige situatie (corona) is ook een deel van 2021 nodig om hieraan te werken.

We hebben ook gewerkt aan een concept Regionale Energieagenda Flevoland (RES), deze is in de AV behandeld. We werken toe naar een definitieve RES 1.0 in juni 2021. In de RES maken we afspraken met mede-overheden hoe wij vorm gaan geven aan de energietransitie in Flevoland. Hoewel RES 1.0 sterk leunt op zon- windenergie tot 2030 is er ook plaats voor de ontwikkeling van aquathermie (warmte uit water) en de productie van biogas. Als waterbeheerder hebben wij ons niet alleen als vergunningverlener opgesteld maar ook als aanjager. Samen met de Flevolandse Energieagenda (FEA) zoeken we naar lokale projecten waar aquathermie een rol kan spelen.

In de energiemarkt is een verandering gaande van centraal opgewekte energie naar decentraal opgewekte energie. In lijn met de resultaten van het traject van de bestuurlijke keuzes dat in het voorjaar 2020 is doorlopen, wordt een nieuwe energiestrategie ontwikkeld. Naast verdere energie-efficiëntie is daarbij in het bijzonder aandacht voor de mogelijkheden van het waterschap om lokaal stroom af te

nemen van Windpark Hanze. Ook kijken we naar mogelijkheden die er zijn om het energieverbruik van het waterschap beter af te stemmen op de beschikbaarheid van duurzame energie of knelpunten op het netwerk. De verwachting is dat de toekomstbestendige energiestrategie in de loop van 2021 zal worden afgerond. Deze wordt ontwikkeld in samenwerking met een klimaatagenda.

Afronding maatregelen 2020

Op basis van de inschatting bij de bestuursrapportage zou onderstaande maatregel in 2020 worden afgerond. Voor de onderstaande maatregel is deze inschatting niet gehaald. De afronding schuift door naar 2021:

- 2020 actualiseert het waterschap het duurzaamheidsbeleid.

Biodiversiteit

WAT HEBBEN WE GEDAAN?

Bouwstenen van de Agenda Biodiversiteit gereed

Om structureel en programma-overstijgend bij te dragen aan het herstellen en vergroten van biodiversiteit, stelt Waterschap Zuiderzeeland een biodiversiteitsagenda op. Op dit moment zijn verschillende bouwstenen van de agenda in concept gereed inclusief een afwegingskader. Er is een eerste visiedocument opgesteld. Daarnaast zijn doelstellingen en concrete maatregelen per programma geformuleerd en is een verkenning uitgevoerd naar de kosten en effecten. Uit deze bouwstenen wordt de biodiversiteitsagenda opgesteld. De agenda wordt in het tweede kwartaal van 2021 vastgesteld.

In de Agenda Biodiversiteit is ook aandacht voor een sterkere samenwerking met gebiedspartners bij de uitvoering, om samen het verschil te maken op de juiste plek.

Eerste concrete projecten zijn in 2020 uitgevoerd

In het veld zijn de eerste no regret maatregelen zichtbaar. Het gaat dan om bijvoorbeeld inzaaien van bloemrijke mengsels op eigen terreinen en het plaatsen van hommelmasten en egelkoepels op enkele van onze eigen assets. Dit wordt in 2021 voorgezet.

Afronding maatregelen 2020

Op basis van de inschatting bij de bestuursrapportage zou onderstaande maatregel in 2020 worden afgerond. Voor de onderstaande maatregel is deze inschatting niet gehaald. De afronding schuift door naar 2021:

- In 2020 stelt het waterschap een programma-overstijgende biodiversiteitsagenda vast.

De programma's

1. Programma Bestuur en omgeving

1.1. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Er is in 2020 snel en adequaat geschakeld tijdens de corona-crisis door zowel bestuur als organisatie. De calamiteitenorganisatie is langdurig en intensief ingezet. De maatregelen die zijn genomen, hebben eraan bijgedragen dat de uitvoering kerntaken van het waterschap door kon gaan. Om de bestuurlijke besluitvorming te de continueren zijn digitale bestuursvergaderingen mogelijk gemaakt.

De website van het waterschap is vernieuwd en meer gericht op de inwoners en bedrijven waarvoor het waterschap aan het werk is. Met infographics, filmpjes, eenvoudig taalgebruik en verhalen van medewerkers is de website laagdrempelig gemaakt.

De toename in de ruimtelijke ontwikkelingen maakt het steeds belangrijker dat overheden goed samenwerken om deze ruimtelijke ontwikkelingen vorm te geven en daarmee ook een bijdrage te leveren aan brede maatschappelijke opgaven. Vanuit provincie, gemeente en waterschap is in 2020 het manifest "Wij zijn Flevoland" opgesteld. Het manifest heeft een impuls gegeven aan de samenwerking. In deze samenwerking positioneert het waterschap water & bodem als mede-orderend principe.

Geconstateerd is dat de vele ruimtelijke ontwikkelingen steeds meer aandacht vragen. Om de waterbelangen bij deze ruimtelijke ontwikkelingen goed te kunnen borgen is eind 2020 extra capaciteit beschikbaar gesteld.

1.2. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

1.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

Digitaal besturen in coronatijd

In 2020 is de aandacht vooral uitgegaan naar de plotselinge overstap naar digitaal vergaderen als gevolg van de corona maatregelen. Er is een forse inzet geweest om digitaal vergaderen mogelijk te maken, zowel qua wetgeving als techniek. Bestuurders en medewerkers zijn gefaciliteerd en geïnstrueerd. Zo is in korte tijd een goede wijze van digitaal vergaderen ontwikkeld. In het begin is er geoeftend en zijn er enkele opstartproblemen geweest. In de tweede helft van 2020 is het digitaal vergaderen van de Algemene Vergadering goed verlopen.

Nieuwe samenwerkingsstrategie

In het bestuursprogramma is opgenomen dat we de samenwerkingsstrategie herijken, zodat deze past bij het realiseren van onze doelen én bij de brede maatschappelijke opgaven. De nieuwe samenwerkingsstrategie is in 2020 grotendeels afgerond. Begin 2021 volgt hiervoor het voorstel aan de Algemene Vergadering.

Watervisie als startpunt voor gesprek over gezamenlijke opgaven

De watervisie schetst de maatschappelijke opgaven door een waterbril bekeken. Opgaven waar we als overheden, maatschappelijke partners, bedrijven en inwoners gezamenlijk voor staan. Het vormt een uitnodiging om intern en extern met elkaar in gesprek te gaan over gedeelde opgaven en de ruimtelijke ontwikkeling van ons beheergebied. En zodat we kunnen samenwerken aan een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving.

Net voor de zomer van 2020 is de concept Watervisie besproken met maatschappelijke partners en de Algemene Vergadering. Vanwege corona heeft het gebiedsproces in digitale vorm plaatsgevonden. In plaats van een brede bijeenkomst hebben aparte gesprekken plaatsgevonden met onze maatschappelijke partners (gemeenten, Rijkswaterstaat, Vitens, terreinbeherende organisaties, agrarische sector). Dit traject is samen met de provincie doorlopen. Op basis van de input van gebiedspartners en de bespreking in de Algemene Vergadering wordt toegewerkt naar een eindconcept.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving gaat gewoon door

De wereldwijde coronacrisis heeft laten zien dat de processen van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) digitaal goed zijn ingericht. Het werken op afstand ging "gewoon" door. Het regulier toezicht heeft vanwege de coronacrisis 10 weken stilgelegen in de eerste helft van 2020. In deze periode is meer aandacht geweest voor de administratieve afhandeling van zaken en is meer surveillance uitgevoerd, hetgeen tot meer constatering in het veld heeft geleid. Het toezichtsinstrument surveillance zal in 2021 meer ingezet gaan worden binnen de taakuitoefening van Watertoezicht.

Omgevingswet naar 2022

De Omgevingswet is met 1 jaar uitgesteld en treedt in werking op 1 januari 2022. Het waterschap heeft hierdoor meer tijd om zich voor te bereiden op de Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Op het gebied van regelgeving wordt het uitgangspunt "ja, mits" in plaats van "nee, tenzij". Om dit te bereiken, wordt het aantal regels gereduceerd en worden uitgangspunten herzien. De concept waterverordening is opgesteld, het technisch aansluiten op de DSO is in voorbereiding en de opleidingen voor kennis, houding en gedrag worden ontwikkeld in Waterkracht verband.

Met de komst van de Omgevingswet krijgen inwoners een grotere participerende rol. De uitdagingen zijn groot, maar de implementatie biedt ook kansen om onze waterbelangen proactief onder de aandacht te brengen bij inwoners, bedrijven en medeoverheden.

Nieuwe overeenkomst over samenwerken VTH tussen overheden Flevoland

In lijn met het gedachtegoed van de Omgevingswet is de actualisatie van de Bestuursovereenkomst WABO (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) opgepakt. In het verlengde van de nieuwe overeenkomst worden de geactualiseerde samenwerkingsafspraken tussen de Flevolandse overheden voor vergunningverlening, toezicht en handhaving vastgelegd. De overeenkomst is nog niet ondertekend.

De samenwerking met Flevolandse en andere waterbeheerders voor vergunningverlening, toezicht en handhaving zijn goed onderhouden. Deze samenwerking is daar waar nodig verder vormgegeven, uitgewerkt en geïntensiveerd.

Kwaliteitscriteria VTH Waterbeheer op orde

Van de overheid wordt een professionele kwaliteit van de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) verwacht. De Kwaliteitscriteria VTH Waterbeheer maken inzichtelijk welke kwaliteit men kan verwachten bij de uitvoering of de invulling van de VTH-taken. Naast kritische massa, de voorwaarden die aan medewerkers worden gesteld, worden er ook voorwaarden gesteld aan het proces om de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen. In 2020 is de afronding van de laatste punten ingezet waarbij wordt verwacht dat in 2021 volledig aan de kwaliteitscriteria wordt voldaan.

Langdurige en intensieve inzet crisisorganisatie

De crisisorganisatie is als gevolg van vier calamiteiten opgeschaald in 2020. Het actiecentrum van de crisisorganisatie was in maart kort actief (coördinatiefase 1) bij een ICT storing en in augustus als gevolg van vissterfte in Almere. Daarnaast ontstonden er twee bijzondere crises; het Citrix beveiligingslek en de uitbraak van het coronavirus.

Citrix beveiligingslek

In januari is de crisisorganisatie opgeschaald naar fase 2 voor het lek dat was ontstaan in de beveiliging van de Citrix. Citrix functioneert als poortwachter tussen het openbare internet en het veilige, interne bedrijfsnetwerk. Hackers zouden het lek in de beveiliging kunnen gebruiken om het bedrijfsnetwerk binnen te komen en te infecteren. Het Citrix systeem van Zuiderzeeland is tijdelijk uitgeschakeld en de crisisorganisatie is ingezet om een bedrijfscontinuïteit te beschermen. De focus lag op communicatie naar de betrokkenen en het ondersteunen van de inhoudsdeskundigen. Op 25 november heeft de AV de bestuurlijke samenvatting evaluatie 'Veiligheidslek Citrix' ontvangen. Hieruit kwam o.a. de meerwaarde om de AV op de hoogte te houden van crises waarbij de AV een grote rol speelt naar voren.

Corona

Vanaf maart is de calamiteitenorganisatie opgeschaald als gevolg van de uitbraak van het coronavirus. De inzet van de calamiteitenorganisatie was intensief en langdurig. De

calamiteitenorganisatie had zijn handen vol aan het vertalen van landelijke richtlijnen naar de specifieke situatie van Zuiderzeeland. De maatregelen zijn gericht op de borging van de uitvoering van de kerntaken van het waterschap en het verkleinen van de risico's op verdere verspreiding van het virus.

De corona-uitbraak heeft geleid tot tal van maatregelen, die consequenties hadden voor alle medewerkers van het waterschap (thuiswerken, gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen, minder tot geen fysieke afspraken intern en extern, werken in gescheiden teams).

In korte tijd is omgeschakeld naar digitaal werken, zowel door de organisatie als door het bestuur. De maatregelen hebben er aan bijgedragen dat de uitvoering van de waterschapstaken geborgd is gebleven. Tot eind mei is opgeschaald tot het bestuurlijk niveau (fase 3) waarna is afgeschaald tot fase 2. De organisatie heeft zich flexibel en wendbaar getoond ondanks de grote aanpassingen die gedurende een lange periode zijn opgelegd. Vanaf juli is er een projectgroep gevormd die de maatregelen rondom het coronavirus behandelt.

De veiligheidsregio Flevoland is tijdens de corona uitbraak opgeschaald tot aan hoogste regionale niveau. Daarvoor komt het regionale beleidsteam (RBT) bij belangrijke gebeurtenissen en/ of tweewekelijks bij elkaar. Het waterschap is met de dijkgraaf vertegenwoordigd in dit overleg.

Samenwerking met partners

De crisisorganisatie van waterschap Zuiderzeeland neemt deel aan het Platform Crisisbeheersing Waterschappen Midden Nederland (PCWMN). Met het PCWMN werken we aan meer eenheid tussen de zeven verschillende calamiteitenorganisaties. In 2020 is een gezamenlijke concept visie crisisbeheersing 2030 opgesteld voor de samenwerking. Hiermee is een stap gezet om de samenwerking ook in de toekomst ambitieus voort te zetten.

De grootschalige oefening met de veiligheidsregio is in 2020 vervallen. Vanwege Corona was het niet mogelijk om oefeningen te houden. De geplande oefeningen, gericht op leidinggevend en bestuurders zijn uitgesteld tot 2021.

De veiligheidsregio's hebben een gedeelte van hun ambtelijke organisaties eind 2020 samengevoegd in het veiligheidsbureau Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Dit heeft geen effect gehad op de crisisorganisatie van waterschap Zuiderzeeland.

Meer capaciteit voor ruimtelijke processen

Als waterschap zijn we de belangenbehartiger van het water in ruimtelijke vraagstukken. Bij lokale, regionale of nationale ontwikkelingen brengen we onze waterkennis in. Bij het vaststellen van de Meerjarenbegroting is besloten om extra capaciteit in te gaan zetten voor (gebieds)ontwikkeling en beleidsonderwerpen die regionaal en nationaal worden opgepakt. De verdere invulling hiervan vindt in 2021 plaats.

Er komen grote opgaven op ons af die ruimtelijke impact hebben. Zo blijft de woningbouwopgave onverminderd groot, indicatief gaat het om '100.000 woningen' in ons beheergebied. De toekomstige woonopgave wordt onder meer geschetst in het Manifest 'wij zijn Flevoland', geschreven door provincie, gemeenten en het waterschap. Dit Manifest is bedoeld als aanzet voor de dialoog met het Rijk. In dit traject positioneren wij water als mede-ordenend principe.

Ook blijven we betrokken bij de lopende gebiedsontwikkelingen en bijbehorende inrichtingsvraagstukken. Bij dergelijke ontwikkelingen adviseert het waterschap over hoe de onderwerpen waterveiligheid, waterkwaliteit en/of watersysteem meegenomen kunnen worden in de gebiedsontwikkeling. We zijn onder meer betrokken bij de gebiedsontwikkelingen, zoals Almere Duin, Oostvaardersoevers (verkenningfase), de ontwikkeling van diverse projecten in het kader van het Nationaal Park Nieuw Land, de aanleg van de ongelijkvloerse kruising in de N302 ter plaatse van de Knardijk en de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF). Maar ook bij de verbreding van de A6 Almere – Lelystad en we zien vele plannen voor klein- en grootschalige woningbouw en uitbreidingen van bedrijventerreinen passeren. Ten opzichte van eerdere jaren is het aantal reguliere watertoetsen behoorlijk toegenomen.

De website www.dewatertoets.nl bevat een tool die initiatiefnemers kunnen gebruiken om tijdig de invloed op de waterhuishouding te kunnen bepalen bij het voornemen van een nieuwe ontwikkeling. Het Zuiderzeeland-gedeelte van deze tool is begin 2020 geactualiseerd.

Een aantrekkelijke Knardijk voor mens en natuur

In 2020 is biodiversiteit op de Knardijk vormgegeven. De biodiversiteit is vergroot door het maken van afspraken met de pachters. Naast het aangepaste beheer zijn de verpachte gronden ook ingezaaid met een biodivers zaadmengsel. Vanwege de nadelige financieel-economische impact voor pachters van deze biodiversiteitsontwikkeling, is een herijking doorgevoerd op de pachtprizen die het waterschap hanteert naar pachters.

Het haalbaarheidsonderzoek naar verschillende scenario's van de fietsverbinding tussen het oude land en het Nationaal Park Nieuw Land is uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2021. Met dit onderzoek wordt inzichtelijk gemaakt wat de (financiële) haalbaarheid is van bijvoorbeeld het upgraden van het fietspad, het oplossen van gevaarlijke verkeerspunten, enzovoorts.

Speciaal project: Oosterwold				
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Nog niet door de AV vastgesteld.				
Voortgang Resultaten 2020 In de gebiedsontwikkeling van Oosterwold zijn voor het waterschap een aantal mooie resultaten bereikt en is in 2020 op onderdelen meer duidelijkheid ontstaan. Belangrijk is dat vast kwam te staan dat in het gebied de gemeentelijke zorgplicht voor de inzameling van stedelijk afvalwater van toepassing is. Om hier invulling aan te geven is in 2020 afgesproken dat in fase 1 van het gebied de alternatieve invulling van de zorgplicht wordt uitgewerkt. Deze afspraak bestaat uit drie onderdelen.				
<i>Goed laten functioneren van de bestaande IBA's</i> Het eerste onderdeel is het op orde brengen van de prestaties van de bestaande IBA's (individuele behandeling van afvalwater) in van fase 1, daar waar nu volop wordt gebouwd. Dit wordt samen met initiatiefnemers en leveranciers opgepakt. Het waterschap behoudt hierin haar rol als toezichthouder.				
<i>Aanleggen van riolering</i> Het tweede onderdeel is het aanleggen van riolering in fase 1 waar nog niet wordt gebouwd. In 2020 kwam vast te staan dat wordt afgestapt van het gedachtegoed van individuele zuiveringssystemen. De riolering die hier wordt aangelegd kan ook worden gebruikt door nieuwe initiatiefnemers die nog gaan bouwen in het deel van fase 1 Oosterwold waar nu al wordt gebouwd.				
<i>Vastleggen van de alternatieve zorgplicht</i> Het derde onderdeel is het vastleggen van de alternatieve zorgplicht in het Gemeentelijk Rioleringsplan. De voorbereidingen van deze drie activiteiten zijn medio 2020 gestart. De komende periode wordt dit verder uitgevoerd.				
<i>Collectieve zuivering van afvalwater in Oosterwold</i> Ook is in 2020 vast komen te staan dat in het deel van Oosterwold waar riolering wordt aangelegd, het afvalwater collectief wordt gezuiverd. In 2020 is gestart met het onderzoeken van de mogelijkheden voor afvalwaterzuivering in het gebied Oosterwold. Daarbij wordt vanuit het waterschap nadrukkelijk ingezet op centrale zuivering van afvalwater op de AWZI Almere. Daarnaast kunnen (via het Waterlab) ook tijdelijke decentrale technieken worden meegenomen. Besluitvorming hierover wordt rond de zomer van 2021 verwacht.				
<i>Vergunningverlening, toezicht en handhaving in Oosterwold op orde</i> In het hoofdwatersysteem worden de normen voor waterkwaliteit niet overschreden. Ook was er gedurende de natte periode in februari geen sprake van wateroverlast in het gebied. De focus voor vergunningverlening, toezicht en handhaving in Oosterwold richtte zich op het reguleren van het watersysteem (waterbergingen) en lozingen in fase 1A. De ervaring in Oosterwold leert dat bij nieuwe initiatieven extra aandacht nodig is voor een juiste aanleg van de waterberging en de naleving van de goede werking van het IBA-systeem.				
<i>Samenwerkingsovereenkomst (SOK) Water</i> In de tweede helft van 2020 is gestart met het opstellen van een oogstdocument over de negen deelprojecten van de SOK Water. Ook is de SOK geëvalueerd en is gestart met het opstellen van een nieuwe SOK water. Het oogstdocument wordt naar verwachting in de eerste helft van 2021 afgerond.				

Net als in 2019 is ook in 2020 een aanzienlijk deel van de kosten van het waterschap vergoed uit de exploitatiebegroting van Oosterwold.

Anders samenwerken met Lampung Selatan in Indonesië

In 2020 is de samenwerking in het project Safely Managed sanitation in Lampung Selatan op Sumatra in Indonesië tussentijdse geëvalueerd. Naar aanleiding van de bevindingen heeft heroriëntatie van ambitie, doelstellingen en plannen voor de resterende periode plaatsgevonden. Deze heroriëntatie was erop gericht om meer concrete resultaten van de samenwerking te definiëren in een programmatische en coherente aanpak. Dit heeft geresulteerd in een andere invulling van de samenwerking en nieuwe samenwerkingsafspraken aanvullend op de Water Friendship Link (WFL) die loopt tot medio 2022. Het college van waterschap Zuiderzeeland heeft ingestemd om de samenwerking binnen de WFL op een andere, minder intensieve wijze voor te zetten voor de duur van de WFL. Het initiatief wordt meer bij de Indonesische partner neergelegd en DWA zal op afstand adviseren en kennis en ervaring delen.

In 2019 en 2020 hebben 2 jonge experts via het Young Experts Program de mogelijkheid gehad om één tot twee jaar ervaring op te doen in het buitenland. De Yep-ers hebben zich binnen het project gericht op activiteiten in verband met de ontwikkeling van een effectiever en efficiënter waterbeheer en sanitatie. In die context hebben zij informatie en ervaringen uitgewisseld en kennis opgedaan over organisatorische -, management - en operationele kwesties, maar ook over wetgeving, regelgeving, handhaving en bijdragen geleverd aan workshops, symposia en interne trainingen. Het Young Experts Program is in november 2020 geëindigd. Voor de resterende looptijd van de WFL wordt geen nieuwe Yep-er ingezet.

Waterschap Zuiderzeeland betrokken en nabij

In 2020 lag de focus op de realisatie van de communicatievisie van het waterschap. *'Waterschap Zuiderzeeland is open en transparant, maar ook betrokken en nabij. We hebben een eenduidig en duidelijk verhaal. We doen wat we zeggen. Onze boodschap bereikt onze doelgroepen digitaal en in beeld.'* Hieronder leest u een aantal hoogtepunten uit het jaar 2020.

De nieuwe website is een basis voor meer interactie in de toekomst

Zuiderzeeland.nl is makkelijk te doorzoeken met de zoekoptie. Daarnaast staan de meest gezochte onderwerpen op de voorpagina. Zo kunnen bezoekers makkelijk vinden wat ze zoeken. De teksten zijn begrijpelijk op B1-taalniveau geschreven. Ook is ons verhaal professioneel in beeld gebracht met foto's, filmpjes en infographics. Dit maakt de website laagdrempelig. De website is opgebouwd als toptaken website. Dat betekent dat onderdelen die het meest bezocht worden, op de homepage staan. De huidige website is een goede basis om in de toekomst verder te ontwikkelen naar een interactieve en dienstverlenende website. Daarbij monitoren we het zoekgedrag van bezoekers van de website en voeren op basis daarvan verbeteringen door.

Homepage nieuwe website waterschap zuiderzeeland

Medewerkers vertellen met trots hun verhaal

Bijna dertig waterschapstaken kwamen hierbij aan bod. Het gaf een duidelijk beeld welke werkzaamheden we als waterschap doen. En hoe veelzijdig de waterwereld is. De verhalen dragen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn van inwoners. Daarnaast draagt het bij aan de zichtbaarheid als aantrekkelijke werkgever.

Het waterschapswerk in beeld

De film 'Wie ben ik' laat op een andere wijze het waterschapswerk zien. De thema's waterveiligheid, droogte tegengaan, wateroverlast voorkomen en 'niet in het riool' zijn op sociale media uitgelicht. Kinderen konden online waterproefjes doen, jongeren deden mee aan snuffelstages, sollicitatietrainingen en schoven met bestuurders bij de watertafel aan. Landelijk doen we als waterschap mee aan de campagne Waterbazen op sociale media. Hiermee stimuleren we voorbeeldgedrag. Bijvoorbeeld: "Je straat beter voorbereiden op hevige regenval? Steeds meer burens maken geveltuintjes."

Infographics, foto's, filmpjes en verhalen droegen bij aan het vergroten van het waterbewustzijn van alle inwoners van ons beheergebied. Jong en oud.

1.2.2 Speciale investeringen programma Bestuur en omgeving

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
Windpark Hanze	Bestuur en omgeving	Max 10 miljoen (beschikbaar stellen lening)		2018-2024
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen: Hoofddoelstelling: Realiseren energiedoelstellingen waterschap op het gebied van zelfvoorzienendheid op een doelmatige wijze Kaders: Realiseren samenwerking Windpark Hanze binnen de 11 door de AV vastgestelde randvoorwaarden.				
Voortgang Resultaten 2020 <i>Verdergaande samenwerking binnen Windplan Groen</i> In april 2020 heeft de AV onder een aantal voorwaarden ingestemd met het aangaan van een verdergaande samenwerking met andere parken binnen Windplan Groen. Dit met als doel om uiteindelijk te komen tot een tijdige realisatie van het gehele Windpark. De verdergaande samenwerking had betrekking op het aanbestedingstraject en de realisatie van de netaansluiting via een zogenaamd GDS (Gesloten Distributiesysteem). Deze samenwerking is binnen de gestelde voorwaarden vormgegeven. <i>Positieve uitspraak Raad van State</i> Op 16 september 2020 heeft de Raad van State uitspraak gedaan over de bezwaren die waren ingediend tegen de realisatie van Windpark Hanze en Windplan Groen als geheel. Deze uitspraak was positief voor zowel Windpark Hanze als Windplan Groen, waarmee de vergunning onherroepelijk is geworden en er een belangrijke mijlpaal is bereikt. De positieve uitspraak van de Raad van State was tevens een belangrijke voorwaarde voor de realisatie van het GDS. <i>Contractvorming ligt op schema</i> Na de positieve uitspraak van de Raad van State zijn de activiteiten van Windpark Hanze gericht op de aanbesteding van de turbines en de parkinfrastructuur, de afnamecontracten voor de stroom en de overeenkomsten met de banken. Deze activiteiten verlopen tot op heden conform planning en de verwachting is dat in de loop van 2021 financial close kan worden bereikt. De verwachting is dat het park eind 2023 in gebruik kan worden genomen, waarmee dan invulling is gegeven aan de beoogde doelstelling van de deelname van Zuiderzeeland. In de 2 ^e helft van 2020 is als onderdeel van de contractvorming ook gestart met de uitwerking van de mogelijkheden voor Zuiderzeeland om de opgewekte stroom van Windpark Hanze af te nemen. De verwachting is dat hier in de eerste helft van 2021 duidelijkheid over ontstaat en dat afspraken hierover kunnen worden vastgelegd.				

Omwonenden

In 2020 is verder gewerkt aan het bemiddelingstraject tussen Windpark Hanze en de omwonenden over participatie. De verwachting is dat dit traject in de eerste helft van 2021 wordt afgerond.

1.2.3 Afronding maatregelen programma Bestuur en omgeving

Overzicht van de in het boekjaar afgeronde maatregelen

- Het waterschap gaat uiterlijk in 2020 volledig voldoen aan de kwaliteitscriteria Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) Waterbeheer.
- In 2020 zetten we actief in op het onderhouden en uitbreiden van het netwerk rond ruimtelijke ordening met medeoverheden, terreinbeheerders en private ontwikkelaars.
- In 2020 wordt het kader voor beheer en onderhoud van cultuurhistorische objecten geëvalueerd.

Op basis van de inschatting bij de bestuursrapportage zou onderstaande maatregel in 2020 worden afgerond. Voor de onderstaande maatregel is deze inschatting niet gehaald. De afronding schuift door naar 2021:

- In 2020 herijken we onze samenwerkingsstrategie.

1.3. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Bestuur en omgeving (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Bestuur en organisatie	10,9	10,7	8,8	10,9

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

2. Programma Waterveiligheid

2.1. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Bijzonder jaar zonder grote vertragingen

Het was een bijzonder jaar, ook voor de waterveiligheid. Grote vertragingen als gevolg van corona bleven uit. Er is goed geanticipeerd op de situatie en creatief nagedacht over hoe fysieke bijeenkomsten digitaal konden. Mooie voorbeelden zijn het digitale participatieproces bij het project IJsselmeerdijk en een virtuele dijkbijeenkomst voor de randmeerdijken door het beoordelingsteam. Het reguliere beheer en onderhoud is uitgevoerd. Ook realiseerden we een belangrijk deel van de versterking van de Drontermeerdijk en zijn er mooie mijlpalen bereikt in de planvorming voor de versterking van de IJsselmeerdijk. Daarnaast draaiden we mee in projecten van derden op de kering. Zo is het veiligheidsbelang in het beheergebied geborgd.

2.2. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

2.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

Dijkversterkingsprojecten houden de polders veilig, nu en in de toekomst!

Hoewel het project Beoordelen geen versterkingsproject is, is het wel de eerste stap naar versterken. Er is dit jaar veel bereikt in dit project. Voor het normtraject 8-2 (Oostvaarders- en IJmeerdijk) en normtraject 7-1 (Zwartemeerdijk) zijn de beoordelingsrapportages opgesteld en ambtelijk goedgekeurd door onze toezichhouder. Vanuit efficiëntie bundelen we meerdere rapportages. De AV ontvangt deze in het voorjaar 2021. Ook is een belangrijke stap gezet in het verkleinen van het planningsrisico. We geven voor drie extra dijktrajecten een voorlopig oordeel af in plaats van een definitief oordeel. Daarmee wordt de inspanning van deze eerste beoordelingsronde kleiner, terwijl we blijven voldoen aan de wettelijke afspraken.

Naast beoordeling aan de primaire kering is in 2020 ook een toetsing uitgevoerd naar drie kunstwerken in de voormalige primaire waterkering Kadoelerkeersluis – Blokzijl: Voorstersluis, gemaal Smeenge en een waterinlaatwerk aan de Repelweg. Hieruit blijkt dat twee kunstwerken niet voldoen (gemaal Smeenge en inlaatwerk Repelweg). De Voorstersluis voldoet. Het op orde brengen van de twee kunstwerken kan nog met 90% subsidie van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). Hierover maakten we afspraken met het HWBP. De uitvoering van de werkzaamheden staan gepland in 2025.

Luchtfoto's van de Drontermeerdijk

In 2020 is het grootste deel van het versterkingswerk van de Drontermeerdijk uitgevoerd. Begin februari 2020 is de tijdelijke weg geopend, zodat wegverkeer zo min mogelijk hinder ondervond. Voorafgaand aan de kwetsbare natuurperiode is zand en klei aangebracht. De zettingsperiode van zand en klei op de dijk is inmiddels vergesloopt. In het najaar zijn nieuwe teenschotten en stortsteen aangebracht en is het talud bekleed met steenbekleding.

Nieuwe steenbekleding dijkversterking Drontermeerdijk 2020

Ook is de funderingsbaan gelegd voor de nieuwe N306, waarop in 2021 het asfalt wordt aangebracht. In goed overleg met de gemeente Dronten en belanghebbenden is besloten tot de aanleg van een gescheiden fietspad bij de kruising Stobbenweg/Reevedam. De versterking van de Drontermeerdijk wordt gefinancierd door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Naar verwachting is het werk buiten in het derde kwartaal van 2021 afgerond.

Waterschap denkt mee en borgt belang bij projecten derden

In Almere Duin wordt een gebiedsontwikkeling gecombineerd met een dijkreconstructie. In dit gemeentelijk project zorgen we ervoor dat de waterveiligheidsbelangen geborgd zijn en houden we oog voor de gewenste ontwikkeling van gemeente Almere. Hiervoor is in 2020 onder andere afgesproken dat de nieuwe waterveiligheidsnormen worden gebruikt en dat de dijk robuust wordt ontworpen. Daarnaast worden op verzoek van de gemeente aangepaste afspraken gemaakt over bebouwing bij het noordelijk deel van de dijk.

Een ander innovatief project is Oostvaardersoever. Provincie Flevoland en Rijkswaterstaat startten dit initiatief en werken samen met gemeente Almere, gemeente Lelystad, Waterschap Zuiderzeeland, Staatsbosbeheer en Het Flevo-landschap. Het doel is een natuurgebied te maken dat veerkrachtig genoeg is om klimaatverandering en economische ontwikkelingen op te vangen. Het wordt ook een gebied met ruimte voor natuurbeleving. De waterveiligheid is uiteraard gegarandeerd. Vanuit verschillende werkvelden van het waterschap denken we mee in dit project en borgen we onze belangen. Het waterschap zet zich in om in de verkenningsfase te komen tot een gedragen voorkeursalternatief, waarbij vooral waterveiligheidsaspecten een belangrijke rol spelen in de afweging.

De provincie wil bij Urk de Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (MSNF) realiseren. Deze haven draagt bij aan het oplossen van de waterveiligheidsopgave voor de Zuidermeerdijk. Uit analyses blijkt dat de toekomstige golfbreker (havendam) de waterveiligheidsopgave significant verkleint. Het waterschap bereidde de subsidieaanvraag bij het HWBP volledig voor, klaar om in te dienen. Eind 2020 bleek dat de stikstofopgave niet regionaal kan worden opgelost, daarom deed de provincie een beroep op de minister. Het waterschap volgt deze ontwikkelingen.

In 2020 zijn verschillende subsidieaanvragen gedaan door de gemeente Noordoostpolder om het fiets- en inspectiepad Zwartemeerdijk te financieren. Deze aanvragen zijn niet toegekend. De gemeente Noordoostpolder is in overleg met de provincie Flevoland over de financiering. We wachten verdere gemeentelijke besluitvorming af.

De provincie Flevoland wil de remmingswerken die de ingang van de sluis tegen aanvaringen beschermen, bij verschillende sluiscomplexen vervangen. Het waterschap wil uit oogpunt van waterveiligheid dat deze vervanging van remmingswerken geen trillingen veroorzaken die een negatief effect hebben op de waterkering. Daarom spraken we in 2020 met de provincie af om samen via een proefproject te onderzoeken of het mogelijk is om de remmingswerken trillingsarm aan te brengen.

Dijken blijven in goede conditie

Onze dijken zijn en blijven robuust. In 2020 is totaal 7.200 ton stortsteen aangebracht langs de Westermeerdijk en de Oostvaardersdijk. Op Urk voerden we een deel van het werk uit voor gemeente Urk die ook stortsteen nodig had. Het was op Urk een maatwerkklus vanwege de daar aanwezige ondieptes bij de dijk. Het geplande stortwerk langs de Westermeerdijk leidde tot reacties vanuit inwoners omdat ontstane strandjes zouden verdwijnen. Voor een deel van de Westermeerdijk is, binnen de kaders van waterveiligheid, maatwerk geleverd door in de steenbestorting kleine openingen te maken.

Om de fiets- en wandelvriendelijkheid op de dijk te vergroten, is het hekwerk bij het watervalletje Urk, in samenwerking met de gemeente, vervangen voor een fietsvriendelijk veerooster. In 2021 komen er ook veeroosters op de Wester- en Zuidermeerdijk. De steenbekleding op een deel van de Zuidermeerdijk hebben we in 2020 herzet. Ook de loswal en boothelling bij Ramspol is, in een gezamenlijk project met de gemeente Noordoostpolder, hersteld.

In 2020 waren er geen noemenswaardige stormen waarbij dijkwachter gereden moest worden. De coupures bij Urk en Lelystad, die met een schotbalk kunnen worden gesloten, hebben we bij wijze van proef gesloten. Deze proefsluiting verliep goed.

Het waterschap beheert 14 buitendijkse loswallen. Die worden gebruikt voor overslag of voor recreatie. We stelden in 2020 vast dat komende jaren groot onderhoud van een aantal loswallen noodzakelijk is. Daarom namen we deze loswallen onder de loep. In 2021 ontvangt de AV hierover een plan.

Beleid zorgt voor goede kaders en uitgangspunten

Het hebben van actueel beleid is belangrijk voor eenduidige en heldere uitgangspunten van het waterschap. Een voorbeeld hiervan is de legervaststelling van de regionale kering (kade) die de woonwijk Lemmer-Zuid beschermt. We bereidden de legger voor in 2020. Inspraak vindt plaats in het eerste kwartaal van 2021. Binnen het beheergebied zijn drie kades in beeld waarvan de instandhouding van belang is om wateroverlast te voorkomen. Ze komen mogelijk in aanmerking voor de aanwijzing "overige kering" door het Algemeen Bestuur. Twee kades zijn inmiddels geïnspecteerd en blijken voldoende. Een kade was te begroeid met ruigtevegetatie voor een toetsing. Dit zorgde voor vertraging waardoor het voorstel voor het al dan niet aanwijzen van kades als overige waterkering in 2021 aan het bestuur wordt voorgelegd.

2.2.2 Speciale investeringen programma Waterveiligheid

Speciale investering	Programma	Financieel	Planning
IJsselmeerdijk	Waterveiligheid	€ 18,5 miljoen eigen aandeel (grotendeels te realiseren na de planperiode van de MJB)	Afronding verkenningfase: september 2022 Totale afronding: 2027
Startfase verkenning	X Verkenningfase	Planuitwerkingsfase	Realisatiefase
			Afgerond
<p>Kaders die van toepassing zijn</p> <ul style="list-style-type: none"> - Robuuste realisatie versterkingsopgave van het HWBP voor wat betreft IJsselmeerdijk (Kaders voor HWBP-projecten, AV 30 juni 2020); - Duurzame versterking, rekening houdend met de kaders voor duurzaamheid (collegeplan, SER Energieakkoord, Masterplan Duurzame Energie, Ontwikkelagenda grondstoffen, Green Deal Duurzaam GWW 2.0); - Waar mogelijk toepassen van snellere, goedkopere of slimme oplossingen (innovatie); - Vormgeven van het participatieproces conform de toekomstige Omgevingswet. 			
<p>De dijk vanaf de Ketelbrug tot aan de Knardijk (dijktraject 8-3) beschermt de laaggelegen Flevopolder tegen het IJsselmeer. De kering is de meest aangevallen waterkering van het waterschap. De dijk voldoet niet aan de nieuwe veiligheidsnorm. Dit blijkt uit de beoordeling van het dijktraject (afgerond in 2018) die is voorzien van een positief oordeel door onze toezichthouder (Inspectie Leefomgeving en Transport). De benodigde versterking van het dijktraject 8-3 is opgenomen in de programmering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP). De versterkingsopgave richt zich op hoogte en dijkbekleding.</p> <p>We liggen goed op schema (geld, tijd, kwaliteit), ondanks corona Begin 2020 is de detaillering van de veiligheidsanalyse afgerond en is het plan van aanpak voor de verkenningfase opgesteld. Dit plan van aanpak vormt de onderbouwing van de subsidieaanvraag bij het HWBP. Op 30 juni stemde de AV in met de kaders voor HWBP-projecten. De IJsselmeerdijk is het eerste grote HWBP-versterkingsproject van het waterschap. Het HWBP verleende in september de beschikking voor de verkenningfase. De definitieve omvang van de verkenningfase is € 6.849.966. In 2020 vond de aanbesteding voor ingenieursdiensten plaats. Conditionerende en technische onderzoeken zijn gestart en het ontwerpproces is voorbereid. De verkenningfase wordt afgerond met een voorkeursbesluit in de tweede helft van 2022.</p> <p>Veel omgevingsparticipatie in 2020, ondanks corona In het najaar van 2020 zijn we gestart met het participatieproces. Dit vond coronaproof plaats via doelgroepgerichte onlinebijeenkomsten. De digitale startbijeenkomst had 272 unieke kijkers. Het beleevingsonderzoek is 101 keer ingevuld. Vele 1-op-1 gesprekken vonden plaats. Aan de thematafels namen 39 deelnemers deel. De drie thematafels gingen over recreatie, cultuurhistorie en landschap; energie en natuurontwikkeling en economie en bereikbaarheid. Veel potentiële meekoppelkansen zijn in 2020 geïnventariseerd en globaal verkend, zoals vooroevers, een fietspad of zon op de dijk. Deze meekoppelkansen worden verder onderzocht. Een bestuurlijke begeleidingsgroep is samengesteld met bestuurders die een belang hebben bij het project. Om zo hun doelen mee te kunnen nemen en betrokkenheid te creëren in het netwerk. De projectpagina op de website is overzichtelijk vormgegeven en in 2020 is ingezet op social media en contacten met de regionale pers.</p> <p>Ambitie biodiversiteit in beeld gebracht De ambitie is de biodiversiteit te vergroten en het ecologisch systeem te versterken. We gaan in overleg met Rijkswaterstaat over een vooroever en onderzoeken de betekenis van een vooroever voor de waterveiligheid, we benutten de kwelsloot en binnenberm, en we verkennen de mogelijkheid van een zachte oever.</p> <p>Ambitie energie in beeld gebracht De geschatte CO2-uitstoot van het project is 70.000 ton. Dat betekent gedurende drie jaar een verdubbeling van de uitstoot. De ambitie is om zero emissie te realiseren. We houden in ons ontwerp rekening met het energieverbruik, werken met een duurzaamheidsdashboard, informeren de markt tijdig en werken kansen voor duurzame energie uit.</p> <p>Ambitie circulariteit in beeld gebracht De ambitie is 90% hergebruik van vrijkomende materialen. Nieuwe materialen moeten 100% herbruikbaar toegepast worden. Om dat te bereiken werken we met 'een oogstkalender en een materialenpaspoort' en we nemen dit als uitgangspunt bij het ontwerp.</p> <p>Financiën Het project wordt voor 90% vergoed door het HWBP. De eigen bijdrage van het waterschap bedraagt 10%, en bedragen voor de verkenning-, planuitwerkings- en realisatiefase ca. € 18,5 miljoen. Ook is het waterschap verantwoordelijk voor positieve en negatieve afwijkingen ten opzichte van de raming. De</p>			

IJsselmeerdijk is opgenomen in de investeringsplanning van het waterschap. De kapitaallasten van de realisatiefase starten na de huidige begrotingsperiode, in 2028. Het genoemde bedrag van de eigen bijdrage van het waterschap is gebaseerd op de kostenraming zoals deze is opgesteld en gecontroleerd door het HWBP ten behoeve van de subsidieaanvraag. De kostenraming wordt iedere projectfase geactualiseerd.

2.2.3 Afronding maatregelen programma Waterveiligheid

Overzicht van de in het boekjaar afgeronde maatregelen

- Uiterlijk in 2023 toetst het waterschap de kunstwerken in de regionale waterkering Kadoelersluis – Blokzijl aan de norm van 1/30.
- Het waterschap is in 2020 gestart met de verkenningsfase van de versterking van de IJsselmeerdijk.

2.3. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Waterveiligheid (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Waterveiligheid	8,6	7,9	6,9	7,1

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

3. Programma Voldoende en gezond water

3.1. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Het watersysteem werkt naar behoren en doorstond ook goed de derde droge zomer op rij. De uitvoering van de duurzame oevers ligt op schema. De KRW-doelen voor de volgende planperiode zijn vastgesteld. Besloten is over het vervolg van het Actieplan Bodem en Water.

Toch kunnen we niet achteroverleunen. We zien dat het watersysteem tegen zijn grenzen aan loopt. Ook in ons beheergebied kunnen we niet onder alle omstandigheden alle functies faciliteren. Dit vraagt om belangrijke keuzes, die sturend zijn voor de agenda van de komende jaren.

In september 2020 stemde de AV in met de ontwerpmaatregelen die het waterschap uitvoert in de derde planperiode. Het gaat om het vispasseerbaar maken van vier stuwen en gemaal de Blocq van Kuffeler.

De lopende projecten met betrekking tot het Actieplan Bodem en Water (ABW) projecten konden in 2020 ondanks Corona gewoon doorgaan, maar liepen wel enige vertraging op. Nieuwe projecten konden door de Coronamaatregelen moeilijk of niet worden georganiseerd.

3.2. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

3.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

Beheer en onderhoud blijft flexibel ondanks planmatige aanpak

Het beheer en onderhoud is in 2020 uitgevoerd volgens vastgestelde planning. Het watersysteem hield, ondanks het droge jaar, goed stand. Tijdens de droogste periode is het water in de hoofdvaarten 10 centimeter opgezet en werd water vanuit het Markermeer via onze vaarten doorgespoeld naar het Veluwemeer. Er waren geen uitbraken van botulisme en vogelgriep. Omdat de laatste jaren veel aandacht ging naar een betere doorstroming en het op diepte houden van botulisme gevoelige wateren. Door de koude nachten in het begin van 2020 was er meer nachtvorstbestrijding dan gebruikelijk.

PFAS vormt geen belemmering voor beheer en onderhoud

In 2020 is 18 kilometer duurzame oevers aangelegd. Het aanlegprogramma ligt daarmee op schema om de KRW-opgave van 40% duurzame en natuurvriendelijke oevers te halen. 2020 was ook het jaar waarin het waterschap de grond (vrijgekomen bij de aanleg in 2019) met verhoogde PFAS-waarden afgevoerde. Ook werd er weer gebaggerd in het stedelijk gebied. De vrijgekomen baggerspecie is grotendeels gebruikt in de landschapswal van het Schoterveld omdat er bij de aanbesteding nog geen PFAS-normen waren voor toepassen van baggerspecie in de Vaartplas (vanaf 2021 wordt de Vaartplas weer gebruikt voor het toepassen van baggerspecie). De kosten van het baggerwerk in het stedelijk gebied van Lelystad zijn hoger uitgevallen. De hoeveelheid baggerspecie bleek groter dan aanvankelijk gedacht. Dit is binnen de budgetten van waterbeheer opgevangen.

Impuls stedelijk waterbeheer

Waterbeheer in het stedelijk gebied kreeg met de komst van een omgevingsmanager extra aandacht. Zoals het maaibeheer in Lelystad. Dat is beter afgestemd op het gebruik van het water (hengelsport, kanovaren en zicht op water). Daarnaast is een gezamenlijk maaibestek met de gemeente Lelystad opgesteld. Dit houdt in dat het maaionderhoud (van zowel wegbermen als watergangen) samen met de gemeente wordt aangestuurd, waardoor betere onderlinge afstemming ontstaat. Het gezamenlijke bestek is vanaf 2021 operationeel. In Urk voeren we in samenwerking met de gemeente maaierwerkzaamheden van riet uit op de oevers. Mogelijk is dit een eerste stap naar een gezamenlijk maaibestek met de gemeente Urk.

Veel muskusratten gevangen

In 2020 zijn 4012 muskusratten gevangen in het beheergebied. Dat zijn bijna 1000 muskusratten meer dan in 2019. Dat terwijl er landelijk juist 5% minder muskusratten zijn gevangen. Het grote aantal vangsten komt door meer uren inzet van muskusrattenvangers vergeleken met vorig jaar. De hoge vangst is onder andere te verklaren doordat door Corona meer tijd is besteed aan het

vangen van muskusratten. Ook is de interne vangststrategie veranderd. Gebieden worden nu deel voor deel schoongeveegd. Het doel blijft om muskusratten terug te dringen naar de landgrenzen.

Grondwatermeetnet kreeg vorm

Het meten en monitoren van waterstanden is weer volgens vastgesteld plan uitgevoerd. Dit geldt ook voor het meten van grondwaterstanden. In 2020 is een grote slag geslagen met het ontwerp van een verbeterd grondwatermeetnet. Begin 2021 krijgt het bestuur een voorstel.

Grenzen aan het watersysteem

Het waterschap heeft een uniek watersysteem, geheel ontworpen op de tekentafel. De landbouwkundige omstandigheden zijn over het algemeen zeer goed. Toch lopen we hier en daar tegen de grenzen van de mogelijkheden van het watersysteem aan. Denk aan problemen als gevolg van droogte, hoge zoutconcentraties en beperkte drooglegging. Voortschrijdende bodemdaling, klimaatverandering en grotere en nieuwe watervragers versterken dit effect. Dit stelt het waterschap voor grote opgaven.

In het bodemdalingsgebied ten zuidwesten van Emmeloord worden éénmalig maatregelen getroffen om tijd te kopen om te komen tot een duurzame oplossing van de problemen in dit gebied. Onderdeel van de maatregelen is het voortstuwepakket. Eerder las u in de bestuursrapportage dat hierover met de betrokken agrariërs overeenstemming was bereikt. Uiteindelijk bleek dit niet het geval. Verderop leest u, bij de speciale investeringen, de laatste stand van zaken.

Elders in het gebied hebben agrariërs in droge perioden last van hoge zoutconcentraties in het oppervlaktewater en hebben natuurgebieden te lijden onder watertekorten. Hier is geen eenvoudige oplossing voor. We zijn gestart met het dossier Waterbeschikbaarheid. Met betrokkenen gaan we in gesprek over de knelpunten. Belangrijke vraag hierbij is waar de grens tussen de verantwoordelijkheid van het waterschap en die van gebiedspartners ligt.

De grote vraagstukken die op ons af komen gaan verder dan de grenzen van ons beheergebied. Daarom werken we in IJsselmeerverband nauw samen met andere partijen. In het Deltaprogramma Zoetwater gaat het over de watervoorziening in droge periodes en in het Deltaprogramma IJsselmeergebied over het peilbeheer. Op dit moment wordt onder andere gewerkt aan de actualisatie van de waterverdeling Noord-Nederland, hierin staan de afspraken over de verdeling van water in geval van watertekorten.

Ontwerp-KRW-doelen en maatregelen door AV vastgesteld

Samen met de provincie Flevoland en de betrokken gebiedspartners actualiseerde het waterschap de KRW-doelen en maatregelen voor het derde Stroomgebiedbeheerplan. In september 2020 stemde de AV in met de ontwerpmaatregelen die het waterschap uitvoert in de derde planperiode. De provincie stelt uiteindelijk de doelen en het volledige KRW-maatregelenpakket vast.

De maatregelen waarmee de AV in 2020 instemde zijn het vispasseerbaar maken van vier stuwen en gemaal de Blocq van Kuffeler. In 2020 is een vislift geplaatst in de Pluvierentocht (Zeewolde). Dat is een nieuw type vispassage met automatische visherkenning die de stroomsnelheid aanpast aan de vis en ook een aantal waterkwaliteitsparameters meet. Als deze vispassage een succes is, dan overwegen we dit type vispassage ook bij de vier andere stuwen die als KRW-maatregel vispasseerbaar worden.

Over de maatregelen 'vervangen gecreosoteerde oevers in de Noordoostpolder' en 'baggeren Bovenwater' is nog geen besluit genomen. De noodzaak en effectiviteit hiervan worden nog onderzocht. De verwachting is dat dit duidelijk is bij het vaststellen van het definitieve maatregelenpakket. Voor nutriëntenmaatregelen op AWZI Almere komt vanuit het programma Schoon en gezuiverd water in de eerste helft voor 2021 een voorstel, samen met een voorstel voor integrale aanpak van alle zuiveringen.

De aanleg van natuurvriendelijke oevers rond het Weerwater en Noorderplassen (KRW-maatregel) is vertraagd. Oorspronkelijk was de planning om werkzaamheden in 2020 af te ronden. In de

Noorderplassen is eind 2019/begin 2020 reeds een luwtedam aangelegd aan de oostoever. De planning is om de werkzaamheden aan de zuidwestoever in de eerste helft van 2021 uit te voeren. In het Weerwater zijn tot nu toe nog geen natuurvriendelijke oevers. Ook hier is de verwachting dat de natuurvriendelijke oeverzones in 2021 worden aangelegd. De resterende financiële bijdrage vindt daardoor in 2021 plaats.

Doelen voor 34 'overige wateren' gereed, nog zes te gaan

Zowel binnen de KRW als voor al het stedelijk water in het beheergebied zijn factsheets per waterlichaam opgesteld en beschikbaar. Deze bevatten o.a. een diagnose, de doelen en de maatregelen. Een afronding van een mooi proces met onze stedelijke partners. Ook is in 2020 de doelaflleiding afgerond van wateren in natuurgebieden die in eigendom zijn van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. In totaal zijn er in de periode 2014-2020 voor 34 natuurwateren doelen geformuleerd. Voor 2021 resteren er nog 6 natuurwateren van Stichting Flevolandschap. In 2021 wil de provincie de doelen 'Overig water voor het stedelijk gebied' vaststellen.

Exotenaanpak gaat door

Ook in 2020 zijn exoten, als onderdeel van het waterbeheer, bestreden. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de bestrijding van ongelijkbladig vederkruid, grote waternavel en Japanse duizendknoop. Het intern vastleggen van de praktische (werk)afspraken is in 2020 vanwege de coronacrisis blijven liggen. Dit wordt in 2021 verder opgepakt.

Samen aan de slag met bronmaatregelen medicijnresten

Vanwege corona lagen regionale fysieke bijeenkomsten, zoals de bewustwordingscampagne medicijnresten NOP en bijeenkomsten met artsen en apothekers, stil. Wel faciliteerden we voor Zorggroep Almere digitale FTO's (farmatherapeutisch overleg). Daarin werken we samen met apothekers en huisartsen. In 2021 willen we de succesvolle FTO-aanpak verbreden naar andere zorginstellingen. Dat doen we samen met andere waterschappen en de zorgsector.

In 2020 is een verkennend onderzoek afgerond naar plastics en zwerfvuil in het watersysteem van het waterschap. Het onderzoek richtte zich vooral op de grotere, met het blote oog zichtbare deeltjes. Totdat analysetechnieken beschikbaar komen is verder onderzoek naar de kleinere deeltjes (microplastics) niet zinvol. In 2021 nemen we deel aan onderzoek naar analysetechnieken. Voor het eerst sinds jaren konden zwerfafvalactiviteiten op de basisscholen in Lelystad niet doorgaan vanwege corona.

Van fysieke naar digitale Actieplan Bodem en Water-bijeenkomsten.

Lopende Actieplan Bodem en Water (ABW) projecten konden in 2020 ondanks Corona gewoon doorgaan, maar liepen wel enige vertraging op. Nieuwe projecten konden door de Coronamaatregelen moeilijk of niet worden georganiseerd. Fysieke bijeenkomsten waren vaak niet mogelijk. Bij enkele projecten waarbij informatie verkregen/gedeeld wordt is een trend geconstateerd dat boeren minder vertrouwen krijgen in de overheid waardoor projecten in het ABW moeilijker te initiëren zijn. Doordat bijeenkomsten niet door konden gaan is ongeveer 10% minder

uitgegeven aan de bijdrage aan de financiering van bijeenkomsten. Tevens konden minder fysieke bijeenkomsten met agrariërs worden georganiseerd waardoor projecten niet of minder op stoom kwamen. Ook was het ABW-team tot eind 2020 niet op volle sterkte. Als gevolg van het voorgaande is in 2020 meer dan de helft budget van het ABW-budget niet besteed. In 2021 wordt daarom nog meer ingezet op digitale bijeenkomsten.

In 2020 organiseerde het waterschap onder de vlag van het ABW twee webinars over wasplaatsen met zuiveringssystemen. Daarnaast vonden er digitale gebiedsbijeenkomsten plaats over de Kennisimpuls Waterkwaliteit-nutriëntenpilot Vuursteentocht en de gebiedsgerichte aanpak glastuinbouw Almere.

Ook de gastles bij Aeres MBO Almere vond digitaal plaats. Individuele adviesbezoeken over de aanleg van wasplaatsen met zuiveringssystemen konden doorgaan binnen de coronaregels.

In 2020 is een start gemaakt met onderzoek naar het gebruik van een sensorgestuurde klep bij het zuiveren van water dat vrijkomt uit de kuilvoeropslag. Schoon water gaat naar de sloot, vuil water naar een zuiveringsvoorziening.

Toekomst Actieplan Bodem en Water besproken in Algemene Vergadering

Begin 2020 werd de evaluatie van het Actieplan Bodem en Water (ABW) afgerond. Naar aanleiding van de evaluatie is in 2020 in de AV gesproken over de voortzetting en richting van het ABW. In december 2020 besloot de Algemene Vergadering om het ABW voort te zetten tot 2027 en om het budget van het ABW te verhogen vanaf 2022. Op basis van dit besluit kan in meer gebieden en op meer thema's gebiedsgericht worden gewerkt. Naast de aandacht voor gewasbeschermingsmiddelen komt er ook aandacht voor nutriënten. Ook zal de monitoring van effecten binnen de ABW-projecten worden versterkt. Met deze werkwijze inspireert Zuiderzeeland samen met haar partners in het ABW de agrarische sector (het peloton).

Zolang de Coronamaatregelen gelden zullen deze doorwerken in de uitvoering van de ABW-projecten.

Door Corona en door een beperkte personele capaciteit is het budget voor 2020 slechts partieel benut. Begin 2021 is het tekort in personele capaciteit opgelost en wordt een versnellingstraject ingezet.

3.2.2 Speciale investeringen programma Voldoende en gezond water

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
Maatregelen bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord	Voldoende en gezond water	€1.440.000		2018-2022
Onderzoeksfase	x Ontwerp/planfase	Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen:				
Reduceren wateropgave in bodemdalingsgebied Zuidwest Emmeloord door het nemen van kosteneffectieve optimalisatiemaatregelen. <ol style="list-style-type: none"> 1. Verbreden Vliegtuig D-tocht 2. Realiseren voortstuwerpakket 3. Indienen verzoek tot partiële normverlaging bij provincie Flevoland 				
Voortgang Resultaten 2020				
De geplande verbreding van de Vliegtuig D-tocht bleek niet mogelijk in verband met het risico van opbarsting. In 2021 wordt aanvullend onderhoud uitgevoerd en worden de oppervlaktewaterpeilen gemonitord. Eind 2021 wordt dan, op basis van de uitkomsten van de monitoring, bepaald of er nog maatregelen nodig zijn.				
Het voortstuwerpakket bestaat uit twee voortstuwars (Johannes Posttocht en Hannie Schafttocht) en een pompinstallatie (Zuider d-tocht). Daarnaast is voorzien in mitigerende maatregelen. Aangelanden zijn het niet eens met de voorgestelde maatregelen. Het projectplan waterwet is in voorbereiding. In het eerste kwartaal van 2021 wordt de projectplanprocedure gestart. Voor het project is POP-subsidie beschikbaar. Voorwaarde voor deze subsidie is dat het project eind 2022 is afgerond.				

Met de provincie Flevoland zijn afspraken gemaakt over het proces om te komen tot normaanpassing. In 2023 besluit de provincie over wel of niet wijzigen van de norm.

Speciale investering		Programma	Financieel		Planning
Renovatie en verduurzaming gemaal Vissering		Voldoende en gezond water	Krediet in € 9.439.000 (netto)		2019 - 2021
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X		Nazorgfase	Afgerond
Kaders / Doelstellingen:					
1. Garanderen beschikbaarheid en betrouwbaarheid gemaal voor de komende 40 jaar. 2. Reduceren energieverbruik en CO2 uitstoot 3. Verlagen levenscycluskosten 4. Assets van het waterschap beschikbaar stellen (ter bevordering van de energietransitie) 5. Zelfvoorzienend voor wat betreft energie (exclusief pompsysteem) 6. Bewustzijn en enthousiasme creëren over de taken van Waterschap Zuiderzeeland 7. Realiseren van een vismigratiesysteem					
Voortgang Resultaten 2020					
In 2020 is besloten om een juridische procedure te starten met opdrachtnemer SPIE, omdat er een groot verschil van inzicht is over de interpretatie van het contract. Deze stap is gezet om de gestelde bestuurlijke kaders en de projectdoelstellingen voor het renoveren en verduurzamen van het gemaal te kunnen behalen. In afwachting van een uitspraak is er verder gewerkt aan het definitieve ontwerp van het toekomstige gemaal en zijn stelposten uitgewerkt. Deze stelposten kunnen verdere glans geven aan de verduurzaming van het gemaal. De verdere besluitvorming over de zelfvoorzienendheid van het gemaal (kader 5) en het bewustzijn (kader 6) wordt verwacht in 2021.					
Onderdeel van de renovatie en verduurzaming van gemaal Vissering is het realiseren van een vispassage in samenwerking met Rijkswaterstaat. Deze vispassage verbetert de vismigratie van het IJsselmeer naar de Noordoostpolder en omgekeerd.					

3.2.3 Afronding maatregelen programma Voldoende en gezond water

Overzicht van de in het boekjaar afgeronde maatregelen

- In 2018 zijn aangelanden zich bewust van het belang van een juiste profilering van sloten en zijn deze in 2021 zodanig op orde dat wateroverlast wordt voorkomen.
- Voor 2020 inventariseert het waterschap hoe de vismigratie tussen de Rijkswateren en de oppervlaktewateren in het beheergebied van Waterschap Zuiderzeeland verder is te verbeteren. Het programmeren en uitvoeren van verbetermaatregelen vindt, afhankelijk van besluitvorming hierover, plaats in de KRW-planperiode 2021-2027.
- Voor 2019 onderzoekt het waterschap hoe de vismigratie binnen de polders verder kan worden verbeterd. Het programmeren en uitvoeren van verbetermaatregelen vindt, afhankelijk van besluitvorming hierover, plaats in de KRW-planperiode 2021-2027.
- In de periode tot 2021 onderzoekt het waterschap hoe het maaisel dat in landelijk gebied vrijkomt uit het natte profiel van de watergangen, zo snel mogelijk kan worden verwijderd.
- Voor 2021 stelt het waterschap water- en nutriëntenbalansen op voor de verschillende afdelingen in de Noordoostpolder en Zuidelijk en Oostelijk Flevoland.

3.3. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Voldoende en gezond water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Voldoende en gezond water	24,3	24,0	23,5	21,5

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

4. Programma Schoon, gezuiverd water

4.1. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

Afgelopen jaar stond in het teken van corona. Dit geldt niet in de laatste plaats voor de afvalwaterketen. Afvalwater is een belangrijke rol gaan spelen in de aanpak van Nederland om grip te krijgen op de verspreiding van het virus. Corona had dan ook een behoorlijke impact op de bedrijfsvoering van de afvalwaterketen. In 2020 is na een intensief proces een nieuwe slibstrategie gerealiseerd. Hiermee kwam duidelijkheid voor de lange termijn slibeindverwerking en is richting bepaald voor toekomstige verduurzamingsstappen. Afgelopen jaar vond ook besluitvorming plaats over een betere benutting van de Ephyra-installatie op AWZI Tollebeek. Naast het maken van keuzes stond 2020 ook in het teken van voorbereiden op de toekomst. Concreet zijn onderzoeken uitgevoerd en gesprekken gevoerd met gemeenten over aanpassingen aan het transportsysteem en zijn plannen uitgewerkt voor doelmatige en toekomstbestendige aanpassingen op verschillende afvalwaterzuiveringen. Besluitvorming hierover wordt verwacht in 2021.

4.2. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

4.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

Zuiverings- en transportsysteem functioneert ook in 2020 goed

Ook in 2020 is aan alle prestatie-indicatoren voor de afvalwaterketen voldaan. Door procesoptimalisatie is het droge stofgehalte van het afgezet slib de laatste jaren aan het toenemen. Resultaat is een afname van afgezet slib. Ten opzichte van 2018 is een reductie van ongeveer vijf procent gerealiseerd bij een toegenomen afvalwateraanbod. De afgelopen drie jaar groeide het afvalwateraanbod met ongeveer 5 procent per jaar. Het influent op de AWZI's steeg van 27.220.737 m³/jaar in 2018 naar 29.537.562 m³/jaar in 2020. De groei is veroorzaakt door een toename van de bevolking en bedrijfsterreinen, maar ook door een toegenomen recreatiedruk. Onder andere door deze groei lopen de zuiveringen van Almere, Zeewolde, Tollebeek en Dronten met de daaraan gekoppelde (hoofd)rioolgemalen en persleidingen de komende jaren tegen de grenzen aan.

Afvalwater als early-warningsysteem voor de verspreiding van corona

Sinds de grootschalige uitbraak van het coronavirus begin 2020 bemonstert het waterschap het influent van haar afvalwaterzuivering. De monsters worden door het RIVM onderzocht op restanten van het coronavirus. Hierbij is vastgesteld dat het influent een goed early-warningsysteem is voor de verspreiding van het virus onder de bevolking. Afvalwater als warningsysteem is niet afhankelijk van de bereidheid tot testen op het virus en het loopt enkele dagen voor op andere verspreidingsindicatoren. De uiteindelijke meetwaarden van de virusdeeltjes in afvalwater worden gepubliceerd op het coronadashboard ([Rioolwatermeting in Flevoland | Coronadashboard | Rijksoverheid.nl](#)). In overleg met het RIVM wordt gekeken om via deze afvalwatermetingen het virus de komende drie jaar te blijven volgen.

Keuzes gemaakt in de toekomstige slibverwerking

In juli 2020 is besloten aandeelhouder van HVC te worden en de slibeindverwerking na maart 2022 door HVC te laten uitvoeren. HVC droogt per medio 2023 ons zuiveringsslib met restwarmte van de bio-energiecentrale Alkmaar. Het gedroogde zuiveringsslib verwerkt HVC deels zelf, de rest wordt extern afgezet. Voor de tussenliggende periode werkt HVC aan een oplossing.

Implementatie persleidingbeheer voortvarend van start

In 2019 is besloten om het persleidingbeheer te intensiveren en zo meer grip te krijgen op toekomstige vervangingsopgaven. In 2020 is de organisatie ingericht en begonnen met de uitvoering van het persleidingbeheerplan. De inmiddels uitgevoerde "intelligente inspecties" zijn uitgewerkt en dit leidt in 2021 tot een eerste verbetervoorstel voor een persleiding in Almere. Door de inspectie is er inzicht op welke plekken moeten worden aangepakt om de restlevensduur van de persleiding te verlengen. In 2020 is een inspectie uitgevoerd in de Noordoostpolder en is begonnen met de voorbereiding van de inspecties voor 2021.

Stappen gezet in verdere verduurzaming en innovatie van de afvalwaterketen

Ephyra 2.0

In 2020 besloot het bestuur op basis van een variantenstudie om op AWZI Tollebeek een extra warmtekrachtkoppeling (WKK) te plaatsen. Met deze derde WKK kan maximaal geprofiteerd worden van de vergistingscapaciteit. Naar verwachting kan nu al het zuiverings-slib van Lelystad en Zeewolde op AWZI Tollebeek worden vergist en omgezet in elektriciteit. Deze WKK wordt in een container geplaatst. Op die manier kan flexibel worden ingespeeld op de toekomst. Verder is op AWZI Tollebeek geïnvesteerd in een noodvoorziening (affakkelinstallatie) en tweede zeeftrommel voor de sliblijn.

Torwash

Met het gereedkomen van de STOWA-rapportage is het pilotonderzoek naar de Torwash-technologie op AWZI Almere in 2020 afgerond. Aangevoerd is dat met behulp van de Torwash-technologie de hoeveelheid zuiverings-slib flink kan worden gereduceerd, het chemicaliën verbruik verminderd en meer duurzame energie in de vorm van biogas uit zuiverings-slib geproduceerd. Eind 2020 is besloten om de Torwash-technologie op demonstratieschaal te willen onderzoeken. Ook Waterschap Aa en Maas en Waterschap Rivierenland haken aan bij dit onderzoek. STOWA stelde onderzoeksbudget beschikbaar. Naar verwachting start het demonstratie-onderzoek in 2022.

Verwijderen van microverontreinigingen

Voor de AWZI Almere is onderzocht hoe microverontreinigingen en nutriënten verdergaand verwijderd kunnen worden. Voor nu en richting de toekomst (tot 2035). Met een variantenstudie is een kosteninschatting gemaakt voor het toepassen van het huidige en het te verwachte debiet van 2035. Daarnaast is de impact op de duurzaamheids- en klimaatdoelstellingen in beeld gebracht. Deze resultaten worden in 2021 betrokken bij de besluitvorming over AWZI Almere Fit for the Future.

Waterlab Flevoland

Vanuit het Living Lab – Oosterwold, waar de nadruk vooral lag op het vernieuwen van IBA-systemen in Oosterwold, is nu via Waterlab een verbreding doorgevoerd naar de gehele regio Flevoland. Binnen het Waterlab Flevoland is Waterschap Zuiderzeeland nadrukkelijk op zoek naar een verbetering van de huidige en toekomstige IBA-systemen. Recent is Waterlab Flevoland verder verbreed door op zoek te gaan naar circulaire afvalwatersystemen. Via een EFRO-subsidieaanvraag kwamen extra middelen beschikbaar om voor zeven casussen pilotonderzoeken uit voeren naar circulaire afvalwatersystemen. Het ontwikkelen, toepassen en demonstreren van innovaties en technologieën op het gebied van circulair water zijn de belangrijkste doelstellingen van deze verbreding.

Huidige discrepantie nog te hoog

Discrepantie is een maat voor het verschil tussen de vuillast bemeten op een zuivering en de vuillast zoals die gebruikt wordt bij de heffingen. Door controles is beter zicht verkregen op het aantal vervuilingseenheden. Hierdoor zijn diverse tabelbedrijven qua vuillast in een hogere klasse gerangschikt.

In 2020 is een evaluatie uitgevoerd over de periode 2008-2019 van de discrepantiewaarden voor het waterschap en de afzonderlijke zuiveringskringen. Geconstateerd is dat de discrepantie daalt, maar in delen van het beheergebied te hoog is, zeker gezien de ambities van het collegeplan. Vanuit de uitgevoerde evaluatie is een vernieuwde aanpak opgesteld om voor de vier sporen (Beleid, Analyse, Samenwerking en Toezicht) grip te krijgen op discrepantie. De vernieuwde aanpak is verder uitgewerkt in een specifiek Kaders en Koers document. Begin 2021 wordt de AV gevraagd om deze vernieuwde aanpak vast te stellen.

Samenwerking Afvalwater Flevoland (SAF) meer gericht op uitvoering en inspiratie

In 2020 vond een heroriëntatie plaats van de huidige werkwijze van het SAF (bestuurlijk en ambtelijk). Deze heroriëntatie betekent dat de bestuurlijke samenwerking zich meer gaat richten op inspiratie en de verbinding legt met aangrenzende beleidsthema's. De ambtelijke samenwerking blijft ongewijzigd. In 2020 lag de focus op meten en monitoren en de Omgevingswet. In het kader van beter meten en monitoren is in samenwerking met STOWA een start gemaakt met het verbeteren van de afvalwaterprognoses. Met gemeenten is samengewerkt om de verschillende plannen en GRP's in overeenstemming te brengen met de aankomende Omgevingswet.

4.2.2 Speciale investeringen programma Schoon, gezuiverd water

Speciale investering	Programma	Financieel		Planning
P&ID's op orde	Schoon, gezuiverd water	€ 1.700.000		2020-2023
Onderzoeksfase	Ontwerp/planfase	X Uitvoeringsfase	Nazorgfase	Afgerond
Kaders / doelstellingen				
<ul style="list-style-type: none"> - Het actueel maken van de Proces and Instrumentation Diagrams (P&ID's) van de installaties van Waterschap Zuiderzeeland volgens de Aquo systematiek (voor zowel de zuiverings- als de watersysteemtaak). - Borgen van de actualiteit van de P&ID's richting toekomst in de organisatie. 				
Voortgang				
<p>In 2020 zijn de P&ID's voor de rioolgemalen van de zuiveringskringen Lelystad en Almere geïnventariseerd en zijn de besturingen in die rioolgemalen omgezet naar de Aquo-standaard. Hierbij is veel aandacht geweest voor het zo veel mogelijk behouden van procesdata uit die gemalen.</p> <p>De inventarisatie van de P&ID's van de AWZI Dronten is tijdelijk onderbroken vanwege de Coronamaatregelen. De inventarisatie van de P&ID's AWZI Tollebeek is wel uitgevoerd. Daar kan echter geen vervolg gegeven worden aan de omzetting vanwege een project wat veel impact heeft op de processen (optimalisatie Ephyra); dat project heeft voorrang.</p> <p>Het proces voor het instandhouden van de ge-update P&ID's is beschreven en gereed om geïmplementeerd te worden.</p>				

4.2.3 Afronding maatregelen programma Schoon, gezuiverd water

Overzicht van de in het boekjaar afgeronde maatregelen

- Het waterschap herzielt de slibstrategie om aan te sluiten bij de ambitie om slib te reduceren.
- In 2020 vindt een verdere uitwerking plaats van in 2019 uitgevoerd onderzoek naar kosten en baten van verwijdering van medicijnresten op de AWZI's.

4.3. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Schoon, gezuiverd water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Schoon, Gezuiverd Water	21,0	21,0	21,1	19,8

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

5. Programma Financiën, organisatie en informatie

5.1. WAT HEBBEN WE BEREIKT?

De financiële positie van het waterschap is in 2020 verder versterkt. Het positieve jaarresultaat was de belangrijkste factor die bijdroeg aan zowel een lagere schuldpositie als een verbetering van de reservepositie.

De organisatie schakelde in 2020 snel om naar digitaal werken. Zo kon het essentiële werk van het waterschap doorgaan. Niet alle ontwikkelingsactiviteiten gingen door, maar er zijn digitale leerlijnen ontwikkeld en uitgevoerd om medewerker- en organisatieontwikkeling te blijven faciliteren.

De digitalisering van de maatschappij en onze waterschapsprocessen brengen uitdagingen met zich mee. Zo raken bedrijfsprocessen steeds vaker verweven met geautomatiseerde oplossingen en worden er steeds meer eisen gesteld aan digitalisering vanuit wet- en regelgeving. Om deze uitdagingen aan te kunnen is in 2020 een nieuwe informatiestrategie opgesteld en vastgesteld, gebaseerd op drie pijlers: we investeren in een solide huis, we investeren in een veilige basis en we zetten in op een gezonde ambitie.

5.2. WAT HEBBEN WE GEDAAN?

5.2.1 Onderwerpen en bereikte resultaten

Financieel toekomstbestendig

Ondanks de Coronacrisis zijn de reguliere taken van het waterschap grotendeels doorgedaan. Daarbij hadden we te maken met extra uitdagende onderwerpen zoals slib en Windpark Hanze. Onderwerpen met een groot langetermijneffect die voortvarend zijn opgepakt.

In 2020 hebben bestuur en organisatie een traject doorlopen waarbij in het verleden gemaakte beleidskeuzes en bijbehorende budgetten tegen het licht zijn gehouden en nieuw te maken keuzes inzichtelijk zijn gemaakt. Daarbij is onder andere geconstateerd dat het nodig was om de organisatie te versterken om een te komen tot een goede basis voor de toekomst. Hier is in 2020 aan gewerkt.

Om ook bij het tariefscenario een betere basis te leggen voor de toekomst is bij het opstellen van de meerjarenbegroting een inschatting gemaakt van de kosten van toekomstige ontwikkelingen. In de komende jaren zal deze systematiek verder worden uitgewerkt, om het inzicht in de lange termijn opgaven verder te vergroten. Op basis hiervan wordt het waterschap financieel steeds beter in staat gesteld om te anticiperen op de toekomstige opgaven. In dit kader is eind 2020 onder andere ook gestart met het beoordelen van de leningenportefeuille en te onderzoeken hoe deze beter kan worden afgestemd op de toekomstige opgaven. Dit traject loopt door in 2021. Het evalueren en herzien van het reserve- en schuldenbeleid volgt in 2021/2022.

Het waterschap heeft een solide financiële positie en streeft ernaar om deze ook op lange termijn te behouden. De reserveomvang is in 2020 per saldo toegenomen door een positief jaarresultaat die groter is dan vooraf ingeschat. De schuldpositie van Zuiderzeeland behoort tot de laagste van de waterschappen in Nederland. Deze positie en is in 2020 licht verbeterd.

Risicoanalyse

Vanuit control is een organisatie brede 4-jaarlijkse risicoanalyse uitgevoerd. Hierbij is een vertaling gemaakt naar de omvang van de risicoreserve. De uitkomsten van de risicoanalyse 2020 zijn input voor de verdere ontwikkeling van integraal risicomanagement bij ons waterschap.

Aandacht voor interne beheersing

De bevindingen van de accountant op het gebied van interne beheersing zijn in lijn met de bevindingen van voorgaand jaar. De accountantscommissie is meegenomen in de stand van zaken. Er is een start gemaakt met het op orde krijgen van de processen en eind 2020 is gestart met de aanbesteding voor een nieuw financieel systeem.

In 2020 is duidelijk geworden dat de inwerkingtreding van wetgeving voor het afgeven van een in control statement door het dagelijks bestuur voor waterschappen naar achteren is geschoven in de tijd. De wetgeving geldt eerst alleen de gemeenten en provincies, en later voor de waterschappen.

Het voorstel van de waterschappen voor een nieuw belastingstelsel aangeboden aan de minister

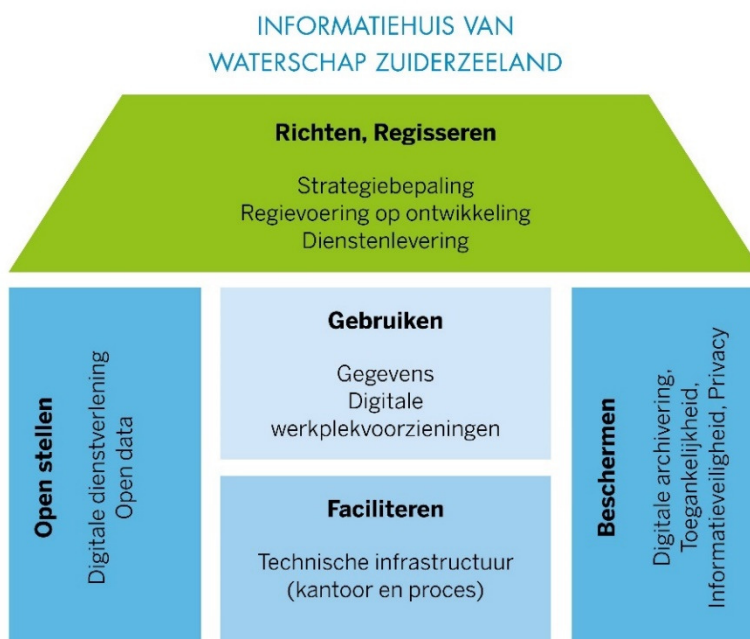
In 2019 hebben de waterschappen gezamenlijk geconstateerd dat in het huidige belastingstelsel een aantal urgente knelpunten zit dat moet worden opgelost. Het ging daarbij met name om het oplossen van de weeffout in de watersysteemheffing, het mogelijk maken van gelijkmatige tariefontwikkeling en het voorkomen van het gebruik van mens- en milieubelastende stoffen bij de analyse van afvalwater in de zuiverings- en verontreinigingsheffing.

Op 11 december heeft de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen unaniem ingestemd met een aangepast belastingstelsel dat de knelpunten oplost. Bij de voorstellen hoort ook een permanent onderhoudsspoor. Hiermee kunnen in de toekomst verbeteringen in het stelsel eenvoudiger worden aangebracht zodat het stelsel blijft aansluiten bij de veranderende omgeving. Het voorstel is aangeboden aan de minister. Het vervolgtraject is de behandeling in de Tweede en Eerste Kamer.

Een nieuwe informatiestrategie voor een meer digitale toekomst

De digitalisering van de maatschappij en onze waterschapsprocessen brengen uitdagingen met zich mee. Zo raken bedrijfsprocessen steeds vaker verweven met geautomatiseerde oplossingen, worden er steeds meer eisen gesteld aan digitalisering vanuit wet- en regelgeving (denk hierbij aan de Omgevingswet of de zorgplicht keringen), komen de ontwikkelingen op het gebied van informatietechnologie steeds sneller op ons af en moeten we beschermd zijn tegen alle kwetsbaarheden die de continuïteit van onze bedrijfsvoering in gevaar brengt.

2020 was het laatste jaar van de informatiestrategie 2017-2020. In 2020 is daarom een nieuwe informatiestrategie opgesteld en vastgesteld. Hierin zijn ook de resultaten van het RKC-onderzoek uit 2019 meegenomen. In de nieuwe Informatiestrategie 2021-2025 varen we door op de koers die we sinds 2017 hanteren. Dat betekent dat we verder vormgeven aan de digitale overheid en onze digitale dienstverlening verbeteren. We zorgen dat er een samenhangend informatiehuis Waterschap Zuiderzeeland ontstaat (zie plaatje). Hierbij werken we aan drie pijlers: we investeren in een solide huis, we investeren in een veilige basis en we zetten in op een gezonde ambitie.

Digitaal vergaderen en digitaal samenwerken meer geworden door coronacrisis

Vanwege de coronacrisis gingen medewerkers van het waterschap met ingang van maart op grote schaal thuis werken. Hierbij maken we gebruik van de ICT-basis voorzieningen die we gelegd hebben in de voorgaande jaren. Het afgelopen jaar is deze basis in gebruik genomen en verder uitgebreid. Deze voorzieningen maakten het mogelijk dat de medewerkers en bestuurders, weliswaar vanuit huis, konden blijven samenwerken en digitaal overleggen.

Veilig en secuur omgaan met gegevens

Tijdens deze coronaperiode is het zuiveren van afvalwater een van de cruciale processen die gecontinueerd moet blijven. Binnen dit zuiveringsproces zoeken we steeds naar slimme oplossingen voor sturing, beheersing en vergaren veel data om de werking van zuivering te optimaliseren. Met deze grotere digitale rol in dit zuiveringsproces komt ook informatieveiligheid nadrukkelijk naar voren. In 2020 zijn flinke stappen gezet om deze assets digitaal veiliger te maken door onder andere de mogelijkheden voor toegang van buitenaf te beperken.

Nu veel van onze medewerkers thuis werken, valt op dat het aantal phishing-mails en andere vormen van cybercriminaliteit, zoals Whatsapp-fraude, toenemen. Dit leidde niet tot verstoringen in onze informatietechnologie, maar vraagt wel voortdurende alertheid voor onze digitale veiligheid.

Werken op afstand vraagt om extra alertheid van medewerkers op het gebied van privacy. Bij het gebruik van nieuwe applicaties werd daarom proactief geadviseerd over het verwerken van persoonsgegevens. Daarnaast is de basis gelegd voor een hoger volwassenheidsniveau van de organisatie voor privacybescherming.

Bewust informatie en data delen

In mei 2020 is de nieuwe website van Waterschap Zuiderzeeland gelanceerd. Deze site is opgebouwd aan de hand van toptaken. Toptaken zijn de onderwerpen, producten en diensten waar door bezoekers het meest naar wordt gezocht. Hiermee zetten we een belangrijke stap in persoonlijker en toegankelijker maken van onze waterdiensten.

In 2020 maakten we onze geografische gegevens en meetgegevens in nieuwe portalen toegankelijk. (<https://geo-zzl.opendata.arcgis.com/>). We vinden het belangrijk dat de geodata en meetgegevens open staan voor hergebruik en visualisaties buiten onze eigen bedrijfsprocessen. Ze kwamen immers met overheidsgeld tot stand. Uit de positieve reacties maken we op dat het voorziet in de behoefte om gegevens te delen met samenwerkingspartners zoals andere overheden, natuurbeheerders en ingenieursbureaus.

Organisatie & Personeel

Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA)

Per 1 januari 2020 werd de WNRA van kracht. Vanaf dat moment hebben ambtenaren dezelfde arbeidsrelatie als werknemers in het bedrijfsleven. Alle medewerkers zijn uitgebreid geïnformeerd en ontvingen begin 2020 een arbeidsovereenkomst waarin hun rechtspositie en arbeidsvoorwaarden zijn beschreven.

Corona

De coronacrisis en de door de overheid ingestelde maatregelen hebben grote impact op de manier van werken bij medewerkers. Om bedrijfscontinuïteit te borgen en medewerkers een veilige werkplek te kunnen bieden, zijn verschillende maatregelen genomen. Medewerkers werken zo veel mogelijk thuis, medewerkers met cruciale functies werkten in ploegen, kantoorruimtes zijn zo ingericht dat er - mocht het echt nodig zijn - op een veilige manier op kantoor gewerkt kan worden. Thuiswerken, thuisonderwijs en de onzekerheid die deze crisis met zich meebrengt, hebben impact op het welzijn van medewerkers. Als organisatie bieden we medewerkers zo veel mogelijk flexibiliteit om alle ballen in de lucht te kunnen houden en accepteren we dat het werk niet altijd lukt zoals we graag zouden willen.

CAO

De CAO Werken voor Waterschappen kwam in het najaar van 2019 tot stand ging in op 1 januari 2020. In verband met de coronacrisis en de beperkende maatregelen zijn daar eind 2020 in overleg met de sociale partners extra afspraken aan toegevoegd. Deze afspraken maken het voor medewerkers mogelijk om thuis een arboverantwoorde werkplek in te richten en worden de extra kosten die medewerkers maken doordat zij nu structureel thuiswerken gecompenseerd. Ook wordt

de hardware die medewerkers nodig hebben om thuis hun werk goed uit te kunnen voeren door de werkgever verstrekt.

Ontwikkeling medewerkers

De visie van Zuiderzeeland op leren en ontwikkelen is dat blijvend leren cruciaal is om goed te anticiperen en te reageren op huidige en toekomstige ontwikkelingen. Door de coronamaatregelen zijn verschillende ontwikkelactiviteiten uitgesteld of niet door gegaan. Het opleidingsbudget is dit jaar daardoor niet optimaal ingezet. Het aanbod van de ZZL-academie paste zich razendsnel aan en is ingezet op digitale leerlijnen voor medewerkers en leidinggevendenden. Daarnaast is er in 2020 gefocust op vitaliteit bij het thuiswerken.

Arbeidsmarkt

In 2020 zette Waterschap Zuiderzeeland zich breed in op de arbeidsmarkt in het beheergebied. Zo ontvingen we stagiaires, BBL-ers en nieuwe Waterkracht trainees. Er werkten in 2020 8 medewerkers bij Zuiderzeeland die vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Ook bij aanbestedingen vragen wij expliciet om inzet van medewerkers die tot deze doelgroep behoren. In 2019 gingen we vanwege de krappe arbeidsmarkt een pilot-samenwerking aan met de gemeente Dronten, Urk en Noordoostpolder voor de inzet van een gezamenlijke recruiter. Deze wordt ingezet voor het vervullen van de moeilijk vervulbare functies en draagt bij aan arbeidsmarktcommunicatie bij de deelnemers.

Verzuim

Het ziekteverzuimpercentage ligt met 4,4% onder de vastgestelde norm van 4,5%. Het kortdurend verzuim is ten opzichte van 2019 gedaald en het langdurig verzuim (langer dan 1 jaar) steeg iets. De afname van het kortdurend verzuim komt waarschijnlijk doordat medewerkers sinds maart 2020 structureel thuiswerken en zich minder snel ziekmelden als zij griepig of verkouden zijn. Het verloop van het verzuim is vergelijkbaar met de cijfers van het CBS voor de sector openbaar bestuur en overheidsdiensten. Hoewel er wel medewerkers in aanraking kwamen met het coronavirus, leidde dit niet tot bovengemiddeld personeelsuitval.

Personeel in cijfers

Omschrijving	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Medewerkers in dienst	311	311
Instroom	24	35
Uitstroom	24	23
Doorstroom	16	20
Man/Vrouw	209/102	210/101
Deeltijders	98	101
Ziekteverzuim	4,4%	4,3%

Toelichting loonsom

In onderstaande tabel is het verloop weergegeven van de begroting en de realisatie van de loonsom in 2020.

Loonsom	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Totaal loonsom	26,6	27,5	25,9	26,3

De oorspronkelijk begrote loonsom bedraagt € 26,6 miljoen. In de loop van het jaar is een aantal wijzigingen doorgevoerd op de loonsom. Deze komen voort uit interne overboekingen en begrotingswijzigingen die zijn goedgekeurd door de AV. Dit betreffen onder andere begrotingswijzigingen voor de informatiestrategie, Oosterwold, de Omgevingswet en de bestuursrapportage.

De realisatie van de loonsom over 2020 komt uit op een bedrag van € 25,9 miljoen, hetgeen € 0,7 miljoen lager ligt dan de oorspronkelijke begroting. De belangrijkste mutaties ten opzichte van de begroting binnen de loonsom zijn:

- De salarislasten voor eigen personeel zijn lager uitgevallen vanwege openstaande vacatures. De vacatures hebben in veel gevallen langer open gestaan dan gebruikelijk.
- De vergoedingen voor personeel voor met name de dijkversterkingsprojecten (Drontermeerdijk en IJsselmeerdijk) zijn hoger uitgevallen dan begroot.
- Door een verlaging van de benodigde reservering van de verlofrechten is een voordeel ontstaan van € 0,5 miljoen.
- Op de budgetten voor opleidingskosten en organisatieontwikkeling is sprake van een onderbesteding van € 0,3 miljoen. Ook is er een voordeel ontstaan op de reiskosten voor woon-werkverkeer.
- Vanwege openstaande vacatures, langdurige ziekte of benodigde capaciteit heeft inhuur plaatsgevonden voor een totaalbedrag van € 2,5 miljoen. Dit is € 1,5 miljoen meer dan oorspronkelijk begroot. De dekking hiervoor heeft deels plaatsgevonden vanuit openstaande vacatures.

5.2.2 Speciale investeringen programma Financiën, organisatie en informatie

Geen speciale investeringen

5.2.3 Afronding maatregelen programma Financiën, organisatie en informatie

Overzicht van de in het boekjaar afgeronde maatregelen

- In 2020 wordt vanuit Control een organisatie brede risicoanalyse uitgevoerd. Bij deze risicoanalyse wordt beoordeeld of de hoogte van de risicoreserve adequaat is. De uitkomsten worden gedeeld met de AV.
- Het waterschap initieert continue innovaties op het gebied van informatie waarmee we invulling geven aan een maatschappelijke behoefte of omdat we er voordeel mee kunnen halen in kwalitatieve of financiële zin.
- Het waterschap maakt waar mogelijk zijn processen en diensten digitaal om zo het fundament te leggen voor de digitale overheid en innovaties in bedrijfsvoering.
- Het waterschap houdt de datakwaliteit op orde, realiseert een veilige infrastructuur voor het actief en open delen van gegevens met de omgeving.
- Het waterschap zorgt voor de benodigde gegevensaansluitingen in de overheidsketen, waarmee we onder andere invulling geven aan de Omgevingswet.
- Het waterschap zorgt voor betrouwbare informatievoorziening, implementeert de kaders voor informatieveiligheid waarbij de zorg voor informatieveiligheid wordt ingebed in de organisatie.

5.3. WAT HEEFT HET GEKOST?

Overzicht programma Financiën, organisatie en informatie (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Financiën, organisatie en informatie	15,3	15,5	13,7	14,0

In paragraaf 8.3 is een toelichting opgenomen over de belangrijkste afwijkingen.

Paragrafen

6. Verplichte Paragrafen

Het Waterschapsbesluit bepaalt dat in de jaarstukken paragrafen worden opgenomen, waarin op de beleidslijnen wordt verantwoord zoals vastgelegd in de programmabegroting. Tevens worden de opbrengsten van de waterschapsbelastingen verantwoord. Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de jaarstukken staan worden gebundeld in een kort overzicht, waardoor de Algemene Vergadering voldoende inzicht krijgt.

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de jaarstukken. Met de genoemde onderwerpen is vrijwel altijd een groot financieel belang gediend. De paragrafen geven daardoor extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de korte en langere termijn.

Het Waterschapsbesluit schrijft de volgende paragrafen voor:

- Bedrijfsvoering
- Ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar
- Incidentele baten en lasten
- Onttrekkingen aan bestemmingsreserves en voorzieningen
- Waterschapsbelastingen
- Weerstandsvermogen
- Financiering
- Verbonden partijen
- EMU-saldo
- Topinkomens

6.1. BEDRIJFSVOERING

Het beleid, de activiteiten en de daarmee gemoeid zijnde lasten van de bedrijfsvoering van Waterschap Zuiderzeeland zijn opgenomen in het programma Financiën, organisatie en informatie.

6.2. ONTWIKKELINGEN SINDS HET VORIGE BEGROTINGSJAAR

In de paragraaf betreffende de ontwikkelingen sinds het vorige begrotingsjaar kan worden ingegaan op externe en interne ontwikkelingen die zich sinds het vaststellen van de vorige begroting en de behandeling van de meerjarenraming hebben voorgedaan. Bovendien kunnen afwijkingen van de uitgangspunten en grondslagen, zoals deze voor de vorige begroting en de meerjarenraming zijn gehanteerd, en belangrijke afwijkingen in de cijfers van de meerjarenraming in deze paragraaf nader worden toegelicht.

Bij Waterschap Zuiderzeeland is ervoor gekozen om de algemene ontwikkelingen van het afgelopen jaar in de inleiding van het jaarverslag op te nemen en de programma specifieke ontwikkelingen mee te nemen in de programmaverantwoording.

6.3. INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De paragraaf betreffende de incidentele baten en lasten bevat een overzicht van de baten en lasten die als eenmalig moeten worden beschouwd ten opzichte van voorgaande en komende begrotingsjaren. De jaarrekening 2020 bevat geen baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen en derhalve als incidenteel kunnen worden bestempeld.

6.4. ONTTREKKINGEN AAN VOORZIENINGEN EN BESTEMMINGRESERVES

In de paragraaf betreffende de onttrekkingen aan voorzieningen en bestemmingsreserves wordt ingegaan op de bedragen die rechtstreeks uit voorzieningen worden onttrokken, alsmede op het beroep dat op de bestemmingsreserves is gedaan. Conform het vastgestelde beleid zullen, voordat gelden kunnen worden onttrokken uit bestemmingsreserves, voorstellen daartoe worden gedaan aan de Algemene Vergadering. Pas na vaststelling van deze voorstellen kunnen gelden uit de bestemmingsreserves worden onttrokken.

Een overzicht met de onttrekkingen uit voorzieningen en bestemmingsreserves is opgenomen in de toelichting op de balans.

6.5. WATERSCHAPSBELASTINGEN

Anders dan gemeenten en provincies ontvangen waterschappen geen bijdrage van het Rijk voor de bekostiging van hun taken. Waterschappen bekostigen hun taken door het heffen van belastingen: de watersysteemheffing en de zuiveringsheffing. In de onderstaande tabellen worden de geprognosticeerde en gerealiseerde belastingopbrengsten weergegeven.

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2020, dat is opgesteld door GBLT. De controle op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Overzicht belastingen, per kostendrager (bedragen x € 1.000.000)

Taak	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemtaak	47,2	47,2	48,1	45,2
Zuiveringstaak	30,3	30,3	31,1	30,8
Totaal	77,5	77,5	79,2	76,0

De opbrengsten van de twee taken bestaan zowel uit de opbrengst van de heffingen als de 'negatieve' opbrengst kwijtschelding en overig.

Overzicht belastingen, onderdeel watersysteemheffing (bedragen x € 1.000.000)

Watersysteemheffing	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemheffing ingezetenen	14,3	14,3	14,3	13,8
Watersysteemheffing gebouwd	21,1	21,1	22,0	20,6
Watersysteemheffing ongebouwd	10,1	10,1	10,1	9,3
Watersysteemheffing wegen	0,7	0,7	0,7	0,6
Watersysteemheffing natuur	1,2	1,2	1,2	1,1
Verontreinigingsheffing	0,7	0,7	0,7	0,7
Watersysteemheffing vorige jaren	-	-	0,0	0,0
Subtotaal watersysteemheffing	48,0	48,0	48,9	46,1

De gerealiseerde watersysteemheffing van het aanslagjaar 2020 is grotendeels in lijn met de begrote heffing. Alleen de realisatie van de watersysteemheffing gebouwd laat een voordeel zien door de hogere WOZ-taxaties dan begroot.

Overzicht belastingen, onderdeel zuiveringsheffing (bedragen x € 1.000.000)

Zuiveringsheffing	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Zuiveringsheffing huishoudens	23,6	23,6	23,8	22,9
Zuiveringsheffing bedrijven	7,8	7,8	7,7	8,0
Zuiveringsheffing vorige jaren	-	0,8	0,8	1,2
Subtotaal zuiveringsheffing	31,4	32,2	32,3	32,1

De gerealiseerde zuiveringsheffing van het aanslagjaar 2020 is grotendeels in lijn met de begroting. De iets lagere opbrengst van de zuiveringsheffing bedrijven is het gevolg van de Corona crisis, waardoor kantoren leeg stonden en festivals geen doorgang konden vinden. De zuiveringsheffing van vorige jaren is € 0,8 miljoen hoger dan de begrote heffing. Dit komt grotendeels door nog opgelegde zuiveringsheffing bedrijven, met als oorzaak productieverhogingen bij meetbedrijven.

Overzicht belastingen, onderdeel kwijtschelding (bedragen x € 1.000.000)

Kwijtschelding	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemheffing ingezetenen	- 0,8	- 0,8	- 0,8	- 0,9
Zuiveringsheffing huishoudens	- 1,1	- 1,1	- 1,2	- 1,3
Subtotaal kwijtschelding	- 1,9	- 1,9	- 2,0	- 2,2

In het jaar 2020 is de gerealiseerde kwijtschelding hoger dan de begrote kwijtschelding. GBLT geeft aan dat het aantal toegewezen kwijtscheldingsverzoeken is toegenomen door de vereenvoudiging van het aanvragen van kwijtschelding en de toename van het aantal toewijzingen van de geautomatiseerde kwijtschelding. Ook wordt er bij het incasseren meer gewezen op de mogelijkheid om kwijtschelding aan te vragen.

Overzicht belastingen, totalen (bedragen x € 1.000.000)

Heffing	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemheffing	48,0	48,0	48,9	46,1
Zuiveringsheffing	31,4	31,4	32,3	32,1
Kwijtschelding	- 1,9	- 1,9	- 2,0	- 2,2
Totaal belastingen	77,5	77,5	79,2	76,0

In de onderstaande tabellen worden de begrote en gerealiseerde belastingeenheden weergegeven, exclusief de in het jaar 2020 gerealiseerde eenheden over voorgaande jaren.

Eenheden watersysteemheffing (x 1.000)

Watersysteemheffing	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemheffing ingezetenen	165	165	166	163
Watersysteemheffing gebouwd	47.987	47.987	50.221	45.461
Watersysteemheffing ongebouwd	103	103	103	102
Watersysteemheffing wegen	4	4	4	4
Watersysteemheffing natuur	118	118	118	118
Verontreinigingsheffing	12	12	11	12

De cijfers in de bovenstaande tabel laten zien dat de begrote en gerealiseerde eenheden in veel gevallen dicht bij elkaar liggen. Alleen bij de eenheden watersysteemheffing gebouwd zien we hogere eenheden.

Eenheden zuiveringsheffing (x 1.000)

Zuiveringsheffing	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Zuiveringsheffing huishoudens	396	396	400	394
Zuiveringsheffing bedrijven	131	131	130	138
Totaal	527	527	530	532

Bij de zuiveringsheffing zien we bij de zuiveringsheffing huishoudens iets hogere gerealiseerde eenheden dan begroot. Dit komt door een hoger aantal nieuwe huishoudens dan begroot.

6.6. WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen¹ zegt iets over de middelen en mogelijkheden waarover het waterschap beschikt om bedrijfsrisico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen op te kunnen vangen. Hierbij zijn de beschikbare weerstandscapaciteit en risico's bepalende factoren.

De beschikbare weerstandscapaciteit is als volgt te berekenen:

Beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2020 voor resultaatbestemming (bedragen x € 1.000.000)

Weerstandscapaciteit	ultimo 2020
Risico reserves	13,1
Algemene reserve	7,3
Beschikbare weerstandscapaciteit	20,4

¹ Het weerstandsvermogen wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit (€ 20,4 miljoen) te delen door het bedrag dat is benodigd om risico's af te dekken te delen (€ 13,1 mln).

Risico's

In deze paragraaf worden de actuele risico's, met een relatief grote omvang, benoemd en toegelicht.

Brede risicoanalyse

In de begroting, het jaarverslag en de Bestuursrapportage wordt (in de paragraaf Weerstandsvermogen) gerapporteerd over significante wijzigingen die zich hebben voorgedaan sinds de meest recente organisatie brede risicoanalyse. Hierbij wordt gerapporteerd over bestuurlijk relevante risico's, welke het beleid van het waterschap kunnen raken.

In de eerste helft van 2020 is de risicoanalyse uitgevoerd. Dit heeft geleid tot aanpassing van het weerstandsvermogen naar € 10,5 miljoen, naar aanleiding van het AV besluit van 27 oktober 2020.

Coronacrisis

De uitbraak van corona in het voorjaar van 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van corona kijken wij wat we, aanvullend op de landelijk maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar een zo adequaat mogelijke uitvoering van de landelijke en lokale maatregelen en naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen.

Schadeclaims

Voor mogelijke schadeclaims is een voorziening getroffen. Het is echter nooit uit te sluiten dat er zich claims openbaren die deze voorziening te boven gaan.

Dijkversterkingen

Het waterschap is verantwoordelijk voor de beheersing van praktisch alle risico's die kunnen optreden binnen deze projecten. Een goede risicobeheersing is cruciaal om het project binnen scope, geraamde tijd en kosten uit te voeren. In het risicodossier zijn de risico's en beheersmaatregelen opgenomen. Voor het project Versterking Drontermeerdijk zal de initiële risicoreservering die in de subsidie is opgenomen, toereikend zijn. Voor het project versterking IJsselmeerdijk bedraagt de risicoreservering circa 10% van de totale kosten voor de verkenningsfase.

Slibeindverwerking

De aanbesteding van HVC voor een nieuwe slibdrooginstallatie loopt. HVC voorziet met de nieuwe planning dat de slibdrooginstallatie medio 2023 operationeel is. Alhoewel HVC geen vertraging ziet als gevolg van de nieuwe aanbesteding, valt dit niet uit te sluiten. Als er wel vertraging zal zijn, dat zal de slibdrooginstallatie later dan medio 2023 operationeel zijn. Als gevolg daarvan zal ons zuiveringsslib een langere tijd tegen een duurder verwerkingstarief verwerkt moeten worden. Momenteel loopt de onderhandeling met HVC over de verwerking van ons zuiveringsslib per 1 april 2022. HVC kan circa de helft van onze hoeveelheid zuiveringsslib zelf verwerken en heeft voor de andere helft een externe partij gevonden. Naar verwachting zal het college in april een besluit nemen over het aanbod van HVC om ons zuiveringsslib per 1 april 2022 te verwerken.

Als gevolg van veranderende EU-wetgeving rond klimaat en CO2 uitstoot, is in 2021 CO2-heffing van kracht geworden. Deze heffing lijkt ook de slibeindverwerking te raken. Het is echter nog onbekend wat de gevolgen hiervan voor Zuiderzeeland zullen zijn, al lijkt de financiële impact beperkt te zijn.

Programma Aanpak Stikstof

De Raad van State heeft op 29 mei 2019 beslist dat het Programma Aanpak Stikstof (hierna: 'PAS') niet gebruikt mag worden als basis om toestemming te verlenen voor activiteiten die leiden tot een stikstoftoename ter plaatse van stikstofgevoelige habitattypen en soorten in Natura 2000-gebieden.

Om de uitvoering van deze projecten zoveel mogelijk te borgen, nemen we deel aan de regionale gebiedstafels van de provincie Flevoland. Bij een aantal projecten heeft PAS de aandacht, maar leidt voornamelijk niet tot problemen.

PAS in relatie tot de versterking van de IJsselmeerdijk

Voor de versterking van de IJsselmeerdijk houdt de provincie zich voornamelijk aan de landelijke norm van 0,0049 mol/ha. Daarbij heeft de provincie ook aangegeven om alvast rekening te houden met een emissieloze uitvoering, dit omdat de daadwerkelijke uitvoering over enkele jaren is en de verwachting is dat emissieloos werken dan de norm zal zijn.

PFAS

Vanaf 2018 ontstonden er bij diverse waterschappen problemen met de afzet van grond en baggerspecie vanwege de mogelijke aanwezigheid van verbindingen uit de PFAS-stoffengroep. Het tijdelijk handelingskader heeft ervoor gezorgd dat werkzaamheden weer op gang zijn gekomen. Op 15 januari 2021 heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat bekend gemaakt dat het RIVM een nieuwe gezondheidsgrenswaarde gaat gebruiken voor PFAS. Mogelijk leidt dit tot een aanscherping van bestaande normen van PFAS voor drinkwater, oppervlaktewater, bodem, bagger en grondwater. De resultaten van de berekening zijn naar verwachting in de eerste helft van 2021 beschikbaar. Welke gevolgen de nieuwe grenswaarde in de praktijk precies heeft, is nu dus nog niet duidelijk. Dit kan betekenen dat grond verwerkt in onze bestekken niet meer voldoet aan de norm bij een aanscherping en zal de grond tegen extra kosten moeten worden afgevoerd. Voor baggerwerkzaamheden kan het betekenen dat de Vaartplas niet meer gebruikt kan worden voor het toepassen van baggerspecie. Elders toepassen of afvoeren van baggerspecie zal voor een kostenstijging zorgen. Wat het voorgaande betekent voor de realisatie van de duurzame oevers en de dijkversterkingen, is nog onzeker.

PFAS in relatie tot baggerwerkzaamheden

Het toepassen van baggerspecie in de Vaartplas was tot 1 juli 2020 in het tijdelijk handelingskader niet toegestaan maar is inmiddels, indien de baggerspecie voldoet aan de normen, wel weer mogelijk. In 2021 zal baggerspecie uit het stedelijk gebied weer worden toegepast in de Vaartplas. We schatten in dat een klein percentage niet aan de normen voldoet. Deze kostenstijging wordt waarschijnlijk opgevangen binnen het MJOP. Verder zien we dat de Vaartplas rond 2023 vol zal zijn. Dit zal leiden tot een onbekende kostenstijging welke zo goed mogelijk wordt opgevangen binnen het MJOP.

Duurzame oevers

2021 is het laatste jaar van de versnelling (2017-2021). Momenteel vinden de laatste gesprekken plaats met de aangelanden. Het is nog onzeker of de aangelanden volledig hun medewerking verlenen. Dit kan resulteren dat we niet eind 2021 gereed zijn met de versnelling en ook in 2022 nog enkele kilometers oevers moeten aanleggen en dan kan de subsidie deadline van december 2022 in geding komen. Wat de consequenties zijn wordt op dit moment in beeld gebracht.

Afschaffen Btw-vrijstelling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft in enkele uitspraken bepaald dat de de koepelvrijstelling in de BTW beperkter moet worden toegepast dan tot nu toe gebruikelijk was. De zorg voor een goede en veilige waterhuishouding zou bijvoorbeeld niet meer als prestatie van algemeen belang gelden. Als gevolg daarvan zouden typische waterschapstaken en belastingheffing en -inning, die niet zelfstandig door het waterschap maar bijvoorbeeld met andere overheden in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR) worden uitgevoerd, niet meer onder de koepelvrijstelling vallen, met als gevolg dat de bijdrage van het waterschap in de uitvoeringskosten van de GR met 21% wordt verhoogd.

In afwachting van reparatie via Europese regelgeving is de aangekondigde inperking van de koepelvrijstelling per 1 januari 2019 opgeschort. Ten aanzien van het voorgaande zijn momenteel geen nieuwe ontwikkelingen te melden.

Personeelsdossiers

Uit een interne controle is gebleken dat een deel van de personeelsdossiers niet volledig voldoen aan de fiscale eisen. De noodzakelijke maatregelen zijn genomen om de dossiers op orde te krijgen. Het is nog niet te zeggen of hier nog aanvullende fiscale consequenties uit voortkomen.

Overcommitting POP 3

De provincie heeft het waterschap begin 2019 verzocht om in het kader van POP3-water middelen garant te staan voor overcommitting. Om tot een volledige uitputting van de Europese middelen (POP3) te kunnen komen, heeft het nationale Regiebureau POP de provincies geadviseerd om 10% over te committeren op de maatregelen. Ook voor de programmalijn water is deze ambitie uitgesproken. De

vooronderstelling hierbij is dat niet alle projecten geheel of gedeeltelijk worden uitgevoerd, dan wel de volledige kosten maken. De Algemene Vergadering heeft in februari 2019 ingestemd met het verstrekken van 6,7% overcommitting (risico van maximaal € 437.000). Ook heeft de Algemene Vergadering, bij amendement, bepaald dat eventuele overgebleven gelden worden ingezet voor waterkwaliteit- of kwantiteitsmaatregelen. Het maximale overcommittingrisico is voor 50% afgedekt in de meerjarenbegroting. Als bij de afrekening blijkt dat er sprake is van overcommitting dan zal aan het Waterschap gevraagd worden dat deel voor haar rekening te nemen. Als er geen sprake is van overcommitting dan zal er geen beroep worden gedaan op de hiervoor bij het Waterschap (gereserveerde) middelen.

6.7. FINANCIERING

De financieringsparagraaf in de begroting is een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie. Bij de inrichting van de financieringsfunctie staat beheersing van het renterisico centraal.

Rentevisie

De tarieven in de geld- en kapitaalmarkt bevinden zich op een historisch laag niveau. Het inschatten van deze tarieven is lastig. Het rentepercentage van de nieuw af te sluiten langlopende geldlening van twintig jaar zonder aflossingen was begroot op 1,0% over het jaar 2020. In de realisatie bleek de rente ruim onder dit percentage te liggen. Ook de tarieven op de geldmarkt waren lager dan begroot en vaak zelfs negatief!

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel het waterschap kort mag financieren als percentage van de begroting.

Kasgeldlimiet 2020 (bedragen x € 1.000.000)

	Omschrijving	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
4.	Vlottende schuld minus vlottende middelen	4,4	2,6	1,1	- 0,8
5.	Kasgeldlimiet	19,3	19,3	19,3	19,3
6.	Ruimte onder de kasgeldlimiet	14,9	16,7	18,2	20,1
	Berekening kasgeldlimiet				
7.	Begrotingstotaal	83,9	83,9	83,9	83,9
8.	Percentage regeling	23%	23%	23%	23%
5.	Kasgeldlimiet (7 x 8)	19,3	19,3	19,3	19,3

Uit vorenstaande tabel blijkt dat in het verslagjaar is voldaan aan de kasgeldlimiet. In geen van de kwartalen is de kasgeldlimiet overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. De renterisiconorm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 30% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar.

Renterisiconorm 2020 (bedragen x € 1.000.000)

	Renterisiconorm	Jaar 2020
1	Renteherzieningen	-
2	Aflossingen	4,9
3	Renterisico (1 + 2)	4,9
4	Renterisiconorm	25,2
5	Ruimte onder renterisiconorm	20,3
	Berekening renterisiconorm	
4a	Bruto begrotingstotaal	83,9
4b	Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	30%
4	Renterisiconorm (4a x 4b)	25,2

Schatkistbankieren

Eind 2013 is de Regeling Schatkistbankieren van kracht geworden in het kader waarvan de decentrale overheden hun overtollige middelen, boven een bepaalde drempel, dienen af te storten bij het Ministerie van Financiën. Het toetsen of de regeling op de juiste wijze wordt uitgevoerd vindt plaats op kwartaalbasis.

Berekening drempelbedrag schatkistbankieren 2020 (bedragen x € 1.000)

	Schatkistbankieren	Jaar 2020
1.	Begrotingsomvang	83.925 ²
2.	Percentage drempel	0,75%
3.	Drempel schatkistbankieren (1 x 2)	629

² Zie hoofdstuk 10

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	1 ^e kwartaal	2 ^e kwartaal	3 ^e kwartaal	4 ^e kwartaal
Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
Som van de per dag buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	4.278	8.683	24.818	14.060
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijksschatkist aangehouden middelen	47	95	270	153
Ruimte onder het drempelbedrag	582	534	360	477
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Financieringsbehoefte

In het jaar 2020 zijn er voorschotten ontvangen voor de realisatie van het dijkversterkingsproject Drontermeerdijk en de voorbereidingsfase van de IJsselmeerdijk dijkvak 8.3. Door deze voorschotten was het niet nodig om nieuwe geldleningen aan te trekken in het jaar 2020.

6.8. VERBONDEN PARTIJEN

Waterschap Zuiderzeeland heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen waaronder gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen.

De verbonden partij voert beleid voor het waterschap uit dat het waterschap ook zelf zou kunnen uitvoeren. Om deze reden is het van belang de ontwikkelingen weer te geven in deze paragraaf verbonden partijen. Uiteraard blijft Waterschap Zuiderzeeland beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden houden ten aanzien van deze partijen. De paragraaf richt zich op eventuele wijzigingen die zich hebben voorgedaan in het jaar 2020.

Nederlandse Waterschapsbank (NWB)

Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de NWB bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Eind 2015 is de kredietstatus van de NWB verhoogd door S&P, waardoor de bank nu weer als AAA-bank wordt beschouwd. Waterschap Zuiderzeeland is in het bezit van 68 van de 58.989 aandelen, hetgeen neerkomt op 0,11% van het totale aandelenkapitaal. De leningenportefeuille van Waterschap Zuiderzeeland bestaat voor een zeer groot deel uit leningen die bij de NWB zijn afgesloten.

Unie van Waterschappen (UvW)

De UvW behartigt op nationaal en internationaal niveau de belangen van de waterschappen voor een goede waterstaatsverzorging binnen het waterschapsbestel. De UvW treedt namens de waterschappen op als vertegenwoordiger naar het parlement, de rijksoverheid en organisaties als het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Vereniging Nederlandse Gemeente (VNG). Dijkgraaf H. Klavers is lid van het bestuur van de Unie van Waterschappen.

GR Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT)

De heffing en inning van de waterschapsbelastingen liggen in handen van GBLT. Door op het gebied van de inning van belastingen samen te werken met anderen, worden de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk gehouden. In deze gemeenschappelijke regeling nemen vijf waterschappen en zes gemeenten deel. Heemraad T. Vereijken is namens het waterschap lid van het algemeen bestuur van GBLT.

GR Aqualysis

Aqualysis verricht als waterlaboratorium het hydrobiologisch, bacteriologisch en chemisch onderzoekswerk voor vijf waterschappen. Door chemisch, bacteriologisch en biologisch onderzoek te verrichten, is controle op naleving van vergunningen mogelijk, alsmede het beheersen en het beoordelen van de kwaliteit van het oppervlaktewater en de controle op het zuiveren van afvalwater. Na een ver-/nieuwbouw van het laboratorium zijn begin 2019 alle medewerkers en werkzaamheden van Aqualysis op één locatie bijeengebracht. De verbouw heeft binnen planning en budget plaatsgevonden en tijdens de verbouw heeft onderzoekswerk voor de waterschappen ongehinderd doorgang kunnen vinden. Het Bestuur van Aqualysis bestaat uit vijf bestuursleden; elk bestuurslid vertegenwoordigt een deelnemend waterschap. Heemraad J. Caris is namens het waterschap lid van het Bestuur.

GR Het Flevolands Archief

Het Flevolands Archief is de nieuwe naam van het gedeelte van het archief dat in het verleden was ondergebracht bij Nieuw Land Erfgoedcentrum. Het Flevolands Archief is samenwerkingspartner voor diverse overheidsorganen. Dit zijn het Rijk, de provincie Flevoland, de gemeenten Dronten, Lelystad, Urk, Zeewolde en Waterschap Zuiderzeeland. Het archief verzamelt ook particuliere archieven. Het waterschap voldoet met deze samenwerking aan de archiefverplichting voor overheidsorganisaties. Namens het waterschap is heemraad A. Poppe lid van het Algemeen Bestuur.

GR Het Waterschapshuis

De gemeenschappelijke regeling Het Waterschapshuis (HWH) is de regie- en uitvoeringsorganisatie voor de 21 waterschappen op het gebied van informatie- en communicatietechnologie. Het Waterschapshuis bevordert de samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen en de andere overheden die actief zijn in de watersector. Het Waterschapshuis is landelijk en sector breed en leent zich vooral voor thema's als: standaardisatie, gemeenschappelijke distributie van gegevens (o.a. Europese en landelijke datasets), informatieveiligheid bij de overheid, aansluiting bij landelijke (ICT) overheidsinitiatieven. Namens het waterschap is Heemraad J. Caris lid van het Algemeen Bestuur.

Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (STOWA) is het kenniscentrum van regionale waterbeheerders in Nederland. De kennis kan liggen op toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk-juridisch en sociaalwetenschappelijk gebied. De STOWA draagt bij aan kennisvergroting van het waterschap over het waterbeheer. Daarnaast ondersteunt STOWA in een aantal gevallen intern onderzoek door ons waterschap.

Windpark Hanze B.V.

Sinds het najaar 2018 is Waterschap Zuiderzeeland aandeelhouder in Windpark Hanze B.V. Windpark Hanze B.V. heeft als doel om een windmolenpark te realiseren en te exploiteren in de gemeente Dronten. De deelname van Waterschap Zuiderzeeland heeft tot doel om de verduurzamingsdoelstellingen van het waterschap op het gebied van energie te realiseren. Namens het waterschap is heemraad A. Poppe vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Vereniging Werken voor waterschappen

De Vereniging Werken voor waterschappen is opgericht eind 2018 en heeft tot doel om te werken aan moderne werknemersvoorwaarden (CAO) voor waterschappen en gelieerde organisaties en neemt daarmee de werkgeverstaken over van de Unie van Waterschappen.

6.9. EMU-SALDO

Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de overheid. Het EMU-saldo van de lokale overheid telt mee voor het EMU-saldo van de totale overheid. Om inzicht te geven in het verwachte EMU-saldo van de lokale overheid is weergave van het saldo een verplicht onderdeel. De cijfers worden daarnaast verstrekt aan het CBS. Sturing op het EMU-saldo is van groot belang in verband met de Wet HOF. Het maximale EMU-tekort voor Waterschap Zuiderzeeland bedraagt voor het jaar 2020 € 10,8 miljoen. In bijgevoegde tabel is waar te nemen dat we ruim onder deze norm blijven.

	EMU-saldo	Bedragen x €1.000.000
0	Te verdelen resultaat	8,5
	- betalingen uit reserves	- 3,9
1	EMU-exploitatiesaldo	4,6
2	Invloed investeringen	
	- netto investeringsuitgaven	- 5,5
	+ afschrijvingen en desinvesteringen	+ 9,3
3	Invloed voorzieningen	
	+ toevoeging aan voorziening t.l.v. exploitatie	+ 0,8
	- betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	- 1,3
	EMU-saldo	7,9

6.10. TOPINKOMENS

Op 1 januari 2013 is de nieuwe Wet normering topinkomens (WNT) ingegaan. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. De maximering is van toepassing op de hoogst leidinggevenden (topfunctionarissen) van de instellingen en interne toezichthouders. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen in een ministeriële regeling aangepast.

Topfunctionarissen zijn, kort gezegd, degenen die behoren tot het hoogste uitvoerende of toezichthoudende orgaan, of de laag daaronder, en in die rol verantwoordelijk zijn voor de gehele instelling of rechtspersoon. Bij waterschappen is de functie van secretaris aangewezen als topfunctionaris.

Op grond van de WNT mag het inkomen van topfunctionarissen in de (semi) publieke sector maximaal 100% van het ministersalaris zijn. Dat komt in 2020 neer op € 201.000, inclusief belaste kostenvergoeding en pensioenbijdrage werkgever. Voor ontslagvergoedingen van topfunctionarissen geldt ook een norm van maximaal één jaarsalaris, met een maximum van € 75.000. Bonussen, winstdelingen en andere vormen van variabele beloning zijn niet toegestaan. Voor de rapportage in het kader van de WNT verwijzen wij u naar de paragraaf in de jaarrekening.

Jaarrekening

7. Balans

7.1. BALANS PER 31 DECEMBER

(bedragen x € 1.000)

Debet	Ultimo 2020	Ultimo 2019	Credit	Ultimo 2020	Ultimo 2019
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	1.312	1.105	<i>Eigen vermogen, bestaande uit</i>		
Materiële vaste activa	112.297	116.309	<i>Reserves</i>	26.453	25.975
Financiële vaste activa	1.864	911	<i>Gerealiseerd resultaat</i>	7.791	2.952
			Eigen vermogen	34.244	28.927
			Voorzieningen	2.685	3.233
			Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer	74.840	79.089
	115.473	118.325		111.769	111.248
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Vorraden	299	350	Netto vlottende schulden met een looptijd van korter dan een jaar	4.217	8.005
Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	18.076	10.995	Overlopende passiva	22.225	16.041
Overlopende activa	4.339	5.071			
Liquide middelen	23	553			
	22.738	16.969		26.442	24.046
Balanstotaal	138.211	135.294		138.211	135.294

7.2. TOELICHTING OP DE BALANS

7.2.1 Waarderingsgrondslagen

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Gevolgen maatregelen naar aanleiding van Corona virus

Sinds begin maart 2020 is er een uitbraak van het Corona virus in Nederland. Wat de consequenties van deze Coronacrisis zijn, zal pas in de loop van 2021 duidelijk worden. Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Wij hebben de eventuele gevolgen van de Corona uitbraak, zoals benoemd onder de gebeurtenissen na balansdatum in paragraaf 8.1, hierin betrokken. Omdat de activiteiten en kosten van waterschappen worden gefinancierd middels een omslagstelsel en tarieven, loopt ook het waterschap Zuiderzeeland geen risico ten aanzien van de continuïteit.

Immateriële en materiële vaste activa

De immateriële en materiële vaste activa zijn gewaardeerd op basis van de historische kostprijs minus de lineaire afschrijvingen op basis van de verwachte levensduur.

De overige activa zijn opgenomen tegen nominale waarde.

De afschrijving wordt zo berekend dat bij in gebruik name van het kapitaalwerk:

- vóór 1 juli een volledige jaarafschrijving plaatsvindt;
- ná 1 juli geen afschrijving plaatsvindt.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

(Im)materiële vaste activa		Termijn
Algemeen		
Grond		geen afschrijving
Bedrijfsmiddelen		5 - 10 jaar
Hardware/software		5 - 8 jaar
Kantoren en centrale werkplaatsen	Civiel	40 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
	Inrichting	10 jaar
Zonnepanelen		25 jaar
Omvormer		12 jaar
Waterkeringen		
Waterkeringen		30 jaar
Gemalen, kunstwerken en watergangen		
Watergangen		30 jaar
Gemalen	Civiel	40 jaar

(Im)materiële vaste activa		Termijn
	Mechanisch/elektrisch	20 jaar
Overige kunstwerken		20 - 40 jaar
Zuiveringstechnische werken		
Afvalwaterzuiveringsinstallaties	Civiel	30 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Rioolgemalen	Civiel	30 jaar
	Mechanisch/elektrisch	15 jaar
Persleidingen		30 jaar
Verbeteringswerken		30 jaar

Gronden die zijn verkregen voor de aanleg van duurzame oevers worden afgewaardeerd met 80%. Dit percentage komt overeen met het genoemde percentage voor natuurterreinen in het Waterschapsbesluit. In het verleden werden gronden van duurzame oevers afgewaardeerd met 50%.

Vanaf het jaar 2018 worden er geen uren meer geactiveerd van eigen personeel (projectleiders) van investeringsprojecten. Eind 2020 heeft de AV besloten om personeelslasten voor grote projecten wel te activeren (met een ondergrens van € 85.000).

Financiële vaste activa

Bij de financiële vaste activa worden aandelen opgenomen tegen de nominale waarde.

Voorraden

De voorraad gasolie wordt gewaardeerd op basis van de gewogen gemiddelde inkoopprijs. De voorraad wordt tegen de marktwaarde gewaardeerd indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Voor wat betreft debiteuren worden zo nodig individuele voorzieningen getroffen.

Algemene reserves

De algemene reserves fungeren als een algemeen weerstandsvermogen en hebben geen specifieke bestemming. Zij dienen dan ook vooral om eventuele toekomstige tegenvallers van algemene aard, meestal bijzondere omstandigheden, op te vangen.

Bestemmingsreserves

Deze reserves worden tegen de nominale waarde opgenomen. De dotaties aan de bestemmingsreserves vinden plaats bij de bepaling van het jaarresultaat. De onttrekkingen gebeuren, conform de besluitvorming van het bestuur, ten gunste van het resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten mede zijn oorsprong vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Personele voorzieningen

De personele voorzieningen, onderdeel pensioen- en wachtgeldverplichtingen, worden gewaardeerd op basis van de contante waarde. De overige personele voorzieningen worden gewaardeerd op nominale waarde.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

De vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn, voor zover niet anders vermeld, opgenomen tegen de nominale waarde.

Resultaatbepaling

Ten aanzien van de resultaatbepaling zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de jaarrekening is opgesteld volgens het stelsel van lasten en baten;
- lasten zijn toegerekend aan de periode waarin ze thuishoren;
- baten zijn opgenomen voor zover ze zijn gerealiseerd;
- verliezen worden als last genomen op het moment dat ze voorzienbaar zijn.

7.2.2 Toelichting op de activa

Immateriële vaste activa

Software is opgenomen onder de overige immateriële vaste activa. Het verloop van de immateriële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:

(bedragen x € 1.000)

Immateriële vaste activa	Jaar 2020
Boekwaarde begin boekjaar	1.105
In gebruik genomen investeringen	467
Subtotaal	1.572
Af: afschrijvingen	- 260
Boekwaarde ultimo boekjaar	1.312
Toegerekende rente	24
Totaal kapitaallasten	284

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa kan als volgt worden weergegeven:
(bedragen x € 1.000)

Materiële vaste activa	Boekwaarde begin boekjaar	Investerings en desinvesteringen	Afschrijvingen	In gebruik genomen	Boekwaarde einde boekjaar	Toegerekende rente	Totaal kapitaallasten
Waterkeringen	5.531	-	249	-	5.282	122	371
Watergangen, waterkwantiteitskunstwerken en gemalen	27.222	-	2.075	1.535	26.385	600	2.675
Zuiveringstechnische werken	70.326	-	5.817	1.088	65.548	1.550	7.367
Bedrijfsgebouwen	9.180	-	719	2	8.463	202	921
Overige materiële vaste activa	773	-	222	148	698	17	240
Subtotaal	113.032	-	9.083	2.773	106.722	2.491	11.574
Onderhanden werk	3.277	5.071		- 2.773	5.576		
Totaal materiële vaste activa	116.309	5.071	9.083	-	112.297	2.491	11.574

In bovenstaande nadere specificatie is voor € 3.063.593 aan grond opgenomen als onderdeel van de specificatie. Hierover wordt niet afgeschreven.

Uitgaven aan investeringen die nog niet in gebruik genomen zijn worden verantwoord onder de categorie onderhanden werk. Bij in gebruik name van de investering wordt het totaal van de uitgaven van de investering overgeboekt van de onderhanden werk naar een van de categorieën werken in exploitatie.

Er zijn gedurende het boekjaar geen bijdragen van derden of afwaarderingen verantwoord.

Een nadere specificatie van de onderhanden werken ultimo 2020 is te vinden in het onderdeel 'specificatie onderhanden werken ultimo boekjaar'.

Financiële vaste activa

De opgenomen financiële vaste activa vallen deels in de categorie kapitaalverstrekking aan bedrijven en bestaat uit de volgende twee onderdelen:

- De aanschafwaarde van 42 aandelen A en 26 aandelen B van de NV Nederlandse Waterschapsbank te 's-Gravenhage (€ 9.870). De geschatte nettovermogenswaarde per 31 december 2020 bedraagt € 2.096.000.
- De aanschafwaarde van 150 aandelen Windpark Hanze BV te Dronten, (€ 1.500).

Daarnaast valt de opgenomen financiële vaste activa in de categorie leningen aan bedrijven voor de eerste delen van een achtergestelde lening, die verstrekt is aan de Windpark Hanze BV ter waarde van totaal € 1.852.483. Deze lening maakt deel uit van een totale lening die in delen verstrekt zal worden en waarvan de grootte maximaal € 10,0 miljoen bedraagt.

Vorraden

De opgenomen voorraden vallen onder de categorie grond- en hulpstoffen voor eigen gebruik. Het betreft in totaal 218.154 liter dieselolie, welke gebruikt wordt in de gemalen, met een voorraadwaarde van € 299.210 (gewogen gemiddelde inkoopprijs). Er zijn geen indicaties voor een lagere marktwaarde.

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

(bedragen x € 1.000)

Overige uitzettingen	Jaar 2020
Belastingdebiteuren GBLT	14.105
Af: voorziening dubieuze debiteuren	- 1.585
Subtotaal belastingdebiteuren	12.520
Schatkistbankieren	5.068
Overige vorderingen	493
Af: voorziening overige vorderingen	- 5
Subtotaal overige vorderingen	5.556
Overige uitzettingen ultimo boekjaar	18.076

De voorziening dubieuze (handels)debiteuren betreft een inschatting van de verwachte oninbaarheid van de vorderingen.

De voorziening dubieuze belastingdebiteuren bedroeg begin 2020 € 1.898.135. In het jaar 2020 is € 313.378 onttrokken aan deze post. Aan de hand van een inschatting van de openstaande posten ultimo 2020 is de voorziening dubieuze belastingdebiteuren bepaald op € 1.584.757.

Schatkistbankieren

(bedragen x € 1.000)

Drempelbedrag begrotingsjaar	629
Ruimte onder het drempelbedrag	
1 ^e kwartaal	582
2 ^e kwartaal	534
3 ^e kwartaal	360
4 ^e kwartaal	477

Het positieve saldo op schatkistbankieren is het gevolg van ontvangen voorschotten voor de Drontermeerdijk en de IJsselmeerdijk. Een berekening van het drempelbedrag en de ruimte onder het drempelbedrag per kwartaal is te vinden in paragraaf 5.8. Financiering.

Overlopende activa

Onder deze post worden de nog te ontvangen bedragen, de vooruitbetaalde bedragen en nog te verrekenen bedragen opgenomen. Het saldo ultimo 2020 bedraagt € 4.339.268.

De samenstelling is als volgt:

(bedragen x € 1.000)

Overlopende activa	Stand ultimo
Nog op te leggen door GBLT	49
Belastingopbrengsten GBLT	308
Afrekening GBLT	439
Subsidie Duurzame Oevers (EU)	1.973
Rioolbeheer Zeewolde	120
Complexverrekening	115
BTW	33
Doorbelasting personeel	77
Vooruitbetalingen	777
Overig	448
Saldo overlopende activa	4.339

Specificatie subsidiegelden

(bedragen x € 1.000)

Subsidiegelden	Stand primo	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Stand ultimo
Subsidie Duurzame Oevers (EU)	772	1.201	-	1.973
Saldo subsidiegelden	772	1.201	-	1.973

Liquide middelen

Het saldo van deze post bestaat uit:

(bedragen x € 1.000)

Liquide middelen	Jaar 2020
Banken	23
Saldo liquide middelen	23

De kas is in het jaar 2018 opgeheven.

7.2.3 Toelichting op de passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen is in de loop van de jaren opgebouwd via de bestemming van (een deel van) het positieve resultaat. Zij dient als reserve voor het opvangen van onvoorziene kosten en als financieringsmiddel.

De samenstelling van het eigen vermogen voor resultaatverdeling is als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Reserve	Stand primo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand ultimo
Risicoreserve	13.100	-	-	-	13.100
Algemene reserve	6.037	1.287	-	-	7.324
Tariefegalisatiereserve	5.345	-	312	2.615	3.042
Bestemmingsreserves (overige)	1.493	1.665	1.388	1.558	2.987
Totaal reserves	25.975	2.952	1.700	4.173	26.453
Gerealiseerd resultaat	2.952	- 2.952	7.791	-	7.791
Totaal eigen vermogen	28.927	-	9.491	4.173	34.244

Risicoreserve per taak

De risicoreserves per taak dienen ter dekking van mogelijke risico's die zich voordoen bij de taakuitoefening. De Algemene Vergadering heeft het beleid geformuleerd dat deze risicoreserve bedoeld is als buffer om onverwachte tegenvallers op te kunnen vangen. De hoogte van de risicoreserve is gebaseerd op de periodieke risicoanalyse, waarbij rekening wordt gehouden met het risicoprofiel van het waterschap. De laatstgehouden risicoanalyse gaf een totaalbedrag aan van € 13,1 miljoen. De verdeling over de taken geschiedt op basis van de taakomvang, zoals opgenomen in de laatst vastgestelde meerjarenbegroting. Hierbij was de verhouding tussen de watersysteemtaak en de zuiveringstaak 60/40.

(bedragen x € 1.000)

Taak	Stand primo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Risicoreserve watersysteemtaak	7.860	-	-	7.860
Risicoreserve zuiveringstaak	5.240	-	-	5.240
Totaal risico reserves per taak	13.100	-	-	13.100

Algemene reserve

Deze reserve dient ervoor om te zorgen dat het totaal van de reserves van een minimale omvang is. Een aanzienlijk deel van de algemene reserve is in het kader van het herziene reservebeleid toegewezen aan de risicoreserve en de tariefegaliseringsreserve. De herkomst van de reserves, zijnde het resultaat van de watersysteemtaak dan wel de zuiveringstaak, blijft hierbij administratief volgbaar. Er vinden hierbij geen verschuivingen plaats tussen reserves die zijn opgebouwd door de watersysteemtaak en reserves die zijn opgebouwd door de zuiveringstaak.

In het jaar 2020 zijn er geen mutaties in deze reserves geweest.

De samenstelling van de algemene reserve is door het bovenstaande als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Taak	Stand primo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Algemene reserve watersysteemtaak	-	188	-	188
Algemene reserve zuiveringstaak	6.037	1.099	-	7.136
Totaal algemene reserves per taak	6.037	1.287	-	7.324

Tariefegaliseringsreserve

De Algemene Vergadering heeft bij de vaststelling van de Meerjarenbegroting 2020-2023 besloten om in het jaar 2020 een bedrag van € 2.615.000 te onttrekken aan deze reserve. Dit bedrag kan nader worden gespecificeerd in een onttrekking van € 2.085.000 aan de tariefegaliseringsreserve van de watersysteemtaak en een onttrekking van € 530.000 aan de zuiveringstaak. Op 25 november 2020 heeft de Algemene Vergadering besloten om het resterende saldo van de bestemmingsreserve PFAS, groot € 311.934, toe te voegen aan de tariefegaliseringsreserve van de watersysteemtaak.

De samenstelling van de tariefegaliseringsreserve is door het bovenstaande als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Samenstelling	Stand primo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Tariefegaliseringsreserve watersysteemtaak				
❖ Basis deel	987	-	- 192	794
❖ Flexibel deel	1.581	-	- 1.581	-
Tariefegaliseringsreserve zuiveringstaak				
❖ Basis deel	1.000	-	-	1.000
❖ Flexibel deel	1.778	-	- 530	1.248
Totaal tariefegaliserings reserves per taak	5.345	-	- 2.303	3.042

Bestemmingsreserves

(bedragen x € 1.000)

Bestemmingsreserve	Stand primo	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Mutaties boekjaar	Stand ultimo
Bestemmingsreserve doorontwikkeling beheer en onderhoud stedelijk gebied	86	-	- 86	-
Bestemmingsreserve duurzame energie	233	-	- 181	51
Bestemmingsreserve duurzame oevers	940	627	- 250	1.317
Bestemmingsreserve optimalisatie Ephyra	163	-	- 41	122
Bestemmingreserve beoordeling keringen	70	-	-	70
Bestemmingreserve windpark Hanze	1	38	-	39
Bestemmingsreserve PFAS	-	1.000	- 1.000	-
Bestemmingsreserve baggeren			1.388	1.388
Totaal bestemmingsreserves	1.493	1.665	-170	2.987

In het jaar 2020 hebben de volgende mutaties op de bestemmingsreserves plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve doorontwikkeling beheer en onderhoud stedelijk gebied

Op 12 maart 2019 heeft de Algemene Vergadering besloten tot het herbestemmen van de bestemmingsreserves Baggeren Almere en Stedelijk Water en het vrijgeven van de nieuw te vormen bestemmingsreserve Doorontwikkeling beheer en onderhoud stedelijk gebied. In het jaar 2020 is het totaal resterende saldo aan deze reserve onttrokken en zal deze worden opgeheven.

Bestemmingsreserve duurzame energie

Op 29 september 2015 heeft de Algemene Vergadering besloten tot het instellen van een bestemmingsreserve duurzame energie ter grootte van € 1.000.000 en de hiervoor benodigde gelden in verhouding 60/40 tussen de watersysteemtaak en de zuiveringstaak te onttrekken aan de algemene reserve. In de jaren 2015 tot en met 2019 is er, na voorafgaande goedkeuring van de Algemene Vergadering, voor €767.939 aan deze reserve onttrokken. Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2021-2024 door de AV is besloten om een bedrag van € 181.000 te onttrekken uit deze reserve ter beperking van de tariefstijging. Het resterende saldo ultimo boekjaar bedraagt nog € 51.061.

Bestemmingsreserve duurzame oevers

Deze bestemmingreserve is gevormd uit de in een enig jaar niet besteed budget van aanleg duurzame oevers, zoals besloten in de Algemene Vergadering van 28 november 2017, zodat deze in het volgende jaar weer ter beschikking staan voor het project. Het saldo van deze bestemmingsreserve was begin 2020 € 1.567.000. Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2021-2024 door de AV is besloten om een bedrag van € 250.000 te onttrekken uit deze reserve ter beperking van de tariefstijging. Het resterende saldo ultimo boekjaar bedraagt nog € 1.317.000.

Bestemmingsreserve optimalisatie Ephyra

In de Algemene Vergadering van 12 maart 2019 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen ter financiering van de kosten van nader onderzoek naar de kansen om Ephyra op de AWZI Tollebeek verder te optimaliseren. Het hiervoor geraamde bedrag van € 250.000 zal gevormd worden uit het jaarresultaat 2018. In het jaar 2019 is er voor € 86.899 aan deze reserve onttrokken en in het jaar 2020 voor € 41.282. Ultimo 2020 resteert nog een bestemmingsreserve optimalisatie Ephyra van € 121.819. De doelstelling

van deze reserve is hiermee gerealiseerd. Daarom zal bij de vaststelling van de jaarstukken de Algemene Vergadering worden gevraagd het resterende saldo toe te voegen aan de algemene reserves.

Bestemmingreserve beoordeling keringen

In de Algemene Vergadering van 30 oktober 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen met als doel verschuivingen tussen de jaargrenzen van de beoordeling van de primaire keringen op te vangen. Er is aangegeven dat de projectbegroting van de beoordeling van de primaire waterkeringen volgens kalenderjaren wordt ingericht, maar een inherente dynamiek kent. Het geplande asfaltonderzoek voor dijktrajecten kent een meerjarig karakter. Daarom is voorgesteld de in het jaar 2018 niet bestede middelen van € 70.000 mee te nemen naar volgende jaren, zodat het onderzoek alsnog volledig uitgevoerd kan worden. In de jaren 2019 en 2020 zijn er geen gelden aan deze reserve onttrokken.

Bestemmingreserve windpark Hanze

In de Algemene Vergadering van 27 maart 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen met als doel het budgetneutraal inrekenen van de opbrengsten uit het windpark in de meerjarenbegroting door het jaarlijks doteren van de netto-opbrengsten uit het windpark. Ultimo 2020 bedraagt het saldo van deze reserve € 38.973. Bij de resultaatbestemming zullen de netto-opbrengsten uit het windpark van het jaar 2020 worden toegevoegd aan deze reserve.

Bestemmingsreserve PFAS

Op 30 december 2019 heeft de Algemene Vergadering daarom besloten om € 1.000.000 beschikbaar te stellen voor de extra kosten als gevolg van de PFAS-problematiek. Dit zijn voornamelijk kosten in verband met de meerprijs voor het afvoeren van de vrijgekomen grond. Eind december 2019 lag een groot deel van de vrijgekomen grond van de duurzame oevers nog steeds op het land van de aangelanden. Dit is het gevolg van de PFAS-problematiek en de gestegen kosten voor het afvoeren van deze grond. Contractueel dient de grond uiterlijk op 31 december 2019 afgevoerd te zijn. Er is in het jaar 2020 een bedrag van € 688.066 onttrokken in verband met de daadwerkelijke afvoerkosten, waardoor het resterende saldo ultimo boekjaar nog € 311.934 bedraagt. De doelstelling van deze reserve is hiermee gerealiseerd. Daarom heeft de Algemene Vergadering op 25 november 2020 besloten om het resterende saldo toe te voegen aan de tarief egalisatiereserve van de watersysteemtaak.

Bestemmingsreserve baggeren

In 2006 is er een integrale gebiedsdekkende baggervisie opgesteld op basis waarvan de keuze is gemaakt om voor de komende decennia tot een effectief uitvoeringsprogramma te komen en de baggerachterstanden weg te werken. Het plan is de afgelopen jaren steeds geactualiseerd. In het verleden is door de Algemene Vergadering besloten om schommelingen in de uitvoering op te vangen door middel van een voorziening. Op 15 december 2020 is door de Algemene Vergadering besloten om deze voorziening om te vormen naar een bestemmingsreserve. Het totale saldo inclusief de in het jaar 2020 niet besteden baggergelden worden ingezet ter dekking van de nieuw te vormen bestemmingsreserve baggeren.

Voorzieningen

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen	Stand primo	Vermeerderingen	Verminderingen	Stand ultimo
Arbeidsgerelateerde verplichtingen				
Pensioenen bestuurders	2.034	179	90	2.123
Wachtgelden bestuurders	57	78	57	79
Personele reorganisatie	110	104	167	47
Overige voorzieningen				
Baggeren	1.032	-	1.032	-
Voorziening schadedossiers	-	437	-	437
Totaal voorzieningen	3.233	798	1.345	2.685

De voorzieningen zijn bestemd voor de volgende zaken:

Pensioenen bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de pensioenverplichtingen van het waterschap naar (voormalige) bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2020 was deze voorziening € 2.033.676 groot. In 2020 is aan deze voorziening € 90.138 onttrokken ten behoeve van pensioenbetalingen. Op basis van een actuariële berekening van de toekomstige pensioenopgaven van de huidige en voormalige bestuurders is er in 2020 € 179.438 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening bedraagt ultimo boekjaar € 2.122.976.

Wachtgelden bestuurders

Deze voorziening heeft tot doel de wachtgeldverplichtingen van het waterschap naar voormalige bestuurders zichtbaar te maken. Aan het begin van 2020 was deze voorziening € 57.226 groot. In 2020 is aan deze voorziening € 56.793 onttrokken ten behoeve van wachtgeldbetalingen. Op basis van een berekening van de toekomstig verwachte wachtgeldbetalingen van de voormalige bestuurders is er in 2020 € 78.079 toegevoegd aan de voorziening. De voorziening bedraagt ultimo boekjaar € 78.512.

Personele reorganisatie

Deze voorziening heeft tot doel de verplichtingen van het waterschap naar voormalig personeel zichtbaar te maken. Aan het begin van 2020 was deze voorziening € 110.075 groot. In 2020 is aan deze voorziening voor € 166.704 onttrokken ten behoeve van betalingen van uitkeringen. In 2020 is € 103.716 aan de voorziening toegevoegd, waardoor de voorziening ultimo boekjaar nu € 47.087 bedraagt.

Baggeren

In 2006 is er een integrale gebiedsdekkende baggervisie opgesteld op basis waarvan de keuze is gemaakt om voor de komende decennia tot een effectief uitvoeringsprogramma te komen en de baggerachterstanden weg te werken. Het plan is de afgelopen jaren steeds geactualiseerd. In het verleden is door de Algemene Vergadering besloten om schommelingen in de uitvoering op te vangen door middel van een voorziening. Aan het begin van 2020 was deze voorziening € 1.031.729 groot. Op 15 december 2020 is door de Algemene Vergadering besloten om deze voorziening om te vormen naar een bestemmingsreserve.

Schadedossiers

Dit betreft een prudente berekening van diverse schadedossiers uit het verleden waarin het Waterschap mogelijk in de toekomst tot uitkering zal moeten overgaan. Deze voorziening is gevormd in boekjaar 2020.

Vaste schulden met een looptijd van een jaar of langer

De opgenomen vaste schulden vallen in de categorie onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen. Het zijn langlopende geldleningen met een looptijd langer dan één jaar ter financiering van de investeringen.

Het verloopoverzicht is als volgt:
(bedragen x € 1.000)

Stand begin boekjaar	79.089
Nieuw aangegane geldleningen	640
Af: aflossingen	- 4.889
Saldo langlopende geldleningen	74.840

De rentelast over het boekjaar 2020 bedroeg € 1.827.768. De aflossingsverplichting van de aangegane geldleningen voor het boekjaar 2021 bedraagt € 4.888.448.

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar

(bedragen x € 1.000)

Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar	Jaar 2020
Schulden aan leveranciers	4.217
Overig	-
Saldo Netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar	4.217

De netto vlottende schulden met een looptijd korter dan een jaar van het waterschap zijn op basis van nominale waarde gewaardeerd.

Overlopende passiva

(bedragen x € 1.000)

Overlopende passiva	Jaar 2020
Rente langlopende schulden	941
Advies en onderzoek	253
Afvalinzameling en slibafvoer	247
Projectkosten	661
Energie	632
Inhuur	195
Onderhoud	550
Overige nog te betalen bedragen	846
Vooruit ontvangen subsidiegelden	15.302
Reservering vakantietoeslag	18
Reservering verlofrechten	716
Loonheffing en sociale lasten	1.864
Saldo overlopende passiva	22.225

Specificatie vooruit ontvangen subsidiegelden

(bedragen x € 1.000)

Vooruit ontvangen subsidiegelden	Stand primo	Toevoegingen	Vrijgevallen bedragen	Stand ultimo
Rijk	9.983	17.005	11.686	15.302
Vooruit ontvangen subsidiegelden	9.983	17.005	11.686	15.302

Volgens het Waterschapsbesluit worden onder de overlopende passiva de nog te betalen lasten opgenomen, waarvan in het jaar 2020 geen factuur is ontvangen, maar die wel conform het stelsel van baten en lasten ten laste van het jaar 2020 moeten worden gebracht. Ook de vooruit ontvangen opbrengsten worden in deze post opgenomen.

Door de invoering van het IKB (Individueel Keuze Budget) voor werknemers vallend onder de SAW Waterschappen, wordt er alleen nog vakantiegeld gereserveerd voor de leden van het college van Dijkgraaf en Heemraden. Zij vallen namelijk niet onder de SAW Waterschappen, maar onder de sector Rijk.

7.2.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De toekomstige verplichtingen aangaande door contracten zijn als volgt ingedeeld:

2021	€ 10.121.207
2022 – 2026	€ 8.363.317
2027 en verder	€ 171.624
Totale verplichting vanaf 2020 en verder	€ 18.656.148

Leaseverplichting wagenpark

Het wagenpark van het waterschap wordt geleased. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de totale looptijd van de overeenkomsten met de leasemaatschappijen bedraagt op de balansdatum € 3.103.426. Voor het jaar 2021 bedraagt de verplichting € 849.309. De leaseverplichting is onderdeel van de toekomstige verplichtingen.

Huurverplichting print- en kopieermachines

De print- en kopieermachines van het waterschap worden gehuurd. Het totaal aan verplichtingen ingevolge de looptijd van de overeenkomst met de verhuurder bedraagt op de balansdatum € 62.281. Voor het jaar 2021 bedraagt de verplichting € 6.032. De huurverplichting is onderdeel van de toekomstige verplichtingen.

Contracten van materiële omvang

Waterschap Zuiderzeeland heeft een lopend contract voor de slibeindverwerking met BioEnergie Zutphen, met een contractwaarde van € 2.160.000 per jaar, dit contract loopt tot 01-04-2022.

Voor de versterking van de IJsselmeerdijk is er een lopend contract met Haskoning DHV Nederland. De contractwaarde bedraagt € 2.000.000 per jaar en het contract loopt tot 01-06-2022.

Juridische claims

Het waterschap wordt met enige regelmaat geconfronteerd met juridische claims betreffende schade als gevolg van wateroverlast bij extreme weersomstandigheden. Het standpunt van het waterschap hierin is dat het waterschap hiervoor niet aansprakelijk is, tenzij de schade is ontstaan door nalatigheid van het waterschap.

Bankgarantie

Waterschap Zuiderzeeland heeft een lopende bankgarantie voor een bedrag van € 215.507 ten gunste van de Unie van Waterschappen. Het totaal geborgde bedrag van de fixe geldlening van de Unie van Waterschappen is € 6.013.268, het aandeel van ons waterschap is 3,58%. Genoemd percentage is bepaald door het aandeel van ons waterschap in de totale contributie aan de Unie van Waterschappen.

Langlopende geldlening

Op 1 november 2018 is er een nieuwe geldlening met een hoofdsom van € 10,0 miljoen aangetrokken. Hiervan is door de NWB bank op 1 november 2018 een bedrag van € 0,4 miljoen gestort en op 1 juli 2019 een bedrag van € 0,5 miljoen. De volgende storting van € 0,64 miljoen zal op 1 februari 2020 geschieden en waarna de laatste storting van € 8,46 miljoen op 1 november 2021 staat gepland.

7.2.5 Specificatie onderhanden werken ultimo boekjaar

Artikel 4.42 lid 6 van het Waterschapsbesluit schrijft voor dat in de toelichting op de balans een totaaloverzicht wordt gegeven van alle onderhanden werken, waarbij de verwachtingen worden gegeven over het vervolg van deze werken.

(bedragen x € 1.000)

Project	Gevoteerd krediet	Uitgaven ultimo 2020	Verwachting ingebruikname
711033 IJsselmeerdijk vak 8.3	685	124	2 ^e helft 2022 (verkenningfase)
721139 Verruimen/vernieuwen wegduikers 2020	65	7	1 ^e helft 2022
721158 Vervangen hevelhuisje H4000 en H4010	69	29	1 ^e helft 2021
721160 Nieuwe natuur Schokland	200	46	2 ^e helft 2024
721171 9 Fruitpompen vervangen NOP	195	57	2 ^e helft 2022
721302 Bodemdaling vliegtuig-D-tocht	319	19	2 ^e helft 2023
724004 Renovatie/verduurzaming Vissering	9.364	2446	2 ^e helft 2022
724016 Vervangen installatie gemaal Wortman	225	19	2 ^e helft 2021
724099 Optimaliseren stuwen en inlaten	260	70	2 ^e helft 2022
730713 Renovatie hevel Kadoelen	277	258	1 ^e helft 2021
735008 RG Maurice Garinpad (260)	549	2	2 ^e helft 2023
735025 Rioolgemaal Eikenlaan	132	66	1 ^e helft 2021
735035 PL960 Persleiding	900	3	2 ^e helft 2021
735044 Vervangen PL-175 Stedelijk gebied Zeewolde	150	144	2 ^e helft 2021
735091 Renovatie RG187 Zeewolde	53	42	1 ^e helft 2021
736009 P&ID's op orde	1.700	56	2 ^e helft 2023
736073 AWZI Zeewolde: Electronische onderdelen	170	103	1 ^e helft 2021
AWZI Almere: Sliblijn	140	57	1 ^e helft 2021
736078 Dakbedekking Almere en Zeewolde	320	229	2 ^e helft 2021
736081 Renovatie Almere 2017: AT1	2.129	1.195	1 ^e helft 2021
736082 AWZI Almere renovatie sliblijn	627	381	2 ^e helft 2021
736093 Ephyra 2.0	2.100	162	1 ^e helft 2022
737002 Vervangen zeefbandpers Dronten	413	5	2 ^e helft 2021
740503 Renovatie en herinrichting kantoor Larserbos	52	34	2 ^e helft 2021
740504 Aanpassingen kantoor Larserbos	190	2	2 ^e helft 2021
750247 Ketenmanagement	100	21	2 ^e helft 2021
Saldo onderhanden werken	21.384	5.576	

8. Exploitatierkening

Het Waterschapsbesluit schrijft voor dat de exploitatierkening in drie verschillende indelingen wordt gepresenteerd in de jaarrekening, te weten naar kosten- en opbrengstsoorten, naar programma's en naar kostendragers.

8.1. EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTEN- EN OPBRENGSTSOORTEN

(bedragen x € 1.000)

	Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
	Lasten				
4.1	Rente en afschrijvingen	12.030	12.030	11.910	12.015
4.2	Personeelslasten	26.603	27.494	25.938	26.269
4.3	Goederen en diensten van derden	44.753	43.070	41.597	37.917
4.4	Toevoegingen voorzieningen / onvoorzien	880	880	740	2.707
	Subtotaal lasten	84.266	83.474	80.185	78.908
	Baten				
8.1	Financiële baten	620	620	839	704
8.2	Personeelsbaten	-	-	35	39
8.3	Goederen en diensten aan derden	1.439	1.456	1.913	2.077
8.4	Bijdragen van derden	1.540	1.860	2.472	2.535
8.5	Waterschapsbelastingen	77.540	77.540	79.212	75.989
8.6	Interne verrekeningen	-	-	1.032	-
	Subtotaal baten	81.139	81.476	85.502	81.345
	Saldo van baten en lasten	- 3.127	- 1.998	5.317	2.437
9.1	Inzet tariefegalisatie reserve	2.615	2.615	2.615	320
9.2	Inzet bestemmingsreserves	512	512	- 141	195
9.3	Inzet overige reserves	-	-	-	-
	Gerealiseerd resultaat	-	1.129	7.791	2.952

8.2. TOELICHTING OP DE EXPLOITATIEREKENING

In de nu volgende paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening. Om niet te veel in herhaling te vervallen zal in de exploitatierekening naar programma's en naar kostendragers veelal worden verwezen naar eerder gegeven toelichtingen.

8.2.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

Belangrijke verschillen tussen de begroting en realisatie zijn nader toegelicht. De hierbij gepresenteerde begroting is, conform het Waterschapsbesluit, de primitieve begroting inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzingen. Een analyse van de afwijkingen tussen de primitieve begroting én de primitieve begroting inclusief alle begrotingswijzingen is te vinden in hoofdstuk 1: Analyse begroting en resultaat.

Valuta en notatie

Alle bedragen worden weergegeven in duizenden euro's. In de toelichtende teksten worden de bedragen weergegeven in hele euro's.

Baten en lasten

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden genomen zodra deze gerealiseerd zijn. Verliezen worden verwerkt als die zich aftekenen.

8.2.2 Toelichting op de lasten

Rente en afschrijvingen

(bedragen x € 1.000)

Rente en afschrijvingen	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Rente	2.500	2.500	2.516	2.578
Afschrijvingen	9.334	9.334	9.343	9.416
Duurzame waardeverminderingen	196	196	51	21
Extra duurzame waardeverminderingen	-	-	-	-
Totaal	12.030	12.030	11.910	12.015

De rentelasten vallen € 15.302 hoger uit dan begroot. In het jaar 2020 is wederom geprofiteerd van een lage rente op zowel het rekening-courantkrediet als op de nieuw aangegane vaste schulden.

De afschrijvingen vallen slechts € 8.922 hoger uit dan begroot. De duurzame waardeverminderingen vallen daarentegen bijna € 145.000 lager uit dan begroot doordat er fors minder grond is aangekocht dan gepland. Op basis van het vastgestelde activabeleid wordt 80% van de aanschafprijs van duurzame oevers als waardevermindering in de exploitatie meegenomen.

Personeelslasten

(bedragen x € 1.000)

Personeelslasten	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Salarissen personeel en bestuur	18.371	18.509	16.227	16.064
Sociale premies	4.677	4.733	5.154	4.615
Overige personeelslasten	2.566	2.556	2.100	2.975
Personeel van derden	989	1.696	2.457	2.615
Totaal	26.603	27.494	25.938	26.269

Personeel van derden wordt ingehuurd vanwege openstaande vacatures, ziekte/zwangerschapsverlof en tijdelijk benodigde extra capaciteit (piekbelasting) of deskundigheid. De dekking van de tijdelijke krachten vindt plaats uit het totaal van de personeelslasten en de overige aan de afdelingen toegewezen budgetten.

Goederen en diensten van derden

(bedragen x € 1.000)

Goederen en diensten	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Duurzame gebruiksgoederen	1.202	1.230	1.102	1.210
Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen	1.970	1.970	2.337	2.375
Energie en water	4.775	4.775	5.031	3.788
Huren, pachten en rechten	1.084	1.085	985	1.089
Verzekeringen	206	206	205	189
Belastingen	55	55	64	58
Onderhoud door derden	15.181	15.313	15.219	12.011
Overige diensten derden	20.280	18.437	16.654	17.197
Totaal	44.753	43.070	41.597	37.917

Duurzame gebruiksgoederen

Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer, behoren in beginsel niet in de exploitatierekening te worden verantwoord, maar te worden geactiveerd. Indien met de stichting of aankoop hiervan slechts een relatief gering bedrag gemoeid is, komt het echter in de praktijk voor dat de betreffende uitgaven niet worden geactiveerd, maar in één keer ten laste van de exploitatierekening worden gebracht. Deze verantwoording kan op deze kostensoort gebeuren. De kostensoort omvat dan ook de aanschaf van goederen met een economische levensduur van één jaar of langer die in de exploitatierekening worden verantwoord. Op de kostensoort duurzame gebruiksgoederen is € 128.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen

De kostensoort omvat alle kosten die samenhangen met de aankoop van goederen die bestemd zijn voor gebruik en verbruik binnen de productieprocessen en minder dan een jaar ten dienste van het waterschap staan (en geen brandstoffen zijn). Gebruiksgoederen die bestemd zijn voor gebruik gedurende één jaar of langer en die in de exploitatierekening worden verantwoord, worden niet tot deze kostensoort gerekend, maar tot de kostensoort 'Duurzame gebruiksgoederen'. Op de kostensoort 'Overige gebruiksgoederen en verbruiksgoederen' is € 367.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Energie en water

Deze kostensoort heeft betrekking op het energieverbruik van het waterschap, alsmede op de aankoop van energiedragers. Op de kostensoort energie en water is € 256.000 meer uitgegeven dan begroot.

Huren, pachten en rechten

Deze kostensoort omvat de betaalde huren alsmede de betaalde recognities, precariobelasting, licentie-, auteurs-, repro- en octrooirechten en alle andere betaalde rechten. De huren kunnen betrekking hebben op onroerende goederen zoals gebouwen, (dienst)woningen en opstallen, en roerende goederen zoals vervoermiddelen, rollend en varend materieel, machines, werktuigen, gereedschappen, apparatuur, instrumenten en kantoormachines. Op de kostensoort huren, pachten en rechten is € 100.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Verzekeringen

Tot de kostensoort 'verzekeringen' worden gerekend de door het verzekeringswezen verrichte diensten, met uitzondering van de diensten van sociale verzekeringsinstellingen (deze worden tot de kostensoort 'sociale lasten' gerekend). Tot de kostensoort behoren: brand-, inbraak- en stormschadeverzekering, glasschadeverzekering, verzekering wettelijke aansprakelijkheid, schadeverzekering roerende en onroerende goederen, verzekering van onderhoudswerkzaamheden, transportverzekering, fraude- en geldwaardeverzekering, reconstructieverzekering en de collectieve ongevallenverzekering. Op de kostensoort verzekeringen is € 1.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Belastingen

Tot de 'belastingen' worden gerekend de kostprijsverhogende belastingen die door derden aan het waterschap worden opgelegd. Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, zoals de onroerendezaakbelasting en rioolbelasting. Tot de kostensoort worden niet gerekend de bij levering van goederen en diensten verschuldigde belastingen zoals omzetbelasting, invoerrechten, accijnzen en assurantiebelasting. Deze laatste belastingen worden gerekend tot de kostensoort waartoe de betreffende levering van goederen of diensten behoort; ook in de gevallen waarin die belastingen afzonderlijk worden betaald. Op de kostensoort belastingen is € 10.000 meer uitgegeven dan was begroot.

Onderhoud door derden

'Onderhoud door derden' omvat de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden die tot doel hebben een bepaald object in stand te houden. Tot deze kostensoort behoort ook het groot onderhoud, dat nodig is om een verwaarloosd object weer in goede staat te brengen, mits de kosten van dit onderhoud niet worden afgeschreven. Indien in de aan derden te betalen vergoeding ook een bedrag voor verbruikt materiaal is opgenomen, wordt dit ook op deze kostensoort geboekt. Tot het 'Onderhoud door derden' behoren: onderhoud waterkeringen, onderhoud watergangen en kunstwerken, het onderhoud zuiveringsinstallaties, transportsystemen en slibverwerkingsinstallaties, schoonmaakwerkzaamheden, onderhoud kantoorgebouwen en daarbij behorende tuinen, alsmede van de in de gebouwen aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties, onderhoud kantoormachines zoals kopieermachines, computers en randapparatuur, onderhoud van software, onderhoud werkplaatsen, magazijnen en laboratoria, alsmede van de daarin aanwezige inventaris en de daartoe behorende installaties en het onderhoud aan rijdend en varend materieel. Op de kostensoort onderhoud is € 94.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Overige diensten derden

Tot deze kostensoort behoren de door het waterschap aan derden uitbestede werkzaamheden en de door derden geleverde diensten voor zover deze niet behoren tot één van de voorgaande kostensoorten en waarvoor geldt dat er een rechtstreeks verband is tussen de geleverde dienst en de bijbehorende lasten. Tot de 'Overige diensten door derden' worden onder andere gerekend: juridische, financiële, technische en overige adviezen door derden, contributies en bijdragen aan verenigingen en stichtingen die prestaties

leveren ten behoeve van het functioneren van het waterschap (Unie van Waterschappen, STOWA, enz.), diensten van taxateurs, notarissen, makelaars en andere tussenpersonen, proces- en gerechtskosten, honoraria van accountants, artsen en anderen met een vrij beroep, controle op geldelijk beheer, boekhouding en jaarrekening, diensten van het bankwezen, advertentie- en reclamekosten, telefoonkosten, portokosten, perceptiekosten bij uitbestede belastingheffing, incassokosten, dienstverleningen computerservicebureaus (externe gegevensverwerking), bewaking en beveiliging, kaartvervaardiging en luchtkartering, vergunningen (inclusief leges), opdrachten aan externe onderzoeksbureaus, bijdragen aan de publicatie van brochures, boeken, enz., aan derden uitbetaalde schadevergoedingen, gegevensverstrekking door derden (onder andere Kadaster en gemeenten), afvoer van afval, vuil en reststoffen (bijvoorbeeld van zuiveringsinstallaties en kantoorgebouwen), gemeentelijk reinigingsrechten, slibverwerking en -afvoer door derden, betalingen aan Rijk, provincies, gemeenten, andere waterschappen en overige publiekrechtelijke organen en particulieren voor door hen uitgevoerde werkzaamheden in het kader van de exploitatie (een voorbeeld is de aan een ander waterschap betaalde vergoeding voor de zuivering van grensoverschrijdend afvalwater). Op de kostensoort 'Overige diensten derden' is € 1.783.000 minder uitgegeven dan was begroot.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

(bedragen x € 1.000)

Toevoegingen voorzieningen/ onvoorzien	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Voormalig bestuur en personeel	100	100	362	690
Dubieuze belastingdebiteuren	650	650	- 58	1.202
Dubieuze debiteuren	-	-	-	-
Baggeren	-	-	-	815
Schadedossiers			437	
Onvoorzien	130	130	-	-
Totaal	880	880	740	2.707

Tot de kostensoort toevoegingen aan voorzieningen behoren bedragen die in het jaar aan de voorzieningen zijn toegevoegd.

De toevoeging aan de voorziening voormalig bestuur en personeel komt voort uit nieuwe actuariële berekeningen van pensioenen, een inschatting van de duur van de wachtgeldregeling voor voormalig bestuursleden en de vastgelegde personeelsregelingen.

De voorziening dubieuze belastingdebiteuren was primitief begroot op € 650.000. Uiteindelijk heeft er geen dotatie maar een onttrekking plaatsgevonden ter hoogte van € 57.557.

In 2020 is niet gedoteerd aan de voorziening baggeren omdat de voorziening is opgeheven (zie ook toelichting op de passiva, onderdeel voorzieningen).

Onvoorzien

Tot 'onvoorzien' behoren de op de begroting te ramen lasten die dienen om onvoorzien lasten te kunnen financieren. Op deze kostensoort worden geen bedragen verantwoord. In de primitieve begroting is voor onvoorzien uitgaven een bedrag van € 130.000 opgenomen.

8.2.3 Toelichting op de baten

Financiële baten

(bedragen x € 1.000)

Financiële baten	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Interne rentebaten	600	600	687	600
Externe rentebaten (kasgeld)	-	-	-	43
Externe rentebaten (verstrekte lening)	-	-	88	38
Dividend	20	20	64	23
Totaal	620	620	839	704

Deze opbrengstsoort heeft betrekking op de door derden aan het waterschap betaalde vergoedingen in verband met vorderingen en verstrekte leningen, de tegenboeking van de berekende, bespaarde rente over eigen financieringsmiddelen (interne rentebaten) en de door bedrijven uitgekeerde opbrengsten uit bedrijfsvoeringen wegens kapitaaldeelname van het waterschap in de vorm van aandelen of anderszins.

De interne rentebaten hebben betrekking op de bespaarde rente over het eigen vermogen. Deze rente wordt zowel onder de baten als de lasten opgenomen. De externe rentebaten (kasgeld) hebben betrekking op de ontvangen rente van aangegane kasgeldleningen. Hiervan is de rente in de afgelopen jaren negatief geweest; wij ontvangen dus een rentevergoeding wanneer wij geld lenen. De externe rentebaten (versterkte lening) hebben betrekking op de aan Windpark Hanze B.V. verstrekte lening. Sinds het jaar 2019 hebben we weer dividendinkomsten op de aandelen van de Nederlandse Waterschapsbank N.V.

Personeelsbaten

(bedragen x € 1.000)

Personeelsbaten	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Uitkeringen personeel	-	-	35	39
Totaal	-	-	35	39

Tot deze opbrengst behoren de baten van de overige loonkostenvergoedingen die ontvangen zijn van derden, zoals de uitkering van het UWV voor zwangerschaps- en bevallingsverlof.

Goederen en diensten aan derden

(bedragen x € 1.000)

Goederen en diensten aan derden	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Retributies	132	149	264	344
Inkomsten bestuursdwang	-	-	14	1

Bijdrage exploitatie overheden	711	711	798	858
Opbrengst materialen en diensten	-	-	1	53
Levering warmte & elektriciteit	27	27	80	29
Opbrengst uit eigendommen	570	570	756	792
Totaal	1.439	1.456	1.913	2.077

Op de opbrengstsoort goederen en diensten aan derden is volgens bovenstaande specificatie € 456.000 meer ontvangen dan was begroot. Hoofdoorzaken van deze hogere opbrengsten zijn de hogere retributies en de verkoop van grond.

Bijdragen van derden

De bijdragen van derden omvatten vooral bijdragen van derden aan het waterschap waarbij geen rechtstreeks verband is tussen de bijdrage en de door het waterschap verrichte dienst of uitgevoerd werk. Onder deze categorie worden alle subsidieopbrengsten verantwoord. Ook de 'opbrengsten' kostendeling worden op deze post verantwoord. Het totaal aan niet begrote opbrengsten bedroeg ruim € 612.000. Enkele grotere posten zijn de bijdragen van medeoverheden voor bijvoorbeeld maaiwerkzaamheden, subsidies voor internationale samenwerking, subsidies voor de aanleg van duurzame oevers en SDE-subsidies.

Waterschapsbelastingen

(bedragen x € 1.000)

Waterschapsbelasting	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Watersysteemtaak	47.266	47.266	48.084	45.230
Zuiveringstaak	30.274	30.274	31.128	30.759
Totaal	77.540	77.540	79.212	75.989
Watersysteemheffing				
Watersysteemheffing ingezetenen	14.259	14.259	14.338	13.771
Watersysteemheffing gebouwd	21.085	21.085	22.047	20.548
Watersysteemheffing ongebouwd	10.113	10.113	10.051	9.317
Watersysteemheffing wegen	686	686	696	642
Watersysteemheffing natuur	1.164	1.164	1.168	1.123
Verontreinigingsheffing	720	720	652	693
Watersysteemheffing voorgaande jaren	-	-	-17	1
Subtotaal watersysteemheffing	48.027	48.027	48.935	46.095
Zuiveringsheffing				
Zuiveringsheffing huishoudens	23.556	23.556	23.802	22.852
Zuiveringsheffing bedrijven	7.806	7.806	7.766	7.981
Zuiveringsheffing voorgaande jaren	-	-	771	1.215
Subtotaal zuiveringsheffing	31.362	31.362	32.339	32.048
Kwijtschelding				
Kwijtschelding watersysteemheffing	- 760	- 760	- 852	- 865
Kwijtschelding zuiveringsheffing	- 1.089	- 1.089	- 1.211	- 1.290
Subtotaal kwijtschelding	- 1.849	- 1.849	- 2.063	- 2.155
Onttrekking aan voorziening Maxima centrale/natuurbezwaren	-	-	-	-
Totaal	77.540	77.540	79.212	75.989

De aanslagoplegging en invordering van de waterschapsbelastingen geschiedt door het Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus Tricijn (GBLT). De gerealiseerde belastingopbrengsten zijn ontleend aan het jaaroverzicht belastingopbrengsten 2020, dat is opgesteld door GBLT. De controle op de juistheid en volledigheid van de belastingopbrengsten maakt onderdeel uit van het controleprogramma van de accountant van GBLT.

Voor een analyse van de gerealiseerde opbrengsten waterschapbelastingen ten opzichte van de begrote opbrengsten verwijzen wij u naar de verplichte paragraaf Waterschapbelastingen.

Interne verrekeningen

(bedragen x € 1.000)

Interne verrekeningen	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Onttrekking voorzieningen	-	-	1.032	-
Totaal	-	-	1.032	-

Tot en met het boekjaar 2017 werd de eigen bijdrage aan investeringen, zoals het inzetten van eigen personeel, conform het toen geldende activabeleid geactiveerd en opgenomen in de post geactiveerde lasten. In 2017 heeft de Algemene Vergadering besloten om vanaf het boekjaar 2018 de inzet van eigen personeel niet meer te activeren. Eind 2020 heeft de AV besloten om personeelslasten voor grote projecten wel te activeren (met een ondergrens van € 85.000).

Onttrekking aan bestemmingsreserves

De inzet van de bestemmingsreserves is gelijk aan de door de Algemene Vergadering vastgestelde lasten te dekken uit bestemmingsreserves.

De werkelijke lasten zijn opgenomen in de exploitatierekening. De lasten zijn niet begroot, omdat vaak niet duidelijk is in welk jaar een bepaalde activiteit wordt uitgevoerd, waarvan de lasten worden gedekt door een onttrekking van eenzelfde bedrag aan de daarvoor ingerichte bestemmingsreserve.

8.3. EXPLOITATIEREKENING NAAR PROGRAMMA'S

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar programma's opgenomen. De gerealiseerde bedragen worden per programma in beeld gebracht conform de door de Algemene Vergadering vastgestelde programma-indeling. In het jaarverslag zal op de realisatie van de beoogde resultaten en de realisatie van de geplande activiteiten worden ingegaan. Voor een goede vergelijkbaarheid van de cijfers zijn zowel de baten als de lasten van de zaken die via de bestemmingsreserves lopen in de overzichten opgenomen.

Systematiek van kostentoe rekening

Bij Waterschap Zuiderzeeland wordt het principe van integrale kostentoe rekening toegepast. Dit betekent dat zowel directe als indirecte kosten, zoveel mogelijk aan een product worden toegerekend. Hieronder vallen materiële kosten, loonkosten en kapitaallasten.

Programma Bestuur en omgeving

Het programma Bestuur en omgeving omvat zowel de functionele overheidstaak als de taken op het gebied van omgeving en organisatie, water en ruimte.

Overzicht programma Algemeen (bedragen x € 1.000.000)

	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Bestuur en organisatie	10,9	10,7	8,8	10,9

De realisatie van de lasten van het programma Bestuur en omgeving wijkt € 1,9 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. De grootste afwijkingen zijn lagere lasten oninbare belastingdebiteuren van € 0,7 miljoen, een lagere bijdrage aan GBLT van € 0,4 miljoen, een niet benutte post onvoorzien van € 0,1 miljoen, niet benut deel bestuursprogramma € 0,2 miljoen en lagere lasten bij beleid en planvorming. Daarnaast zijn er niet begrote opbrengsten van dividend en extra leges.

Programma Waterveiligheid

Het programma Waterveiligheid omvat de waterkeringen van het waterschap. Om de polders te beschermen tegen het water uit het IJsselmeer, het Markermeer, het IJmeer en de randmeren, onderhoudt en beheert Waterschap Zuiderzeeland ruim tweehonderd kilometer waterkeringen.

Overzicht programma Waterveiligheid (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Waterveiligheid	8,6	7,9	6,9	7,1

De realisatie van de lasten van het programma Waterveiligheid wijkt 1,0 miljoen af van de bijgestelde begrote cijfers. Het begrote budget voor de kwartiermakersfase HWBP van € 0,6 miljoen is ten dele benut, de lasten voor beleid en planvorming waterveiligheid waren lager dan begroot en ook de beheerslasten van de waterkeringen vielen lager uit.

Programma Voldoende en gezond water

In het programma Voldoende en gezond water gaat het om het voorkomen van wateroverlast. Water komt door regenbuien de polder in, maar ook doordat kwelwater vanuit de ondergrond omhoogkomt en door dijken heen sijpelt. Als er in een korte tijd heel veel neerslag valt, is de kans groot dat delen van de polders onder water komen te staan. Het wateroverschot wordt met behulp van zeven hoofdgemalen van het waterschap uit de polders gepompt. Aan de andere kant kan het, als er lange tijd geen neerslag valt, soms ook te droog worden in de polder. Zorgen voor voldoende en gezond water betekent de ene keer water wegpompen en de andere keer juist water binnenlaten. Waterschap Zuiderzeeland werkt aan gezond water in het gehele beheergebied. Gezond water betekent een goed watersysteem. Het watersysteem wordt als goed beoordeeld als het goed is vanuit chemisch oogpunt (niet vervuild), biologisch oogpunt (goede leefomgeving) en vanuit het oogpunt van de gebruikers (belevingswaarde). De belevingswaarde is met name relevant voor het stedelijk waterbeheer.

Overzicht programma Voldoende en gezond water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Voldoende en gezond water	24,3	24,0	23,5	21,5

De realisatie van de lasten van het programma Voldoende water wijkt € 0,5 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. Hier zijn twee hoofdoorzaken voor aan te wijzen: de vrijval van de baggervoorziening die is omgevormd naar een bestemmingsreserve en de onderbesteding bij de aanleg van duurzame oevers. Hier tegenover zijn er zijn hogere energielasten gemeld bij de gemalen.

Programma Schoon, gezuiverd water

Het programma schoon, gezuiverd water omvat de totale taak van zuivering van afvalwater. Waterschap Zuiderzeeland werkt aan schoon water in het gehele beheergebied. Zij zuivert het afvalwater uit de provincie in vijf afvalwaterzuiveringsinstallaties (AWZI's). Dit afvalwater wordt merendeels aangevoerd via de gemeentelijke riolering. Na zuivering in de AWZI's wordt het afvalwater teruggebracht naar het oppervlaktewater. Waterschap Zuiderzeeland stelt strenge vergunningseisen aan bedrijven die afvalwater willen lozen. Ook worden er maatregelen genomen ten behoeve van het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater.

Overzicht programma Schoon Water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Schoon, gezuiverd water	21,0	21,0	21,1	19,8

De realisatie van de lasten van het programma Schoon, gezuiverd water wijkt € 0,1 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. De grootste oorzaak hiervan is de afboeking van de kosten van de slibdroger van € 0,3 miljoen. Deze zal conform het besluit van de Algemene Vergadering worden bekostigd uit de reserves. Daarnaast zijn er hogere energielasten te melden van € 0,2 miljoen.

Programma Financiën, organisatie en informatie

Het programma financiën, organisatie en informatie omvat de totale ondersteuning van de primaire taken. Waterschap Zuiderzeeland zorgt voor een optimale inzet van mensen en middelen om de gestelde doelen te realiseren. Hierbij is het van belang om een financieel gezonde positie te behouden. Dit doet het waterschap vanuit een transparant en maatschappelijk aanvaardbaar financieel beleid. Het waterschap, als moderne werkgever, investeert in zijn medewerkers zodat hun talent optimaal benut wordt.

Overzicht programma Schoon Water (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Financiën, organisatie en informatie	15,3	15,5	13,7	14,0

De realisatie van de lasten van het programma Financiën, organisatie en informatie wijkt € 1,8 miljoen af van de bijgesteld begrote cijfers. De grootste oorzaak hiervan zijn lagere loonkosten, opleidingskosten en vitaliteitskosten.

Algemene dekkingsmiddelen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Het betreft de omslagen en de zuiveringsheffing. De omslagen zijn ter financiering van de watersysteemtaak, de zuiveringsheffing is ter financiering van de zuiveringstaak.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Programma Bestuur en omgeving	10,9	10,7	8,8	10,9
Programma Waterveiligheid	8,6	7,9	6,9	7,1
Programma Voldoende water	24,3	24,0	23,5	18,9
Programma Schoon water	21,0	21,0	21,1	22,4
Programma Financiën, organisatie en informatie	15,3	15,5	13,7	14,0
Totaal programmalasten	80,1	79,0	74,0	73,3
<i>Dekkingsmiddelen</i>				
Belastingopbrengsten ¹	77,5	77,5	79,2	76,0
Inzet tarief egalisatiereserve	2,6	2,6	2,6	0,3
Totaal dekkingsmiddelen	80,1	80,1	81,8	76,3
Gerealiseerd resultaat	-	1,1	7,8	3,0

¹ De belastingopbrengsten zijn opgenomen inclusief de kwijtschelding

Het totaal van de programmalasten wijkt € 5 miljoen af van de bijgestelde begrote lasten. De gerealiseerde belastingopbrengst is € 1,7 miljoen hoger dan de bijgestelde begrote belastingopbrengst. In paragraaf Waterschapsbelastingen wordt uitgebreid ingegaan op de belangrijkste oorzaken van dit verschil. Naast de belastinginkomsten is er ook een voordeel gerealiseerd op de oninbaarheid van de belastingen van € 0,7 miljoen. Dit is verantwoord in het programma Bestuur en Omgeving.

In het jaar 2020 zijn de volgende onttrekkingen geweest aan de bestemmingsreserves onderverdeeld naar programma's. Deze onttrekkingen leiden niet tot een technische begrotingswijziging.

Overzicht onttrekkingen bestemmingsreserves per programma (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Bedrag
Programma Bestuur en omgeving	0,4
Programma Waterveiligheid	-
Programma Voldoende en gezond water	0,8
Programma Schoon, gezuiverd water	0,0
Programma Financiën, organisatie en informatie	-
Totaal	1,2

8.4. EXPLOITATIEREKENING NAAR KOSTENDRAGERS

Algemeen

In deze paragraaf is de realisatie van de begroting naar de wettelijke kostendragers opgenomen. Voor een analyse van het resultaat wordt verwezen naar de voorgaande paragrafen. Voor wat betreft de systematiek van kostentoe rekening wordt verwezen naar de vorige paragraaf.

Watersysteemtaak

De watersysteemtaak omvat de taken van het waterschap op het gebied van het waterkeringsbeheer, het waterkwantiteitsbeheer en het kwaliteitsbeheer van oppervlaktewateren, voor zover die activiteiten niet vallen onder het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager watersysteem (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Netto lasten	48,9	47,8	44,3	43,4
Kwijtschelding	0,8	0,8	0,9	0,9
Oninbaar	0,4	0,4	-0,1	0,2
Totaal lasten watersysteemtaak	50,1	49,0	45,1	44,5
Dekkingsmiddelen				
Belastingopbrengsten	48,0	48,0	48,9	46,1
Mutatie tariefegalisatie reserve	2,1	2,1	2,1	0,2
Totaal dekkingsmiddelen	50,1	50,1	51,0	46,3
Gerealiseerd resultaat	-	1,1	5,9	1,8

Ten opzichte van het bijgestelde begroot resultaat is de realisatie € 4,8 miljoen hoger. De oorzaken zijn reeds toegelicht bij de exploitatierekening naar programma's.

Voorgenomen besluiten watersysteemtaak

De Algemene Vergadering heeft in het jaar 2020 de onderstaande besluiten genomen aangaande de resultaatbestemming 2020.

Overzicht voorgenomen resultaatbestemming watersysteem (bedragen x € 1.000.000)

Voorgenomen resultaatbestemming	Water-systeemtaak
Bestemmingsreserve duurzame oevers	0,7
Bestemmingsreserve Bestuursprogramma	0,2
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,0
Tariefegalisatiereserve	1,3
Totaal	3,6

Zuiveringstaak

De zuiveringstaak omvat het transporteren en/of behandelen van afvalwater.

Overzicht kostendrager zuiveren (bedragen x € 1.000.000)

Omschrijving	Primitieve begroting 2020	Bijgestelde begroting 2020	Realisatie 2020	Realisatie 2019
Netto lasten	30,5	30,6	29,8	28,7
Kwijtschelding	1,1	1,1	1,2	1,3
Oninbaar	0,3	0,3	-	0,9
Totaal lasten zuiveringstaak	31,9	31,9	31,0	30,9
Dekkingsmiddelen				
Belastingopbrengsten	31,4	31,4	32,3	32,0
Mutatie tariefegalisatie reserve	0,5	0,5	0,5	0,1
Totaal dekkingsmiddelen	31,9	31,9	32,9	32,1
Gerealiseerd resultaat	-	-	1,9	1,2

Ten opzichte van het bijgestelde begroot resultaat is de realisatie € 1,9 miljoen hoger. Dit komt in hoofdzaak door de extra belastingopbrengsten. Een uitgebreide analyse van het resultaat op de belastingopbrengsten wordt gegeven in de toelichting op de exploitatierekening.

Voorgenomen besluiten zuiveringstaak

De Algemene Vergadering heeft in het jaar 2020 de onderstaande besluiten genomen aangaande de resultaatbestemming 2020.

Overzicht voorgenomen resultaatbestemming zuiveren (bedragen x € 1.000.000)

Resultaatbestemming	Zuiverings- taak
Bestemmingsreserve Bestuursprogramma	0,1
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,0
Tariefegalisatiereserve	0,6
Gerealiseerd resultaat	0,7

8.5. MELDING IN HET KADER VAN DE WNT

De WNT is van toepassing op Waterschap Zuiderzeeland. Het Waterschap Zuiderzeeland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Bezoldiging topfunctionarissen

Naam	W. Slob
Funcctiegegevens	
Functie	Secretaris-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 tot en met 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 130.481
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.169
Subtotaal	€ 147.650
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totale bezoldiging 2020	€ 147.650
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Gegevens 2019	
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01-01 tot en met 31-12
Deeltijdfactor 2019 in fte	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 122.785
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 19.763
Totale bezoldiging 2019	€ 142.548

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

9. Overige gegevens

9.1. GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Coronacrisis

Sinds begin maart 2020 is er een uitbraak van het Corona virus in Nederland. Net als alle waterschappen in Nederland zorgt waterschap Zuiderzeeland voor de in stand houding van de vitale waterinfrastructuur in Nederland. We blijven dijken inspecteren, het waterpeil beheren en afvalwater zuiveren. Zo houden we ons beheergebied droog en ons water veilig. Wat de consequenties van deze Coronacrisis zijn, zal pas in de loop van 2021 duidelijk worden.

We hebben als waterschap een impact-analyse opgesteld met daarin de mogelijke gevolgen voor de kritische bedrijfsprocessen en onze financiën. De werkzaamheden van de waterschappen zijn door de Rijksoverheid als vitaal proces gekwalificeerd. We hebben als waterschap verschillende scenario's geïnterviewd, waarbij twee processen mogelijke financiële gevolgen kunnen hebben; namelijk 1) de planvorming en voorbereiding van projecten en 2) de uitvoering van projecten. Gegeven de constant veranderende omstandigheden en de onduidelijkheid over de duur van de maatregelen, is het moeilijk om een betrouwbare (financiële) indicatie van de effecten weer te geven. Vertraging kan tot gevolg hebben dat de werkzaamheden en productiviteit van eigen medewerkers afneemt en minder eigen uren kunnen worden geactiveerd en in 2021 ten laste van de exploitatie moeten worden gebracht. Daarnaast kunnen eventueel effecten ontstaan in de omvang van de toe te rekenen rente of de toekenning van subsidies.

De uitbraak van corona heeft mogelijk ook invloed op de heffing en inning van de lokale belastingen. Landelijk zijn er ontwikkelingen in gang gezet om hier met coulance mee om te gaan. Vanuit de Unie van Waterschappen en de VNG is het advies om zo veel als mogelijk het rijksbeleid hierin te volgen. Dat uitgangspunt is gekozen uit oogpunt van wenselijke uniformiteit voor belastingplichtigen. De financiële consequenties zijn lastig in te schatten.

Het algemeen bestuur wordt middels voortgangsrapportages, en zo nodig extra informatie, steeds op de hoogte gehouden. Omdat de activiteiten en kosten van waterschappen worden gefinancierd middels een omslagstelsel en tarieven, loopt ook het waterschap Zuiderzeeland rekening houdend met de impact - analyse geen risico ten aanzien van de continuïteit.

9.2. CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Waterschap Zuiderzeeland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 Waterschap Zuiderzeeland te Lelystad gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
<p>De jaarrekening (pagina's 49 tot en met 82) bestaande uit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de exploitatierekeningen naar programma's, naar kostendragers en naar kosten en opbrengstsoorten over 2020; 2. het overzicht van baten en lasten over 2020 3. de balans per 31 december 2020 en de toelichting; en 4. een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving; en 	<p>Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van Waterschap Zuiderzeeland op 31 december 2020 in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.</p> <p>Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader 2020 en het Controleprotocol accountantscontrole van Waterschap Zuiderzeeland.</p>

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit en het 'controleprotocol van de accountantscontrole op de jaarrekening van Waterschap Zuiderzeeland' vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 september 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Waterschap Zuiderzeeland zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een

leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 789.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 5.2, lid 7 Waterschapsbesluit is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur vastgesteld.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2020. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 50.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

Benadrukking van de impact van COVID-19

Wij wijzen op de toelichting opgenomen onder de "gebeurtenissen na balansdatum" in de toelichting op de jaarrekening (pagina 81) waarin de impact van de effecten van het coronavirus (COVID-19) op de baten en lasten en de financiële positie van Waterschap Zuiderzeeland zijn beschreven. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;
overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
alle informatie bevat die op grond van artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in artikel 109 lid 3 sub d van de Waterschapswet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag in overeenstemming met artikel 98a van de Waterschapswet en hoofdstuk 4 van het Waterschapsbesluit.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met hoofdstuk 4 van het in Nederland geldende Waterschapsbesluit. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van het waterschap zelf.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Waterschapswet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van het waterschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, hoofdstuk 5 van het Waterschapsbesluit, het 'controleprotocol van de accountantscontrole op de jaarrekening van Waterschap Zuiderzeeland' vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 september 2016' dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 27 september 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van het waterschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur van het waterschap en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen,

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden

w.g. drs. R.H. Bouman RA

Analyse begroting en resultaat en bestemming resultaat

10. Analyse begroting en resultaat

10.1. BEGROTING EN PROGNOSE FINANCIËEL JAARRESULTAAT

De presentatie van de begroting en de verantwoording hierover vindt volgens de Waterschapswet plaats op basis van de primitieve begroting, inclusief alle daarop betrekking hebbende begrotingswijzigingen en prognoses. In het onderstaande overzicht worden de begrotingswijzigingen zichtbaar gemaakt, die gedurende het jaar 2020 hebben plaatsgevonden.

**In alle overzichten in dit hoofdstuk worden:
lagere lasten/hogere opbrengsten gepresenteerd zonder teken. Hogere lasten/lagere opbrengsten worden gepresenteerd met een minteken.**

Begrotingswijzigingen

In het jaar 2014 heeft de Algemene Vergadering besloten om begrotingswijzigingen niet meer op te sparen tot bij de Bestuursrapportage, maar deze, zodra zij zich voordoen, aan de Algemene Vergadering ter vaststelling voor te leggen. Een deel van de begrotingswijzigingen in het jaar 2020 is dan ook niet via de Bestuursrapportage gelopen, maar gedurende het jaar 2020 voorgelegd. Alle in het jaar 2020 voorgestelde begrotingswijzigingen zijn door de Algemene Vergadering vastgesteld.

De begrotingswijzigingen in het jaar 2020 waren:

(bedragen x € 1.000.000)

Begrotingswijzigingen	Jaar 2020
Verschuiven bijdrage HWBP van 2020 naar 2019	0,4
GR Waterschapshuis	- 0,1
GR Aqualysis	0,0
GR GBLT	0,1
Oosterwold	- 0,1
Omgevingswet	- 0,1
Informatiestrategie	- 0,6
Informatiestrategie	0,1
Begrotingswijzigingen n.a.v. bestuursrapportage	1,0
Verschuiven KRW van 2020 naar 2021	0,3
Werken met loonsom	0,1
Totaal begrotingswijzigingen	1,1

Prognose financieel jaarresultaat

De Algemene Vergadering heeft een werkwijze vastgesteld waarin zowel resultaatmeldingen als begrotingswijzigingen bij de Algemene Vergadering worden neergelegd.

In rapportages aan de Algemene Vergadering wordt op basis van meldingen en begrotingswijzigingen een verwachting van het jaarresultaat gegeven zodat de Algemene Vergadering daarvan kennis kan nemen, de voortgang kan monitoren en de consequenties daarvan in het begrotingsproces voor het komende jaar kan meenemen.

In 2020 is driemaal een prognose gegeven van het verwachte jaarresultaat. Hierbij zijn de baten en lasten verdeeld in de categorieën exploitatiebudgetten, kapitaallasten en belastinginkomsten.

In het onderstaande schema zijn de prognoses weergegeven. De primitieve begroting gaat uit van een negatief saldo van baten en lasten van € 2,6 miljoen. Door de inzet van middelen van de tariefegalisatie-reserve bedraagt het totaalresultaat nihil.

Bij de vaststelling van de Bestuursrapportage is een jaarresultaat na dotatie geprognosticeerd van positief € 2,3 miljoen. Bij de behandeling van de MJB 2021-2024 is een prognose afgegeven van positief € 4,3 miljoen.

Prognose jaarresultaat 2020 (bedragen x € 1.000.000)

Prognose jaarresultaat 2020	In beeld bij Berap 2020	In beeld bij MJB 2021-2024
Exploitatiebudgetten	2,1	3,1
Kapitaallasten	0,2	0,2
Subtotaal lasten	2,3	3,3
Belastinginkomsten	0,7	1,7
Exploitatieresultaat	3,0	5,0
Dotatie bestemmingsreserves op basis van bestuursbesluiten	- 0,7	- 0,7
Vrij te bestemmen resultaat	2,3	4,3

10.2. ANALYSE GEREALISEERD RESULTAAT

In hoofdstuk 9 (exploitatierkening) van deze verantwoordingsrapportage is een aantal dwarsdoorsneden te vinden van het gerealiseerde resultaat ten opzichte van het begrote resultaat. Iedere dwarsdoorsnede geeft inzicht in de gerealiseerde afwijkingen. In de onderstaande tabel wordt een opstelling gegeven van de afwijkingen van het jaarresultaat ten opzichte van de primitieve begroting. De insteek hierbij is de oorzaken van het gerealiseerde resultaat zo goed mogelijk weer te geven, waarbij het beste inzicht van alle dwarsdoorsneden samen gebruikt wordt.

Gerealiseerd resultaat op afwijkingen (bedragen x € 1.000.000)

Resultaat	Laatste prognose	Jaarresultaat 2020
Exploitatielasten	3,1	5,3
Kapitaallasten	0,2	0,1
Subtotaal lasten	3,3	5,4

Belastinginkomsten ³	1,7	2,4
Exploitatieresultaat	5,0	7,8
Dotatie bestemmingsreserves op basis van bestuursbesluiten	- 0,7	- 0,7
Vrij te bestemmen resultaat	4,3	7,1

In de primitieve begroting is uitgegaan van een geplande onttrekking aan de tariefegalisatie reserve van € 2,6 miljoen. Deze bijdrage is in het bovenstaande overzicht niet meegenomen.

Algemeen

De Algemene Vergadering is in 2020 een aantal malen geïnformeerd over de verwachting van het jaarresultaat. In de laatste verwachting is een financieel jaarresultaat van positief € 4,3 miljoen afgegeven. De realisatie wijkt hiervan € 2,8 miljoen af. Het positieve jaarresultaat 2020 wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere exploitatielasten en hogere belastinginkomsten.

De oorzaken zijn met name de lager uitvallende lasten voor oninbare belastingdebiteuren, de lagere bijdrage aan GBLT, de lagere lasten van duurzame oevers, de lagere lasten van de inrichting van de HWBP-organisatie, een verschuiving van de solidariteitsbijdrage aan het HWBP van 2020 naar 2019 en de lagere lasten van het bestuursprogramma.

Een deel hiervan was al voorzien. Er zijn in het jaar 2020 daarom bestuursbesluiten genomen om het resultaat 2020 te bestemmen voor een aantal zaken. Dit betreft de bestemmingsreserve duurzame oevers van € 0,7 miljoen, de bestemmingsreserve windpark Hanze van € 0,1 miljoen en de bestemmingsreserve Bestuursprogramma van € 0,2 miljoen. Hiertegenover staat het besluit van de Algemene Vergadering om de uitgaven aan de slibdroger (€ 0,3 miljoen) te dekken uit de algemene reserve van de zuiveringstaak.

³ Het bedrag is inclusief de resultaat op de voorziening dubieuze belastingdebiteuren.

11. Bestemming resultaat en herschikken vermogen

In het jaar 2020 of daarvoor is door de Algemene Vergadering een aantal besluiten genomen betreffende de resultaatbestemming 2020. Het restant van het resultaat is door de AV vrij te bestemmen.

Door de Algemene Vergadering in het jaar 2020 besloten resultaatbestemmingen

Bestemmingsreserve duurzame oevers

In de Algemene Vergadering van 28 november 2017 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen van de niet bestede bedragen aan duurzame oevers zodat deze in het volgende jaar weer ter beschikking staan voor het project. Mede door de PFAS-problematiek zijn in 2020 niet alle kosten gemaakt die gepland waren en is de planning van het aantal aan te leggen kilometers gewijzigd. Beiden hebben een overschot van de beschikbare middelen tot gevolg. Deze kosten worden alsnog gemaakt in 2021 en verder om het geplande aanlegprogramma door te zetten.

Bestemmingsreserve Bestuursprogramma

In 2019 is er voor de toen komende bestuursperiode een bestuursprogramma en collegeplan opgesteld. Mede door de Corona-crisis is de uitvoering achtergebleven bij de planning en zijn de bijbehorende middelen niet volledig uitgegeven. Daarom heeft de Algemene Vergadering besloten om de niet bestede bedragen van het Bestuursprogramma apart te laten zetten in een bestemmingsreserve en te oormerken voor de uitvoering van dit plan.

Bestemmingsreserve Windpark Hanze

In de Algemene Vergadering van 27 maart 2018 is besloten een bestemmingsreserve in te stellen vanuit de opbrengsten uit het windpark in de meerjarenbegroting door het jaarlijks doteren van de netto-opbrengsten uit het windpark. Voor het jaar 2020 gaat het om een bedrag van € 50.414.

Vrij te bestemmen resultaat

Bestemmingsreserve toekomstige leningenportefeuille

Het waterschap krijgt de komende te maken met aanzienlijke (investerings)opgaven, onder andere voor versterking van keringen en uitbreiding van de AWZI Almere. De piek in deze opgaven wordt voorzien in de periode 2025-2029, waardoor de financieringsbehoefte toeneemt. De huidige leningenportefeuille laat in die periode tegelijkertijd een aantal grote aflossingsverplichtingen zien. Deze beide factoren leiden tot een hoger renterisico. De komende tijd wordt daarom bekeken hoe de leningenportefeuille beter kan worden afgestemd op de toekomstige opgaven. Om dit te realiseren wordt voorgesteld om een bestemmingsreserve in te stellen van € 2,4 miljoen.

Tariefegalisatiereserve (basisdeel en flexibel deel)

De tariefegalisatiereserve is de afgelopen jaren ingezet voor het opvangen van schommelingen in de lasten en beperking van de tariefstijging en is daardoor afgenomen in omvang. De beperkte omvang van met name de egaliseringsreserve van de watersysteemtaak leidt tot minder flexibiliteit in het bepalen van het tariefscenario. Bij vaststelling van de Meerjarenbegroting 2021-2024 is besloten om hiervan € 1,9 miljoen te doteren in de tariefegalisatiereserve. Voorgesteld wordt om het resultaat 2020 te gebruiken om aanvullend hierop deze reserve verder aan te vullen (met een bedrag van € 2,8 miljoen), zodat dat deze reserve in de komende jaren weer in voldoende mate kan worden ingezet voor tariefegalisatie en het opvangen van schommelingen in de kosten.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld het jaarresultaat 2020 te bestemmen conform de onderstaande tabellen.

Resultaatbestemming door de AV besloten bestemmingen (bedragen x € 1.000)

Door de AV besloten bestemmingen	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Bestemmingsreserve duurzame oevers	738	-	738
Bestemmingsreserve Bestuursprogramma	160	40	200
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	30	20	50
Inzet algemene reserve t.b.v. slib	-	- 298	- 298
Totaal besloten bestemmingen	928	- 238	690

Resultaatbestemming vrij te bestemmen resultaat (bedragen x € 1.000)

Vrij te bestemmen resultaat	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Bestemmingsreserve toekomstige leningenportefeuille	838	1.558	2.396
Tariefegalisatiereserve (besluit AV 25-11-2020)	1.300	600	1.900
Tariefegalisatiereserve (aanvulling)	2.805	-	2.805
Totaal vrij te bestemmen resultaat	4.943	2.158	7.101

Totaal resultaatbestemming (bedragen x € 1.000)

Totaal resultaatbestemming	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Door de AV besloten bestemmingen	928	- 238	690
Vrij te bestemmen resultaat	4.943	2.158	7.101
Totaal resultaatbestemming	5.871	1.920	7.791

Herschikking vermogen

Bestemmingsreserve onderzoek Ephyra

Op 28 april 2020 is de Algemene Vergadering geïnformeerd over de voortgang van het project Ephyra en is besloten met het benutten van extra biogas uit Ephyra in een WarmteKrachtKoppeling (WKK). Hiermee is de doelstemming van deze bestemmingsreserve gerealiseerd en wordt voorgesteld het resterende saldo toe te voegen aan de algemene reserve.

Bestemmingsreserve slibeindverwerking

In juli 2020 is door de Algemene Vergadering besloten om het zuiverings-slib op termijn te laten verwerken door HVC. Om dit te doen moet HVC aanvullende slibverwerkingscapaciteit realiseren middels de bouw van een slibdrooginstallatie. Deze is niet gereed op het moment dat het huidige slibverwerkingscontract eindigt. Voor de tussenliggende periode is een tijdelijke oplossing nodig die in de huidige marktomstandigheden aanvullende kosten met zich mee kan brengen. Op 25 november 2020 heeft de Algemene Vergadering ingestemd met het voorstel om een deel van de algemene reserve van de zuiveringstaak over te boeken naar een reserve van de zuiveringstaak met als doel het opvangen van deze financiële effecten van slibeindverwerking in deze tussenliggende periode. Op basis van de overeenkomst die hierover met HVC is gesloten, wordt voorgesteld om hiervoor een bedrag over te boeken van € 1,6 miljoen.

Risicoreserve

Op 27 oktober 2020 is de uitkomst van de risicoanalyse behandeld in de Algemene Vergadering. Er is besloten om de aanpassing van de benodigde risicoreserve naar € 10,5 miljoen (oorspronkelijke stand € 13,1 miljoen) in de jaarrekening te verwerken. Dit zal met het onderstaand voorstel worden gerealiseerd.

De Algemene Vergadering wordt voorgesteld het eigen vermogen te herschikken conform de onderstaande tabel.

Herschikken vermogen (bedragen x € 1.000)

Herschikking vermogen	Water-systeemtaak	Zuiverings-taak	Totaal
Bestemmingsreserve onderzoek Ephyra	-	- 122	- 122
Bestemmingsreserve slibeindverwerking	-	1.600	1.600
Risicoreserve	- 1.560	- 1.040	- 2.600
Algemene reserve	1.560	- 438	1.122
Herschikking vermogen	-	-	-

Reserves na bestemming jaarresultaat

De reserves van Waterschap Zuiderzeeland zien er na de bestemming van het jaarresultaat 2020 als volgt uit:

Reserves na bestemming jaarresultaat (bedragen x € 1.000.000)

Risicoreserve per taak	
Watersysteemtaak	6,3
Zuiveringstaak	4,2
Totaal risicoreserve per taak	10,5
Algemene reserve	
Watersysteemtaak	1,8
Zuiveringstaak	6,4
Totaal algemene reserve per taak	8,2
Tariefegalisatiereserve	
Watersysteemtaak	4,9
Zuiveringstaak	2,8
Totaal tariefegalisatie reserve per taak	7,7
Bestemmingsreserves	
Bestemmingsreserve baggeren	1,4
Bestemmingsreserve duurzame oevers	2,0
Bestemmingsreserve Bestuursprogramma	0,2
Bestemmingsreserve duurzame energie	0,1
Bestemmingsreserve beoordeling primaire keringen	0,1
Bestemmingsreserve Windpark Hanze	0,1
Bestemmingsreserve slibeindverwerking	1,6
Bestemmingsreserve toekomstige leningenportefeuille	2,4
Totaal bestemmingsreserves	7,8
Totaal reserves	34,2